

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΑ

ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΤΩΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Ν. ΤΙΛΠΕΡΟΓΛΟΥ, ΜΙΛΙΑΔΟΥ 7

1939

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ παρὸν Ἀον τεύχος τῶν περὶ τοῦ 'Αγιωνύμου Ὁρους ἐπισήμων ἐγγράφων τῶν ἀειμνήτων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, Πατριαρχῶν κτλ. εἶναι ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Φ. Μάγερ τοῦ ἐκδοθέντος ἐν Λειψίᾳ τῷ 1894. Τὸ ἔργον εἶναι διηρημένον χρονολογικῶς εἰς XXIV κεφάλαια ἢ τίτλους, προτάσσονται δὲ τὰ παλαιότερα ἐγγράφα καὶ καταλήγει εἰς τὸ νεώτατον τοῦ Ἰωακείμ Β'. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῷ 1875 περὶ τοῦ Ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Κοινοβίου Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ἐπιλεγομένου τοῦ Ρωσικοῦ.

Ἐν τῇ ἀνατυπώσει δὲν ἠκολουθήσαμεν τὴν χρονολογικὴν σειρὰν τῆς Γερμανικῆς ἐκδόσεως, ἀλλ' ἀνετυπώσαμεν τὰ 9, 10, 4, 5, 6, 11, 12 καὶ 1 κεφάλαια τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐσωτερικὴν πρὸ παντὸς διοίκησιν καὶ τάξιν τὰ καθορίζοντα τὸν θεσμὸν τοῦ Πρώτου, ὅστις ὑπῆρξε τὸ ἔμβλημα τῆς ἀρμονίας καὶ τῆς τάξεως τῶν ἐγκαταβιούντων Πατέρων, ὁ καθοδηγῶν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἀνωτέρου ἠθικοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἀπηνήθησαν οἱ ἡσυχασταὶ τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰς παρομαρτούσας ἀπολαύσεις τῆς ὑλικῆς ζωῆς.

Θὰ ἐπακολουθήσῃ τὸ Βον τεύχος μετὰ τῶν ὑπολοίπων κεφαλαίων καὶ ἐπιλόγου περὶ τῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος τῶν δημοσιευομένων ἐπισήμων ἐγγράφων.

Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ ἔθεωρήθη διὰ τὸ ἀπότομον καὶ κρημνῶδες ὡς καὶ διὰ τὸ δυσπρόσιτον τοῦ τόπου ὡς μοναδικὸν καταφύγιον τῶν θελόντων νὰ ἀφοσιωθῶσι τῷ θεῷ καὶ ἀποκόψωσι πάντα σύνδεσμον πρὸς τὸν κόσμον. Ἐνωρίτατα λοιπὸν κατέφυγον εἰς αὐτὴν οἱ ἡσυχασταὶ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Τὴν εἰσροὴν ἐπέτεινεν ἡ διάδοσις τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ καταπιέσεις τῶν Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς νέας θρησκείας. Ἡ αὖξις ὅμως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀσκητῶν καὶ ἡσυχαστῶν ἐδημιούργησαν νέαν κατάστασιν καὶ προστριβάς μεταξὺ τῶν ἐν Ἄθωνι μοναχῶν.

Ἡ Χερσόνησος ἅπασα ἐπληρώθη μονυδρίων καὶ ἡσυχαστηρίων,

οὐδεμία διάκρισις ὑπῆρχε μεταξύ τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων, πάντες ἦσαν ἴσοι πρὸς ἀλλήλους ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ. Οὕτε κυρίαρχοι Μοναὶ ὑπῆρχον οὕτε ὑποτελεῖς. Μόνη ἡ εὐσέβεια ἦτο τὸ διακριτικὸν μεταξύ τῶν ἀσκουμένων, Ἡ ἐπισυμβῆσα ὁμως αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διοικηθῇ ὁμαλῶς. Αἱ ἀνθρώπινοι ἀδυναμίαι δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ταπεινωθῶσι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐδημιουργοῦντο ταραχαὶ αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ ἐκλείψωσιν.

Ἐπάναγκες ἦτο χάριν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως νὰ δημιουργηθῇ εἷς νοῦς μία διευθύνουσα χεὶρ. Ποῦ ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ; Βεβαίως οὐδαμοῦ ἄλλοῦ εἰ μὴ ἐν αὐτῷ τῷ Ἀγιωνύμῳ Τόπῳ. Ὁ διακρινόμενος ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ ἐξελέγετο μεταξύ ἀπάντων τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἀδελφῶν ὑπὸ τὸν τίτλον **Πρῶτος**, λαμβάνων παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὴν σφραγίδα τοῦ ἀξιώματος· οὕτε Μητροπολίτης συνορευῶν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει ἠδύνατο νὰ ἐπέμβῃ ἢ νὰ ἀπαιτήσῃ τι παρὰ τοῦ **Πρώτου**. Οὕτω ἐνωρίτατα καθιερώθη ὁ θεσμὸς τοῦ Πρώτου, πολὺ πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος.

Ἦδη ὁμως κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἐν Ἀγίῳ Ὁρει διεκρίνετο ὁ Ὅσιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωῖτης ὁ θεμελιωτῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας ὁ πρωτεργάτης τῆς ἐν τῇ αὐτῇ Μονῇ ἐγκαταβίωσης πολλῶν ἀδελφῶν, ὁ ἰδρυτῆς τοῦ Κοινοβιακοῦ συστήματος καὶ θεμελιωτῆς τοῦ πρώτου θεσμοῦ τῆς Ἀγιορειτικῆς Πολιτείας, ὅστις τὰ μέγιστα ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ (Ὅρα τυπικὸν ἦτοι κανονικὸν τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθῶ σελ. 54, στ. 10 καὶ σελ. 65 στ. 15). Ἀσφαλῶς τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου ἐξεδόθησαν τὰ πρῶτα ἐπίσημα ἔγγραφα περὶ τοῦ Πρώτου.

Τὸ χρυσόβουλλον μάλιστα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Πρώτου, εἰς δὲ τὸ τυπικὸν τοῦ αὐτοῦ Αὐτοκράτορος (σελ. 5) ἐπαναλαμβάνεται «Περὶ δὲ τῆς προβολῆς τοῦ Πρώτου, τὸν ἐξ ἀρχῆς παρακολουθήσαντα τύπον φυλάττεσθαι προαιρούμεθα βέβαιον καὶ ἀκίνητον». Μετ' ἀκριβολογίας καθωρίζοντο τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις εἰς συνεισφοράς πρὸς τὴν Μεγάλῃν Μέσῃν ὡς ἐκαλεῖτο τότε ἡ ἔδρα τοῦ Πρώτου (σελ. 44 στ. 10 κ. ἐ.). Ὁ θεσμὸς λοιπὸν τοῦ Πρώτου ὡς ἀνωτέρα πνευματικὴ ἀρχὴ ἐξωράτιζε τὸν Ἀγιώνυμον τόπον, πᾶσα δὲ παρατηρουμένη ἔλλειψις συνεπληροῦτο διὰ νέας προσφυγῆς πρὸς τοὺς φιλοχρίστους Αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, οἵτινες ἰδιαιτέραν αἰσθανόμενοι ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους εἰς πλείστας θυσίας ὑπεβάλλοντο (ὄρα τυπικὸν Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου σελ. 14, Ἐπιστολὰς Ἀλεξίου Βασιλέως σελ. 24 κτλ.).

Ἐπί οὐκ ὀκτώ σχεδὸν αἰῶνας ὁ Πρῶτος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν τεταγμένων γερόντων ἐν θαυμαστῇ ἁρμονίᾳ κατηύθυνε τὰς τύχας τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐν πνεύματι Χριστιανικῆς ἀγάπης. Πᾶσαν ἀναφουμένην διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐτακτοποίει ἀποστέλλων σεβασμίους γέροντας πρὸς ἐξέτασιν τοῦ προκύψαντος ζητήματος, μάρτυρες ἠκούοντο ἐκατέρωθεν καὶ εἶτα ἐξέδιδεν ἐπικυρῶν τὴν ἀπόφασιν. Οὐδέποτε ἀπεφάσιζε μόνος, ἀλλ' ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν σεβασμίων γερόντων (σελ. 21 στ, 28—40). Δὲν ἦτο ἀπόλυτος κύριος καταπιέζων, ἀλλ' ἀδελφὸς ἴσος, πρῶτος μεταξὺ ἰσοτίμων, τὰ δὲ πρωτεῖά του ὤφειλεν εἰς τὴν ἀνεγνωρισμένην ὑπὸ πάντων ἀρετὴν καὶ εὐσέβειάν του. Αἱ βιβλιοθήκαι τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερῶν Μονῶν γέμουσιν ἀπὸ **κρισιμόγραφα** ἧτοι δικαστικὰς ἀποφάσεις τοῦ Πρώτου καὶ τῶν περὶ αὐτῶν γερόντων (ᾄρα Ἱστορικὴν Ἀλήθειαν Ἱ. Μονῆς Κωνσταμονίτου).

Ἄτυχῶς διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν αἱ διάφοροι βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαὶ καὶ πειρατεῖαι ἐδημιούργουν φοβερὰς καταστροφὰς καὶ ἐρημώσεις, οἱ δὲ μοναχοὶ οἱ ἐγκατεσπαρμένοι ἀνά τὸ Ὄρος ἠναγκάζοντο πρὸς τελεσφορωτέραν ἄμυναν νὰ συσπειρῶνται περὶ τὰ ὀχυρώτερα Μοναστήρια. Τὰ ποικίλα Μονύδρια ἤρχισαν νὰ ἐκπίπτουν καὶ νὰ ἀφανίζονται ὑπὸ Σαρακηνῶν (ἴδε σελ. 43 στ. 32). Οὕτω λοιπὸν παλαιωτάτων ἱστορικῶν Μονυδρίων σήμερον μόνον τὰ ὀνόματα σποραδικῶς σώζονται εἰς διαφόρους ἐρημωθείσας τοποθεσίας. Ἡ ἐρήμωσις καὶ ἡ καταστροφή ὡς ἀποτέλεσμα εἶχε τὴν ἐλάττωσιν τῶν πόρων τοῦ Πρώτου, ὅστις κατὰ μέγα μέρος ἐστηρίζετο εἰς τὰς ὠρισμένας συνεισφορὰς τῶν Μονῶν. Πλὴν τούτου πολλακίς ἠναγκάζετο ὁ Πρῶτος καὶ κτηματικὴν περιουσίαν τοῦ Πρωτάτου νὰ ἀπαλλοτριώσῃ, ἵνα καταβάλλῃ λύτρα αἰχμαλωτισθέντων ἀδελφῶν (ᾄρα Ἱστορικὴν Ἀλήθειαν Μονῆς Κωνσταμονίτου (σελ. 202). Διότι περιουσία τοῦ Πρώτου δὲν ἦτο μόνον ἡ Λαύρα τῶν Καρυῶν, ἀλλ' ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ὄρους ἐπεξετείνετο. Διότι πάντα τὰ μονύδρια, κελλία, καλύβαι κτλ. ἦσαν οὐχὶ μόνον ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐποπτείαν ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκονομικὴν. Αὐτὸς ἐπῶλε τὰ ἐρημωθέντα εἰς ἄλλους μοναχοὺς, ἔδιδεν ὁμολογα, ἐπεμελεῖτο τῆς βελτιώσεως κ.τ.λ.

Ὁ θεσμὸς λοιπὸν τοῦ Πρώτου ἤρχισεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως νὰ κλονίζεται ἐνῶ ἀντιθέτως αἱ μεγαλυνόμεναι Μοναὶ ἀπέκτων οἰκονομικὴν εὐρωσίαν, ἐνῶ δὲ πρὶν πάντες οἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐγκαταβιούοντες ἦσαν ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ ἴσοι πρὸς ἀλλήλους ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως, μόνον δὲ ἡ ἀρετὴ καὶ ἄσκησις ἦτο ἡ διακρίνουσα ἀλλήλους, ἧδη ἤρχισεν ἡ καθ' ὕλην διάκρισις. Ὁ ὄγκος ἤρχισε νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς ὀλιγωτέρους, ὁ δὲ θεσμὸς τοῦ Πρώτου νὰ ὑπονομεύηται.

«Νῦν δέ, ὡς ἔγνωμεν, ἔτραχηλιάσατε κατὰ τοῦ οἰκείου δεσπότητος ὡς ὁ πάλαι ἑωσφόρος καὶ ἐδαφιάσατε τὰ ὄρια τῶν ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ τὴν καθολικὴν ἡμῶν ἐκκλησίαν ὀπλομαχεῖτε μετὰ σφοδρότητος» (σελ. 42, στ. 13).

Εἰσφοραὶ δὲν κατεβάλλοντο ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο ὑποχρέων, ἡ Βασιλεὺς τῶν πόλεων πρὸ καιροῦ περιήλθεν εἰς χεῖρας ἀλλοθρήσκων, οἱ δὲ Χριστιανοὶ Αὐτοκράτορες οἱ θεσπίσαντες τὸν θεσμόν τοῦ **Πρώτου** δὲν ὑπῆρχον πλέον. Αἱ τότε Μοναὶ αἱ στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν Χρυσοβούλλων τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων κατεπάτησαν τὰ Χρυσόβουλλα τὰ ἀφορῶντα τὸν **Πρῶτον** τῶν αὐτῶν Αὐτοκρατόρων καὶ τέλος διένειμαν μεταξὺ ἑαυτῶν ἅπασαν τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῆς Λαύρας τῶν Καρυῶν (σελ. 45 στ. 10—15). Ὁ παλαιὸς θεσμός τοῦ **Πρώτου** ὁ ἐπὶ αἰῶνας λαμπρύνας τὸν γεραρὸν Ἐθῶνα δὲν ὑπῆρχε πλέον, διότι αἱ ἐπιβληθεῖσαι 19 Μοναὶ, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 1546 ἐγένοντο 20, ὑποκατέστησαν κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα τὴν ἀρχὴν Ἐκεῖνου διὰ τῆς ἐνιαυσίου ἀρχῆς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἣτις ἀπαρτίζεται ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου ἐξ ἐκάστης Μονῆς, διαρκῶς ἐδρευούσης ἐν Καρυαῖς ὡς νομοθετικοῦ καὶ δικαστικοῦ σώματος. Λειψανὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ **Πρώτου** ἀπέμεινε σήμερον ὁ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐναλλασσόμενος Πρωτεπιστάτης μετὰ τριῶν Ἐπιστατῶν ὡς ἐκτελεστικὴ ἐξουσία. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ἰσότης ἀπῆλθεν ἀνεπιστρεπτί, ὁ πνευματικὸς ἀρχηγός, ὁ καθοδηγῶν καὶ καταπραῦνων τοὺς πάντας ἔκλεισε διὰ παντός τὸ στόμα του, ἐδημιουργήθη δὲ ἡ ἀνισότης μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν πατέρων καὶ ἡ διάκρισις εἰς κυριάρχους καὶ ὑποτελεῖς. Τὰ ἀνεξάρτητα πρὶν Μονῶδρια, τὰ ἀνά τὴν Χερσονήσον τοῦ Ἐθῶνος ἐγκατεσπαρμένα, τῶν ὁποίων τὴν ἐποπτεῖαν εἶχεν ὁ Πρῶτος, ὅπως καὶ τῶν μεγαλύτερων Μονῶν ὀριστικῶς πλέον ὑπεβιβάσθησαν εἰς ὑποτελεῖ τῶν κυριάρχων Μονῶν ἐν ταῖς περιοχαῖς τῶν ὁποίων εὐρίσκονται μετονομασθέντα εἰς Κελλία, οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς Μοναχοὶ μετεβλήθησαν εἰς ὑπηκόους τρόπον τινα τῶν κυριάρχων Μονῶν.

Ὁ Ὅσιος Ἐθανάσιος ὁ ἰδρυτὴς τῆς Μεγίστης Λαύρας εἰς τὸ Τυπικόν του (ὄρα σελ. 65, στ. 23 κ. ἐ.) γράφει τὰ ἐξῆς: «ἐκ δὴ τούτων τῶν ἑκατὸν εἴκοσι μοναχῶν πέντε μοναχοὺς κελλιῶτας τῆς λαύρας ἔξωθεν ἡσυχάζειν βουλόμεθα, ρογεύεσθαί τε κατ' ἔτος ἀνά νομισμάτων τριῶν καὶ σίτου μοδίων πέντε· οὗς καὶ παρεγγυόμεθα ἀκτῆμονας εἶναι καὶ ἐγκρατεῖς, εὐλάβειαν πᾶσαν καὶ ταπείνωσιν πρὸς τὸν καθηγούμενον ἀποσώζοντας...». Τὰ πέντε ταῦτα κελλία τὰ ὁποῖα ἰδρύει ὁ Ὅσιος Ἐθανάσιος εἶναι κυρίως καθίσματα ἢ ἡσυχαστήρια διὰ τοὺς διακρινόμενους ἐπὶ πνευματικῇ ὑπεροχῇ. Τὰ σημερινὰ ὁμοῦς κελλία δὲν ἔχουσι καμμίαν ὁμοιότητα πρὸς τὰ κελλία τῆς τότε

ἐποχῆς. Τὰ σημερινὰ κελλῖα εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπόλοιπα τῶν παλαιῶν ἀνεξαρτήτων μονυδρίων τὰ ὁποῖα ὑπετάχθησαν εἰς τὰς ἱερὰς Μονὰς καὶ ἀπετέλεσαν τὴν τάξιν τῶν ὑπηκόων κελλιωτῶν. Ἡ εἰς βάρος τῶν ἔξω τῶν κυριάρχων Ἱερῶν Μονῶν ἀσκουμένων ἀδικία ὑπῆρξε κατάφωρος καὶ ἐδημιούργησε τὸ Κελλιωτικὸν λεγόμενον ζήτημα, τὸ ὁποῖον πάντως πρέπει νὰ λυθῆ καὶ διορθωθῆ, διότι ἡ ἀδικία ἔν τῷ τῷ ἀγίῳ δὲν πρέπει οὔτε δύναται νὰ ὑπάρχη.

Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία κυρίως διακρίνεται διὰ τὴν ἀπέραντον ἀγάπην καὶ ταπεινώσιν τῶν ὁπαδῶν της, μέσος ὅρος δὲν ὑπάρχει. Ἡ διάκρισις καὶ ὑπερηφάνεια εἶναι πηγαὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ σπέρματα ἀντιχριστιανικοῦ βίου. Αἱ πηγαὶ λοιπὸν τῆς ἁμαρτίας πρέπει νὰ ἐκριζωθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐγκαταλείψαντας τὰ ἐγκόσμια καὶ ἀφοσιωθέντας τῷ Θεῷ, ἐὰν ἀληθῶς ἐπιθυμῶσι τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Ἀγιωνύμου τόπου εἰς τὴν περιωπὴν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐτάχθη.

Τῷ 1912 ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως, ὅτε ἐπανῆλθε τὸ "Ἅγιον Ὄρος ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τῆς μητρὸς Ἑλλάδος καὶ Χριστιανὸν Βασιλέα τὸν ἀείμνηστον Στρατηλάτην Κωνσταντῖνον. Πάντες ἀνέμενον τὴν ἐκ βάρων ἀνακαίνισιν, ἵνα ὁ Ἀγιώνυμος τόπος ὑψωθῆ εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς Χριστιανικῆς ἀποστολῆς του, ἀτυχῶς ἡ ἐσπευσμένη ψήφισις τοῦ σήμερον ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου, ἔνεκα ἄλλων ἐξωτερικῶν λόγων, δὲν ἔδωκε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς μελέτην τῶν ἀπαραιτήτων ριζικῶν μεταρρυθμίσεων.

Οἱ Κελλιῶται μοναχοί, οἵτινες ἦσαν ὁ πρωτοπόρος πυρὴν τῆς ὄλης μοναχικῆς Ἀγιορειτικῆς Πολιτείας παρηγκωνίσθησαν περιελθόντες εἰς τὴν θέσιν δουλοπαροίκων δουλεύοντες τῇ Κυριάρχῳ Μονῇ. Οὕτως ἐδημιουργήθη μία τελείως ἀντιχριστιανικὴ διάκρισις. Ὁ μοναχισμὸς εἶναι μία πνευματικὴ ζωὴ ἀπηλλαγμένη τῶν ἐπιδράσεων τῆς ὑλικῆς ζωῆς, εἶναι ἡ ἀφοσίωσις καὶ προσομιλία πρὸς τὸν Θεόν.

Σπουδαιότατη ἔλλειψις τοῦ σήμερον ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης. Ἀνεξάρτητος δικαιοσύνη καὶ ἀνεπηρέαστος δὲν ὑπάρχει, οὔτε δικασταὶ νομικῶς μορφωθέντες. Οἱ δικάζοντες σήμερον ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων Μονῶν μετὰ ἐνιαύσιον ὑπηρεσίαν εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τῶν δικαζομένων. Ἡ διέπουσα μάλιστα τὰς σχέσεις Κελλιωτῶν καὶ Μοναστηριακῶν δικαιοσύνη πᾶν ἄλλο ἢ τὸ δίκαιον θεμελιοῖ. "Ἄν δὲ ρίψωμεν ἐν βλέμμα καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς διαδεχθείσης τὸ ἀξίωμα τοῦ Πρώτου Ἱερᾶς Κοινότητος θὰ εὕρωμεν τὰ οἰκονομικά της ἐν τελείᾳ ἐξαρθρώσει διαρκῶς δὲ συσκεπτομένην πόσιν νὰ ἐξεύρη πόρους, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐτησίαις δαπάναις της. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ οἰκονομικὰ βάρη τῆς συντηρήσεως τῆς Ἱερᾶς Κοι-

νότητος οἱ Κελλιῶται δέν μένουσιν ἀμέτοχοι, ἀλλὰ ἀγρίως φορολο-
γοῦνται δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ πρὸς τὴν Μεγίστην Λαύραν ὑπό-
μνημα τῶν Κελλιωτῶν Προβάτας καὶ Ἀμαλφινοῦ πρὸς θεραπείαν τῶν
οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τῆς Ἱ. Κοινότητος τὸ δημοσιευθὲν ἐν τῇ
Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει Ἀθηνῶν τῆς 6ης Ἰουνίου 1933:

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Πρὸς τοὺς Πανοσιολογιωτάτους Ἀγίους Ἐπιτρόπους καὶ
Προϊσταμένους τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας ἡμῶν Μονῆς
τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου.

Πανοσιολογιώτατοι,

Ἡ Ἱερὰ καὶ Σεβαστὴ Κοινότης ὡς γνωστὸν δέν ἔπαυσεν ἐνο-
χλοῦσα πρὸ καιροῦ τὰς Ἱερὰς Μονὰς καὶ συγκαλοῦσα αὐτάς εἰς
ἐκτάκτους συνεδριάσεις, συζητοῦσα πρὸς ἐξεύρεσιν καταλλήλων πό-
ρων ὅπως εὐκόλως ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ ἔξοδα αὐτῆς. Ὁ τρόπος
οὗτος καθ' ἡμᾶς πρὸς ἐξεύρεσιν καταλλήλου πόρου, τυγχάνει ἀπλού-
στατος μάλιστα δὲ δικαιοῦτατος. Ἐὰν ἡ Ἱερὰ καὶ Σεβαστὴ Κοινότης
ἀμερολήπτως ὑποβάλλῃ θέλησιν ταῖς εἴκοσιν Ἱεραῖς Μοναῖς ὅπως
αὐταὶ ὑποστῶσιν μικρὰν δικαίαν θυσίαν, ἥτοι νὰ ἐπιστραφῶσιν παρὰ
τῶν Μονῶν τὰ κρατούμενα δάση Κελλία, Καλύβια πρὸ παντὸς τὰ γύ-
ρωθεν τοῦ Ἐφεστίου Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Πρωτάτου. Τότε ἡ Ἱερὰ Κοινό-
της θὰ ἔξη πλουσίους καὶ διαρκεῖς τοὺς πόρους αὐτῆς. Αἱ δὲ Ἱεραὶ
Μοναὶ ἀπαλλαγθῶσιν ἀπὸ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτάς ἐπιτίμια τοῦ Γ'
τυπικοῦ ἐκδοθέντα τῇ ἐπεμβάσει τῆς Μεγίστης Λαύρας. Τὸ δὲ περιώ-
νυμον κέντρον τοῦ Ἱεροῦ τούτου τόπου ἀπὸ τὸν διατρέχοντα κίνδυ-
νον βεβαίως θέλει διασωθῆ τότε πραγματικῶς, τὰ μὲν ὀνόματα τὰ
ἀποτελοῦντα τὴν Ἱερὰν Κοινότητα θὰ καταχωρηθῶσιν ἐν βιβλίῳ ζών-
των, χρυσέοις δὲ γράμμασιν περὶ αὐτῶν διηγήσεται ἡ Ἱστορία. Ἐὰν
δὲ μὴ θέλουσι αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ νὰ ὑποστῶσιν τὴν μικρὰν ταύτην θυ-
σίαν, χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, τότε ἡ Ἱερὰ Κοινότης δικαίῳ τῷ
λόγῳ ἄς ὑποχρέωση αὐτάς διὰ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτὴν ἔξοδα. Ἐπὶ
τούτοις παρακαλοῦμεν τὴν Ἱερὰν ἡμῶν καὶ γεραρὰν Μονὴν Μεγί-
στην Λαύραν τὸν θεσμοφύλακα τῶν πρώην καθεστώτων ὅπως καθυ-
ποβάλλῃ τὰς δικαίας ταύτας ὡς φρονοῦμεν ἀπόψεις ἡμῶν εἰς τὴν Ἱε-
ρὰν καὶ Σεβαστὴν τοῦ ἀγίου Ὁρους Κοινότητα ὑπαγορευομένης ὑπὸ
αἰσθηματος Ἱεροῦ. Προσέτι δὲ ἀξιοῦμεν παρ' αὐτῆς ὅπως ἐπιβληθῇ
ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς ταῖς ἐρημωσάσαις τὰ ὑπ' αὐταῖς Κελλία καὶ ἄ-

ξιώση παρ' αὐτῶν τὴν ἀνέγερσιν τούτων ἵνα διὰ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Κελλίων τούτων ἐπωφελεῖται τὸ Κέντρον.

Διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ

Οἱ ἐν Προβάτα καὶ Ἀμαλφινου ὑμέτεροι Κελλιῶται

Τῆ 26 Ὀκτωβρίου 1925

Εὐγένιος Καστανιάς Κοίμησις Θεοτόκου—Δανιὴλ Ἱερομόναχος Διακῆς ἅγιος Δημήτριος—Κοσμᾶς Βαρσακάκης ἄγ. ἀρχάγγελοι—Ἰγνάτιος Ἱερομόναχος Παναγιᾶ Κρανιαῆς—Γαβριὴλ Ἀγιοθανασίτης Ἀλεξανδρείας—Αἰξέντιος Ἱερομόναχος ἄγ. Θεόδωροι—Ἰωσήφ Ἱερομόναχος ἄγ. Ἀνδρέας—Χαράλαμπος Μοναχὸς Μεταμόρφωσις—Βικέντιος Ἱερομ. Παναγιᾶ—Στέφανος Ἱερομ. ἄγ. Τριάς—Γαβριὴλ Ἱερομ. ἄγ. Γεώργιος—Στέφανος Μοναχὸς ἄγ. Γεώργιος—Γεράσιμος Μον. Γενέσιον τῆς Θεοτόκου—Ἀθανάσιος Ἱερομ. ἄγ. Ἀρτέμιος—Πρόχορος Μοναχὸς ἄγ. Θεολόγος—Ἰλαρίων Μοναχ. Τίμιος Πρόδρομος—Μόδεστος Μοναχ. Προφήτης Ἡλίας.

Ἀμαλφινου

Διονύσιος Μοναχὸς ἄγ. Ἀρχάγγελοι—Ἰωάννης Ἱερομόναχος ἅγιοι Πάντες—Κοσμᾶς Μοναχὸς ἁγία Τριάς—Χαρίτων Μοναχὸς ἅγιοι Ἀνάργυροι.

Τὰ ἐν τῷ ὑπομνήματι ἀναφερόμενα δάση, Κελλία, Καλύβια, καὶ ἰδίᾳ τὰ περὶ τὸν ἐφέστιον Ναὸν τοῦ Πρωτάτου, ἀποτελοῦσι τὴν παλαιὰν περιουσίαν τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Λαύρας τῶν Καρυῶν τὴν ὁποίαν διένειμαν ἑαυταῖς αἱ ὑποκαταστήσασαι τὴν ἀρχὴν τοῦ Πρώτου εἴκοσι Μοναὶ περιφρονήσασαι τὰς ἀράς τοῦ Πατριάρχου Ἀντωνίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (σελ. 45 στ. 10—15 «Μηδὲν τῶν μοναστηρίων ἔχειν μετόχιον ἢ σύνορον ἐν ταῖς Καραῖς τὸ παράπαν· εἰ δέ τις φωραθῆι τοῦτο ποιῆσαι ἔστω καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς ἀράς τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συνόδου...»).

Ὑπογραφομένον ὑπὸ τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει θὰ ὑποβληθῆ τῆ Α. Μ. τῷ Βασιλεῖ τὸ ἐξῆς ὑπόμνημα :

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων
Γεώργιον Β'. οἱ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Μοναχοί.

Μεγαλειότατε,

Οἱ εὐσεβᾶστως ὑποφαινόμενοι ταπεινοὶ Μοναχοὶ τοῦ Ἀγίου Ὄ-

ρους καὶ πιστοὶ θεράποντες τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ Θεσώ-
στου Βασιλείας ὑποβάλλουσι τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι μετὰ σεβα-
σμοῦ τὴν παράκλησιν, ὅπως τὰ ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὅρει κακῶς ἔχοντα
θεραπεύσῃτε ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τε Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ τῆς
κοσμικῆς δυνάμεως καὶ προόδου θαυμασίως ἐθεραπεύθησαν διὰ τῆς
ἀποφάσεως τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ὅπως μίᾳ χεὶρ, εἷς νοῦς
κατευθύνῃ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ τὸ θαῦμα ἐγένετο· ὁ Μέγας Κυβερνήτης
ἔδωκε τὸν νέον ρυθμὸν καὶ τὴν νέαν Ἐθνικὴν ζωὴν.

Ἦδη καὶ τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ ἡμῶν Τόπῳ δέονται τῆς Ὑμετέρας ἀν-
τιλήψεως, ὅπως ὁ Κύριος οἰκοδομήσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὸν οἶκον τοῦ
Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

«Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰ-
κοδομοῦντες». (Ψαλμὸς 126).

Στοιχῶν, Μεγαλειότατε, τῇ ὁδῷ τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν Αὐτοκρα-
τόρων, θεράπευσον τὰ νοσοῦντα πρὸς εὐλογίαν τοῦ Οἴκου Σου.

Οἱ ἄνθρωποι πειρασμοῖς περιπίπτοντες, ἐξέρχονται τῆς ὁδοῦ τῆς
ἀληθείας ἕως ἂν ὑψηλὴ διαταθῇ χεὶρ κατευθύνουσα καὶ ὁδηγοῦσα
εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς σωτηρίας.

Ἀψευδεῖς μάρτυρες, Μεγαλειότατε, τυγχάνουσι τὰ Τυπικὰ τῶν
Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων τὰ ὁποῖα ἐπισυνάπτομεν.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Τοιμισκῆς, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, ὁ Ἀ-
λέξιος ὁ Κομνηνός, ὁ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος θερμὸν ὑπὲρ τῆς Πί-
στεως ἔδειξαν ἐνδιαφέρον. Ἐπῆλθεν ἡ Ἐθνικὴ καταστροφή καὶ ἡ
ὑποδούλωσις τοῦ Ἔθνους μέχρις οὗ ὁ Κύριος ἐξίλεωθεις διὰ τὰς
ἁμαρτίας ἡμῶν, ἐχάρισε πάλιν τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸ γένος
μας καὶ ἔταξεν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ ὡς Ἡγεμόνα καὶ Ὁδηγὸν τὴν
Ὑμετέραν Θεοφρούρητον Μεγαλειότητα. Διεδέχθητε Ἐκείνους, ἐπα-
κολουθήσατε λοιπὸν τὴν παράδοσιν καὶ πολιτείαν ἣν ἐκληρονομήσατε.
Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐπισυναπτομένων ἐπισήμων ἐγγράφων, κα-
ταφαίνεται ὅτι τὰ τοῦ Ἁγίου Ὅρους ἐξωράιζε καὶ διηύθυνεν ἡ μό-
νιμος ἀρχὴ τοῦ «Πρώτου» ἐδρεύοντος ἐν Καρυαῖς.

Πᾶσα διαφορὰ, πᾶσα ἀνθρώπινος ἀδυναμία, ἐξωμαλύνετο διὰ
τῆς στιβαρᾶς χειρὸς τοῦ «Πρώτου», ἀνδρὸς σεβασμίου καὶ ἐπιβλητι-
κοῦ, διακρινομένου διὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὴν εὐσέβειαν. Ὁ ἔλεγχος καὶ
ἡ σοβαρὰ μορφή τοῦ «Πρώτου» ἦτο πρόσκομμα εἰς πᾶσαν ἀτασθα-
λίαν καὶ ὑπέρβασιν. Ὁ Θεσμός λοιπὸν τοῦ ψυχοσωτηρίου «Πρώτου»
ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ, ἵνα δημιουργηθῇ ἡ πολυαρχία, καὶ ἐξ αὐτῆς
ἡ ἀναρχία λόγῳ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν πολλῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν
προσωπικῶν ὠφελημάτων, ἐπιβλαβῶν διὰ τὸ σύνολον τῶν Ἁγιορει-
τῶν Πατέρων. Ὁ καιρὸς ἦτο κατάλληλος, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἡ ζων-

τανή εικών τοῦ εὐσεβοῦς Αὐτοκράτορος. Τὸ Ἔθνος ἐδούλευεν ἀπὸ τῆς ἀποφράδος 29ης Μαΐου τοῦ 1453 καὶ ἠγωνίζετο τὸν σκληρὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διασώσεώς του. Ἡ ἀρχὴ τοῦ «Πρώτου» ἐπλήγη κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, αἱ Μοναὶ ἠρνήθησαν τὰς οἰκονομικὰς τῶν ὑποχρεώσεις, καὶ τέλος διενείμαντο τὴν περιουσίαν τοῦ «Πρώτου».

Δυστυχῶς, Μεγαλειότατε, τὸ ἤδη ὑφιστάμενον Νομοθετικὸν καὶ Διοικητικὸν συγκρότημα τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, ὡς ἀναληθῶς διατείνονται τινες, ὅτι εἶναι αἰωνόβιος θεσμὸς βασιζόμενος ἐπὶ τῶν Τυπικῶν καὶ Χρυσοβούλλων τῶν ἀειμνήστων προκατόχων Σου Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν ἱερῶν Πατριαρχικῶν Σιγιλλίων, εἶναι ψευδής. Διότι ὁ θεσμὸς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος εἶναι θεσμὸς ὀψιγενῆς ἐπιβληθεὶς εἰς τὸν Ἱερὸν ἡμῶν Τόπον συγκεκριμένως τῷ 1810 ἔτος, κατόπιν τῆς τρομερᾶς δοκιμασίας ἣν ἐδοκίμασε τὸ τλημον Ἔθνος ἡμῶν, μετὰ τὴν ἐπὶ Ὀρλώφ ἀποτυχούσαν Ἐπανάστασιν τοῦ Γένους ἡμῶν, ὁπότε ἐσφάγησαν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει 100.000 καταφυγόντα γυναικόπαιδα.

Δὲν ἔχετε ἄλλην ἀνάγκην σαφεστέρας ὑπομνήσεως, Μεγαλειότατε, καθὼς ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἐν τῇ Πολιτικῇ Διοικήσει ἢ λεγομένη Βουλὴ - Γερουσία ἐχρεωκόπησεν, ἵνα σωθῆ τὸ Ἔθνος, ἐκρίνατε σκόπιμον ν' ἀναθέσητε εἰς ἓνα Κυβερνήτην τὴν Διοίκησιν τοῦ σκάφους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῷ Ἀγιωνύμφῳ Ὁρει· πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἑνὸς ἀνδρός, πρὸς εὐλογίαν τοῦ Οἴκου Σας καὶ τοῦ Ἔθνους ὀλοκλήρου.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ «Πρώτου» θὰ ἐξομαλύνῃ καὶ θὰ καταπαύσῃ πάντα ἀνθρώπινον πειρασμόν, καὶ θ' ἀνυψώσῃ τὸ Ἅγιον Ὄρος εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν.

Ὁ θεσμὸς ἐπανιδρυόμενος ἐπὶ τῆς Βασιλείας Σου, Μεγαλειότατε, θὰ δώσῃ νέαν ζωὴν καθαρῶς Χριστιανικὴν, θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ θὰ ἐπιτευχθῆ ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἐθεσπίσθη ἡ Μοναχικὴ Πολιτεία.

Αἱ ψυχαὶ τῶν προκατόχων Σου ἀειμνήστων Αὐτοκρατόρων θὰ σκιρτήσουν ἐκ χαρᾶς, ὅταν ἐν τῷ προσώπῳ Σου ἐπιτελεσθῆ ἡ Σωτηρία τοῦ Ἄθωνος, δι' ἣν τὸσον Χριστιανικὸν ἐνδιαφέρον ἔδειξαν οὗτοι ζῶντες.

Ταπεινοὶ θεράποντες τῆς Ὑμετέρας Μεγαγαλειότητος, οἱ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μοναχοί».

Ὁ Ἄρχων Μέγας Χαρτοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μανουήλ Ἰω. Γεδεών ἐν τῷ ἐσχάτῳ κυκλοφορήσαντι ἔργῳ του «Πατριαρχικαὶ Ἐφημερίδες» δημοσιεύει ἐν σελίδι 9-12 χρονολογικὸν πίνακα τῶν Πρώτων τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅσους συνήντησεν ἐν τοῖς διαφόροις ἐγγράφοις, καταλήγει δὲ διὰ τῶν ἐξῆς «**Εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι ἡ ἀναβίωσις τοῦ τοιοῦτου διοικητικοῦ καθεστώτος ἐν Ἁγίῳ Ὄρει**».

Οὐχὶ μόνον ἡ γνώμη τοῦ ἐμβριθεστάτου περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικά Μ. Ι. Γεδεών, ἀλλὰ καὶ παντὸς οἰουδήποτε παρακολουθήσαντος τὴν σημερινὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κατάστασιν εἶναι ὅτι χρειάζεται ριζικὴ μεταρρυθμίσις ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ Τόπῳ, ὃ δὲ θεσμὸς τοῦ Πρώτου, πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ ἐν ὅλῃ του τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ βαρύτητι. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν γεγονότα καὶ λεπτομερείας τῆς σημερινῆς ἀτασθαλίᾳς καὶ ἐκτροχιασμοῦ· ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη, τὸ πρῶτον γνῶρισμα τῆς μοναχικῆς πολιτείας δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ καὶ κακουργήματα λαμβάνουσι χώραν. Διὰ τοῦτο ἔχομεν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν Ὅποῖον ἀφιερῶται τὸ τομίδιον τοῦτο, ὡς ἀντάξιός διὰδοχος τῶν ἀγαπησάντων τὸ Ἅγιον Ὄρος Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ὁ Μέγας Κυβερνήτης κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς ὁ ἀναδημιουργὸς τῆς Νέας Ἑλλάδος ἐν τῇ μερίμνῃ των περὶ ἀνορθώσεως τῆς χώρας δὲν θὰ παραλείψωσι νὰ ἀφιερῶσωσιν ὀλίγας στιγμὰς πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων ἐπαναφέροντες τὸν θεσμὸν τοῦ Πρώτου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν γερόντων. Εἰς νοῦς πρέπει νὰ διευθύνῃ, μίᾳ χεὶρ νὰ ὀδηγῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἀπριλίου 1939.

ΙΩΑΝ. ΧΡ. ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΟΥ

Δρ τῆς Φιλολογίας καὶ Νομικῆς
τέως Γυμνασιάρχης.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

† Πάση μὲν νοητῇ κτήσει καὶ αἰσθητῇ, ὁ ταύτην κατ' ἀρχὰς οὐσιώσας ἀρρήτῳ Λόγῳ καὶ συστησάμενος ὄρους ἀληθῶς καὶ βάθρα ὡσπερ τιθριγγίον ἀσφαλὲς ἐπήξατο καὶ χαράκωμα καὶ οὐδέν τι τῶν ἀπάντων ἀορίστως κατέλιπεν, ὅπουπερ ἂν τὴν ὀρμὴν ἔχοι καὶ φύσιν καὶ κίνησιν περιάγεσθαι καὶ τῶν δεόντων ἔξω ποῦ μεταβαίνειν καὶ προχωρεῖν, ὡς ἂν, μὴ τῇ ἀτάκτῳ καὶ ἀσχετῳ ἐκάστου τῶν ὄντων ῥοπῇ, ἀντ' εὐταξίας εἰς ἀκοσμίαν καὶ σύγχυσιν τὸ αὐτοῦ κάλλιστον καὶ ἐξαιρετον δημιουργημα συμβαίνει περιπίπτειν ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα μεταβάσεως. ἐντεῦθεν ἄρα καὶ οἱ τῆς εὐσεβείας κήρυκες καὶ διδάσκαλοι, τῷ κανόνι τούτῳ στοιχίσαντες, καὶ ὡς ὑποδείγματι καὶ εἰκόνι χρησάμενοι, τὰς ἑαυτῶν εἰσηγήσεις τε καὶ νομοθεσίας, ὄροις κατησφαλίσαντο καὶ ἐκράτουναν καὶ μηδέν τι προστιθέναι ἢ ἐλλείπειν γενικῶς ἀπεῖρξαν καὶ ἀπεφήναντο. εἰ μὴ ποῦ καὶ οὔτε τούτοις ἕτερον παραπλήσιον τύχη παρεμπίπτον ἀναγκαιότατον, καθὰ πολλάκις συμβαίνει γίνεσθαι ὡς δοκεῖν μὲν ἀλλότριον, τῇ δ' ἀληθείᾳ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ ὀρθὸν καὶ ἀπλανὲς καὶ μὴ ἀλλότριον κρίνεσθαι, μὴ δὲ τῇ κανονικῇ τηρήσει καὶ παραδόσει ἀντιπράττον ἀριδῆλως καὶ λυμαινόμενον· μὴ προκειμένου δὲ τοιοῦτου σκοποῦ μηδὲ τοῦ πράγματος ἀπαιτοῦντος, ἀναγκαιῶς καὶ ἐκβιάζοντος, οὐκ ἔστι πάντως συνοῖσον οὐδὲ θεμιτὸν ὄρια πατέρων ὑπερβαίνειν, καὶ παρεγκλίνειν τοῦ νενομισμένου καὶ τοῦ καθήκοντος, εἴπερ γὰρ τοῦτο δοθείη, συμβαίη ἂν ἐπακολουθησαί πάντως καὶ ἄτοπα, ὡς καὶ πολλὰ πολλάκις τοιαῦτα εἶωθε γίνεσθαι. διὰ τοι τοῦτο καὶ ὑπερβολὰς καὶ ἐλλείψεις ἐπὶ τοῖς κειμένοις ὄροις καὶ κανόσι, οὐ χρήτο παράπαν εἰ γίνεσθαι, μεσότης γὰρ ἐπὶ πᾶσι καὶ ὁ τοῦ συμμετρου λόγος τῇ ἐπινοουμένη καὶ ἀρίστη μοῖρα, παρὰ τῶν εὖ εἰδόντων κρίνειν ὀρθῶς, ἐντέτακται καὶ καθέστηκεν, ἐπεὶ καὶ πῶς ἂν καὶ σῶμα λεχθεῖη πληρέστατόν τε καὶ ἄρτιον, ᾧ συμβέβηκέ τι ἔχειν μέρος ἐλλεῖπον, ἢ περιτεῦθον, ἢ πῶς ἂν εἴποι τις ὡς ἀσφαλῶς καὶ δικαίως, τὸ δ' ὅτι κατ' ἰσομορίαν μεμέρισται, μὴ καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἐξίσου διανεμημένων, ἀλλὰ ὅς ἐκ τούτων πλεονασμὸν ἢ ἔλλειψιν κεκτημένου· ἀλλ' οὐ

δ' ἀστρονόμος ἢ γεωμέτρης καὶ οἱ τῆς λοιπῆς αὐτῶν συμμορίας καὶ
 ἐπιστημονικῆς φιλοσοφίας δύναιτ' ἄν, ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς τελεσιουρ-
 γῆσαι συμπέρασμα μὴ τῶν ὄρων καὶ κανόνων ἢ καὶ προτάσεων εὖ
 συντηρουμένων αὐτοῖς καὶ μενόντων ἐν ἀκριβεῖα. ἀλλ' εἰς τί ταῦτα
 5 τῇ βασιλείᾳ μου λέλεκται; τὸ "Ὅρος τοῦ "Αθω, ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς
 τὰ τε ἄλλα, θαυμαστὸν καὶ τερπνότατον, καὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
 κειμένων καὶ διαβεβημένων οὐκ ἔλαττον· εἰ δὲ καὶ παράδεισον ἕτε-
 ρον ἢ κατὰστερον οὐρανὸν ἢ καὶ ἀρετῶν πασῶν καταγώγιον, τοῦ
 τ' ἄν τις καλέσειεν, οὐκ ἂν ἀμάρτοι τοῦ δέοντος, σεμνεῖα γὰρ ἐκέϊσε
 10 καὶ εὐαγῆ φροντιστήρια ἔστιν ἰδεῖν, κάλλει τε καὶ μεγέθει, καὶ τοῖς
 ἄλλοις πᾶσι τερπνοῖς, ἐνευθυνόμενα καὶ ὠραϊζόμενα, ἔτι γὰρ μονα-
 ζόντων τάγματα καὶ συστήματα, κρείττω μὲν σχεδὸν ἀριθμοῦ, θεωρίᾳ
 δὲ καὶ πράξει κοσμούμενα, καὶ ὡς ἀστέρας δεικνύμενα φαεινοὺς τῇ τε
 τοῦ βίου φαιδρότητι, καὶ τῷ ἔξω κόσμῳ καὶ σαρκὸς εἶναι, καὶ τὰ θεῖα
 15 διαπαντὸς μελετᾶν, καὶ τούτων κατατρυφᾶν ὡς ἐνόν, κάκεῖθεν τὸν
 φωτισμὸν καὶ τὰς ἐλλάμψεις εἰσδέχεσθαι, καὶ μηδὲν ἄλλο ποθοῦντας
 ἢ τὸ ἀναλῦσαι καὶ συνεῖναι Χριστῷ. ταῦτά ἐστι τὰ ξύλα, ἃ ὁ Κύριος
 ἐφύτευσεν τοῖς τοῦ Θεοῦ Πνεύματος καρποῖς ἐπιβρίθοντα, οὗτοί εἰσιν
 οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι διατρίβοντες καὶ σπηλαίοις καὶ ὅποις τῆς
 20 γῆς συγκλειόμενοι, περὶ ὧν ὁ Θεὸς Παῦλος φησὶν· ἐκ δὴ τῆς τούτων
 ἀρετῆς καὶ ὑψηλῆς πολιτείας καὶ ἀγωγῆς, καὶ τὴν τῆς ἀγιωσύνης
 ἐπωνυμίαν τὸ ὄρος τοῦτο προσεῖληφε κατὰ τὸ εἶκός. εἰ δὲ καὶ ὅτι εὐ-
 θετον ἔλαχεν εἶναι τοῦτο καὶ δεξιόν, καὶ ἄγαν ἀρμοδιώτατον, εἰς
 ὑποδοχὴν ἀνδρῶν σπουδαίων καὶ εὐλαβῶν, ἢ καὶ ἄλλως ἀρετῆς μεί-
 25 ζονος πρόξενον, καὶ ἀγιότητος τῆς ἐν αὐτῷ διατρίβουσι κάντευθεν
 καὶ τὴν προσηγορίαν ταύτην μετέληφε, καὶ τοῦτο πάντως οὐ πόρρω
 τῆς ἀληθείας ἐστίν. οὐκοῦν οἱ πρὸ ἡμῶν ἀοίδιμοι βασιλεῖς τὴν τοιαύ-
 την τῶν ἀνδρῶν τούτων βιοτὴν καὶ πολιτείαν ἐκθειάσαντες καὶ ὑπερ-
 βαλλόντως, ἀποδεξάμενοι, θεῖῳ ἔρωτι κινήθεντες καὶ ζεούση καρ-
 30 δία, πρὸς εὐποιῖαν τῶν αὐτῶν μοναχῶν τὴν τ' ἐλευθερίαν αὐτοῖς διὰ
 χρυσοβούλλων ἐδωρήσαντο λόγων καὶ ἀλλάττα εἰς ἀφορμὴν τοῦ ἑαυ-
 τῶν βίου καὶ σωματικῆν παραμυθίαν καὶ σύστασιν ὡσάν, μὴ διὰ
 ταῦτα, εἰς τὸ τῆς ἡσυχίας ἔργον μηδὲν τὸ προῖστάμενον ἔχοιεν ἐπὶ
 τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς αὐτῶν ἀγωνίσμασιν, ἐπαιρητῆς μενοῦν τοῦ τρόπου
 35 τούτου τῆς εὐποιΐας, ἀλλ' ἔλαθον ἑαυτοὺς τῇ ἐλευθερίᾳ ταύτῃ ἐγκα-
 ταμίξαντες, καὶ τι τῶν οὐ προσηκόντων, διεπράξαντο γὰρ καὶ ἐθέ-
 σπισαν εἶναι καὶ εὐρίσκεσθαι πρῶτον ἐν τοῖς αὐτοῖς μοναχοῖς, παρ'
 αὐτῶν μὲν τῶν μοναχῶν ἐκλεγόμενον καὶ εἰς τὸ αὐτὸ πρωτεῖον ἐγκα-
 40 καί τιθένοντα, αὐτὸν δὲ ὑφ' ἑαυτοῦ οἰκονομούμενον, καὶ διεξαγό-

μενον, καὶ μήτε πρὸς ἀγιωτάτου Πατριάρχου μήτε μὴν παρ' ὀρίου
 δὴ τινος ἐτέρου ἀρχιερέως λαμβάνειν σφραγίδα, κατὰ τὴν ἐκκλησια-
 στικὴν παρατήρησιν, ὅπερ δεῖται καὶ ἦν, τοῦ ἀντικειμένου ὑπερβολῆ
 καὶ ἐπήρεια, τοῦ ἀεὶ μὲν τοὺς ἀνθρώπους βασκαίνοντος ἐπ' ἔργοις
 ἀγαθοῖς, καὶ παρεμποδίζοντος, βασκῆναντος δὲ κἀνταῦθα καὶ τινῶν
 μὴ δεόντων προξενήσαντός τε καὶ παρενεύσαντος ἐπὶ τοῖς λαμπροῖς
 τῶν βασιλέων ἐκείνων ἀριστεύμασί τε καὶ προτερήμασιν. Ἄλλ' οὐκ
 εἶασε τοῦτο ἢ τοῦ Θεοῦ ἀγαθότης, ἢ τὰ παρόντα καλῶς κυβερνώσα
 καὶ διεξάγουσα, μόνον διὰ παντὸς ἀνιάτὸν τε καὶ ἀδιόρθωτον.
 ἀλλ' ὡσπερ ἐκάστῳ ἄλλο καὶ ἄλλα τε ἐκ τῶν αὐτοῦ πλουσίων δωρη-
 μάτων ἀποχωρίζεται, οὕτως κάμοι τὴν χάριν ταύτην ἐπεχορήγησε,
 κινεῖται γέ ἡ βασιλεία μου ὑπὸ τῆς αὐτοῦ χάριτος καὶ ἔννοϊαν λαμ-
 βάνει τοῦ ἐπισυμβάντος οὕτω μὴ προσηκόντως, κἀντεῦθεν καὶ πρὸς
 τὴν τοῦ πράγματος διόρθωσιν διανίσταται, καὶ παντὶ τρόπῳ τὸ δέον
 ἐπιζητεῖ ὁμοῦ μὲν πρὸς ἀποδοχὴν καὶ εὐαρέστησιν τοῦ Θεοῦ, ὁμοῦ δὲ
 καὶ τὸ προγεγονὸς ἐκείνο ἐπανορθῶσαι ποθοῦσα ἢ βασιλεία μου,
 βασιλεῦσι καὶ γὰρ προσῆκον ἔστι μάλα καὶ δίκαιον, εἴτι πού τοις
 πρὸ αὐτῶν τύχοι παρασφαλὲν ἐπιζητεῖν προθύμως τὴν εἰς τοῦτο θε-
 ραπείαν καὶ ἐπανόρθωσιν, μέντοι γε καὶ τὸν δε τὸν σκοπὸν, καὶ τὴν
 πρόθεσιν ταύτης ἢ βασιλεία μου, γνωρίζει σαφῶς καὶ κοινοποιεῖται
 πᾶσι τοῖς ἐν τῷ δηλωθέντι Ὅρει ποιουμένοις τὴν ἄσκησιν, ὅσοι τε
 εἰς προστασίας καὶ ἡγουμενίας, ὅσοι ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ ὅσοι ἐν Κοινο-
 βίοις τυγχάνουσιν, εἰσηγεῖται τούτοις καὶ παραινεῖ τὰ λυσιτελεῖ καὶ
 σωτήρια, ὑπὲρ τοῦ προκειμένου σκοποῦ, ὡσὰν δηλονότι ὁ κατὰ και-
 ροὺς εἰς πρῶτον εὐρισκόμενος ἐν αὐτοῖς, δέχεται σφραγίδα ἀρχιερα-
 τικὴν, δέχονται ταῦτ' ἀσμένως, ὡς εὐγνώμονες καὶ ὑπήκοοι τῶν δε-
 σποτικῶν ἐντολῶν, καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς τοιαύτης κηδεμονίας καὶ προ-
 μηθείας, χάριν ὅτι πλείστην ὁμολογοῦσι τῇ βασιλείᾳ μου καὶ λαμβά-
 νειν μὲν τὸν Πρῶτον αὐτῶν σφραγίδα συντιθένται, ἀλλ' αἰτοῦσι μὴ
 παρ' ἐπισκόπου ἢ ἐτέρου ἀρχιερέως τινός, ἀλλ' ἢ παρὰ μόνου τοῦ
 ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, οὐκοῦν καὶ ἐκπέμπουσι μετὰ
 πλείστης προθυμίας καὶ ἡδονῆς τὸν νῦν εὐρισκόμενον εἰς αὐτοὺς ὀσι-
 ώτατον πρῶτον ἱερομόναχον κύρ Θεοφάνην, ὃς καὶ καταλαβὼν ἐν-
 ταυθοῖ, δέχεται αὐτίκα σφραγίδα πρὸς τοῦ παναγιωτάτου μου δε-
 σπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν
 τε καὶ συνήθειαν, κἀντεῦθεν καὶ τίμιον ἀπολύεται γράμμα τούτου σι-
 γιλλιδῶδες, δικαιοῦν ὡς τ' αὐτὸν διη τοῦτον τὸν ὀσιώτατον Πρῶτον,
 καθέως δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπὸ τὴν πατριαρχικὴν τοῦτο τὸ μέρος
 ἐπιστάσιαν τελεῖν καὶ παρ' αὐτῆς δέχεσθαι τὴν σφραγίδα προηγουμέ-
 νως εἴθ' οὕτως εἶναι τε καὶ ἀκούεσθαι Πρῶτον ὡς ἂν ἐντεῦθεν τὴν

θεῖαν χάριν οὗτος λαμβάνων καὶ τοῖς ἑτέροις ὁμοιοτρόπως μεταδιδῶ,
 οὓς ἂν δηλονότι διακρίνη ἀξιούς καὶ ἱκανούς εἰς προστασίας καὶ
 ἡγουμενείας, τῶν ἐκεῖ διακειμένων σεβασμῶν Μονῶν, τοῦτο καὶ
 μόνον ἔλλειπον τοῖς ἐκεῖσε μέχρι τοῦ νῦν ἢ δὴ καὶ πρὸς ἀναπλήρω-
 5 σιν τῆς νεομισμένης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐπιδέδοται, τὴν δ' ἄλλην
 πᾶσαν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἔχειν αὐτοὺς ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίη-
 τον τὸ δηλωθὲν τίμιον σιγιλλιώδες γράμμα ἐπιβεβαιοῖ καὶ ἐπικυροῖ·
 10 ἔτι γε μὴν ἀποχαρίζεται αὐτὸς οὗτος ὁ παναγιώτατός μου δεσπότης ὁ
 οἰκουμενικός Πατριάρχης διὰ τοῦ ρηθέντος τιμίου σιγιλλιώδους αὐτοῦ
 γράμματος τῷ δηλωθέντι ὀσιωτάτῳ Πρώτῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν κα-
 θεξῆς καὶ χάριν τοιάνδε, ἵνα δηλονότι ἐν τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς τῷ
 Θεῷ μετὰ τῶν ἱερῶν ἐπιγονάτων τὴν τοιαύτην λειτουργίαν ἐπιτελῶσι
 πολλὰ πολλὰκις ὑποθεμένης καὶ αἰτησάσης τοῦτο τῆς βασιλείας μου,
 ὡς μὴ ὂν ἐνδεδομένον πρότερον οὐδὲ σύνηθες, ἀλλ' ἄρτι πρῶτως ἐγ-
 15 καθιστάμενον. Ταῦτα τοῖνυν καὶ ἕτερα πρὸς τούτοις κατὰ μέρος δη-
 λοποιούντος τοῦ τοιοῦτου τιμίου πατριαρχικοῦ σιγιλλιώδους γράμμα-
 τος ἀκολουθῶς τούτῳ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐσεβῆς γαληνότης τὸν παρόντα
 τόνδε χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς ἐπιβραβεύει καὶ ἐπιχορηγεῖ, δι' οὗ
 καὶ στέργει καὶ βεβαιοῖ καὶ ἐπικυροῖ αὐτὸ τοῦτο τὸ τίμιον πατριαρχι-
 20 κὸν σιγιλλιώδες γράμμα καὶ ὀφείλει διαμένειν εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα
 καὶ διηνεκῆ χρόνον, ἀμετάτρεπτον καὶ ἀπαραποίητον καὶ ἀπαραθραυσ-
 στον, κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ περίληψιν, καὶ ἔσται μὲν
 τὸ ἀπὸ τοῦδε ὁ κατὰ καιροῦς εὐρισκόμενος Πρῶτος ἐν τῷ δηλωθέντι
 ἀγίῳ Ὅρει ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς μεγάλης πνευματικῆς ἡγεμονίας,
 25 τὴν σφραγίδα κατὰ τὸ εὐλογον λαμβάνων, ἐκτελῶν δὲ καὶ τὴν ἱεράν
 ἱεουργίαν μετὰ ἐπιγονάτων, καθὼς ταῦτα ἐν τῷ παρόντι ἐκυρώθη
 καὶ τέτακται, ἔσονται δὲ ὁμοίως καὶ διαμενοῦσι βέβαια καὶ ἀπαραποί-
 ητα εἰς τὸ παντελὲς καὶ τᾶλλα πάντα ὅσα κατὰ μέρος τῷ δηλωθέντι
 τιμῷ πατριαρχικῷ σιγιλλιώδει γράμματι ἐμπεριέχεται. Ἐλευθερίας
 30 χάριν καὶ ἀνενοχλησίας αὐτοῦ τε τοῦ ὀσιωτάτου Πρώτου καὶ τῶν
 εἰρημένων μοναχῶν, τῇ γε ἰσχύει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσο-
 βούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου διαφυλαχθήσεται, καὶ μενεῖ εἰς
 ἅπαντα τὸν ἐξῆς χρόνον βέβαιον, ὡς εἴρηται, καὶ ἀπαραθραυστον
 τὸ δηλωθὲν τίμιον πατριαρχικὸν σιγιλλιώδες γράμμα, κατὰ τὴν δύ-
 35 ναμιν αὐτοῦ πᾶσαν καὶ περίληψιν, κανονικῶς καὶ εὐλόγως καὶ δικαί-
 ως ἐκτεθὲν καὶ ἀπολυθὲν, καὶ οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἐσεῖται εἰς ἀθέ-
 τησιν ἢ ἀνατροπὴν χωρίσων τινὸς τῶν ἐν αὐτῷ ἐξ ὀνόματος δηλοποι-
 ομένων τε καὶ περιεχομένων, ἐπεὶπερ καὶ εἰς τὴν τούτων ἀπάντων
 βεβαιώσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἐδράσιμον, καὶ ὁ παρῶν χρυσόβουλλος
 40 λόγος τῆς βασιλείας μου γεγονὸς ἐπιχορηγήθη καὶ ἐπιβραβεύθη τῷ

πολλάκις εἰρημένῳ ὀσιωτάτῳ Πρώτῳ ἱερομονάχῳ κὺρ Θεοφάνει, μετ' αὐτὸν δὲ καὶ τοῖς καθεξῆς γενησομένοις πρώτοις ἀπολυθεῖς κατὰ μῆνα Νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης ἑνδεκάτης ἐπηνεμήσεως τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, δούκας ἄγγελος κομνηνὸς ὁ παλαιολόγος. †.

ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Τὸ δὲ παρὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τὸ δῶρημα τοῦ πρώτου ἔχει οὕτως· ἐπὶ τὸ φελόνιον δύο σταυρούς, ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν διερραμμένους ἐκ βλαττίου πορφυροῦ εὐφυῶς, δηλονότι ὡς ἄρχων τοῦ τόπου· ἔστι δὲ καὶ ὑπογονάτιον. Ἀναγνώστας καὶ ὑποδιακόνους ποιεῖν, καθιερεῖν τὰς νέας γιναμένας ἐκκλησίας ἐν ὄλῳ τῷ ἀγιωνύμῳ ὄρει, καὶ ἐνταλτήρια πνευματικοῖς δίδειν, καὶ χειροτονεῖν τοὺς ἡγουμένους ὄλους τοῦ ἁγίου ὄρους, ἐκτὸς τῶν ἡγουμένων τῆς μεγάλης λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, φορεῖν καὶ σταυρὸν ἐπὶ τοῦ καπασίου ὡς οἱ ἀρχιερεῖς. Εἴ τις τὸ νόμιμον τοῦτο ἀποσυλίσῃ ἢ κρύψῃ ἢ καταλύσῃ ἢ ἀφανίσῃ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τῷ πρωτάτῳ τὰ ἔχη ἀνάθεμα αἰώνιον. Ἀμήν.

ΤΥΠΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΣΙΜΙΣΚΗ

Οἱ τοῦ περιωνύμου ὄρους τοῦ ἄθω εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ὅτε Ἀθανάσιος, εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρῶτος τοῦ ὄρους καὶ Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ γενόμενοι πόλει κατενώπιον τοῦ φιλαγάθου Βασιλέως ἡμῶν παραστάντες ἐνήγον σκάνδαλά τινα καὶ φιλονεικίας ἐφ' ἱκανοὺς χρόνους γίνεσθαι μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ Ἀθανασίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ τοῦ τῆς Βασιλικῆς Λαύρας τῆς οὕτω λεγομένης τὰ Μελανὰ καθηγουμένου, ὡς ὅτι περικόπτονται τινες καὶ ἀδικοῦνται παρ' αὐτοῦ, ἔλεγον δὲ μηδεμίαν μηχανὴν περινοηθῆναι εἰς τὸ ταῦτα διαλυθῆναι καὶ εἰρήνην βραβευθῆναι αὐτοῖς. Ἐντεῦθεν ὁ θεοστεφῆς καὶ κραταῖος βασιλεὺς ἡμῶν, ὡς ὑπὸ τοῖς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ νόμοις ζῶν καὶ φυλαττόμενος ὑπ' εὐθύτητος διὰ πολλῆς φροντίδος τιθέμενος τὸ εἰρηνεύειν τοὺς μοναχοὺς καὶ τὸν ἡρεμον καὶ γαλήνιον βίον βιοτεύειν, εἴπερ τινὰς καὶ μὴ προαιρουμένους ὑπὸ κοσμικὸν ἄγεσθαι κριτήριον, αὐτὸς μήτε δὲ παρὰ ἀρχοντικῶν προσώπων τὰ κατ' αὐτοὺς διεξετάζεσθαι, καὶ ὅτι ἀλλήλων τὰ κατ' αὐτῶν λεγόμενα τοῖς πολλοῖς ἔκφορα γίνεσθαι, ἀλλὰ τὰς τε δὲ διὰ τὸ τὰ τῶν μοναχῶν τοῖς κοσμικοῖς μὴ διὰ βάρους

γινώσκεισθαι· ἄλλα γὰρ τὰ τῶν μοναχῶν ἦθη αἶ τε διαφοραὶ καὶ ἐγκλήσεις καὶ αἶ κατ' αὐτῶν ἐπαγόμεναι εὐθῦναι, καὶ ἄλλα τὰ τῶν κοσμικῶν ἐγκλήματα καὶ αἶ κατ' αὐτῶν ἀποφάσεις, διωρίσατο τῇ ἡμῶν μετριότητι ἐπὶ τοῦ τόπου γενέσθαι καὶ ἀμφοτέρα τὰ μέρη ἐνώ-
 5 σαι καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἐναγόμενα ἐνωτίσασθαι εἰς τὴν ἦκουσαν τοῖς πράγμασι διόρθωσιν συνεπιβαλέσθαι ἡμᾶς κατὰ τὴν τῶν θείων κανόνων εἰσήγησιν. Καὶ δὴ γενομένων ἡμῶν ἐπιτοπίως, συμπρόντων ἀμφοτέρων τῶν δικαζομένων μερῶν, τῶν τε ἡγουμένων ἀπάντων τοῦ ὄρουσιν συνεδριαζόντων ἡμῖν, πάσης τε τῆς τῶν ἀδελφῶν συνάξεως
 10 συμπαρούσης, τῶν τε πραγμάτων κινήθων τε καὶ δοκιμασθέντων δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης μέχρι μιᾶς ἡμερῶν ἑβδομάδος, εὐρέθη κατὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν ἀμφοτέρα τὰ μέρη ἀνεύθυνα, εἰ καὶ παράδοξόν πῶς τὸ λεγόμενον τὸ βαθέως καὶ πνευματικῶς ἐπιστατήσαι δυναμένῳ τοῖς πράγμασιν, ἢ γὰρ προχωρήσασα μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ ἐκ σα-
 15 τανικῆς ἐνεργείας συμβεβηκέναι διέγνωσται.

Ἐντεῦθεν εἰρήνη βαθεῖα καὶ ἀστασίαστος ἐπεβραβεύθη αὐτοῖς, τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ καὶ χάριτι πάντων τῶν ἀμφισβητούμενων διαλυθέντων. Ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλλας τινὰς ὑποθέσεις εὐρηκότες διορθώσεως ἐπίδεικόμενας, κατὰ τὸ ἡμῖν ἐγχωροῦν καὶ τὸ τοῖς θεοῖς κα-
 20 νόσι παριστάμενον ἀκριβῆς τὴν διόρθωσιν ἐποίησάμεθα, ἐτέρους τέ τινας τῶν μοναχῶν κατ' ἀλλήλων ἀμφισβητήσεις καὶ δίκας ἔχοντες εὐρηκότες διελύσαμεν τούτους εἰρηνοποιήσαντες. Ἐπιστήσαντες δὲ τοῖς πράγμασιν ἀκριβέστερον εὔρομεν καὶ ἐκ τῶν συνάξεων σκάνδαλά τινα φιλονεικίας τε καὶ ζιζάνια ἀναφύεσθαι. Ἐπεὶ οὖν τὰς
 25 συνάξεις ἕνεκά τινος ὠφελείας ἀδελφῶν καὶ παρακλήσεως παρὰ τῶν ἐπινοησάντων γινώσκομεν ἐπινενοησθαι, συνέβαινε δὲ ταύτας εἰς τὸ ἐναντίον προβαίνειν, συνευδοκήσαμεν καὶ συμφωνομήσαμεν κοινῇ γνώμῃ καὶ αἰτήσῃ καὶ θελήσῃ πάντων τῶν συνεδριαζόντων ἡμῖν, εὐλαβεστάτων μοναχῶν καὶ ἡγουμένων, ὧν τὰ ὀνόματα καὶ ὑπογρα-
 30 φαὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ τυπικοῦ διασημαίνονται, τὰς δύο συνάξεις ἀποκοπήναι, τοῦ τε Πάσχα καὶ τῆς Χριστοῦ ἀγίας γεννήσεως καὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν σεβασμίαν ἑορτὴν τῆς ἀχράντου Θεοτόκου καὶ Θεομήτορος ἐπισυνάγεσθαι αὐτοὺς καὶ ποιεῖν τὴν σύναξιν, φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὴν ρόγαν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Εἰσηγούμεθα οὖν κατὰ τὴν ὠρισμένην ἑορτὴν ἔρχεσθαι τὸν πρῶτον μετὰ μαθητῶν τριῶν καὶ μόνων, τὸν δὲ εὐλαβέστατον Ἀθανάσιον καὶ καθηγούμενον τῆς μεγάλης Λαύρας μετὰ δύο καὶ τὸν μοναχὸν Παῦλον μεθ' ἑνός, τοὺς δὲ λοιποὺς ἡγουμένους, κελλιώτας τε καὶ ψυχαστάς ἅπαντας ἄνευ ὑπουργῶν συνάγεσθαι, ἐπειδὴ ὡς εὐ-
 40 ρηκόμεν ἐκ τῶν ὑπουργῶν αἶ ἀταξίαι καὶ αἶ φιλονεικίαι ὡς ἐπὶ τὸ

πλεῖστον ἐγίνοντο. Ἡμεῖς μὲν καθ' ἑνὸν ὡς ἡμῖν δοκεῖ, τρόπον ἰάσεως περιενοησάμεθα, ὅπως καὶ τὸ τῆς εὐλαβείας σεμνὸν περισωθῆῃ τοῖς τῶν μοναχῶν ἀμφοτέροις μέρεσι καὶ εἰρηναία κατάστασις καθόλου κυρωθῆῃ, εἰς τὸ μὴ στασιάζειν αὐτούς, μήτε σχίσματα μήτε εἰς τὸ ἐξῆς πρόσκομμα γίνεσθαι τοῖς κοσμικοῖς καὶ μάλιστα τὰς θείας ἐνοχλεῖν ἀκοὰς τοῦ φιλοευσεβοῦς καὶ κραταιοῦ βασιλέως ἡμῶν.

Εἰδέ γε τοῦ καιροῦ προϊόντος τελεία κατάστασις γίνεται τῆ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ καὶ χάριτι, βουλευθῶσι δὲ κοινῇ γνώμη πάντες καὶ ἑτέραν σύναξιν γίνεσθαι, χαίρομεν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡμεῖς καὶ ἀγαλλιώμεθα, πλὴν παρακαλοῦμεν δηλοποιηθῆναι καὶ ἡμῖν διὰ γραφῆς αὐτῶν, ἵνα μὴ παρείδουσιν λάβωσι καταλύειν τι ἐκ τοῦ τυπικοῦ. Εἰσηγητέον οὖν ἡμῖν καὶ τύπους φυλάττεσθαι, τοιούσδε, οἳ καὶ Θεῷ εὐάρεστοι, ὡς οἶμαι, νομισθῆσονται καὶ τῷ φιλαγάθῳ βασιλεῖ ἡμῶν ἐναπόδεκτοι καὶ τῷ ἀσκητικῷ βίῳ ἐπιτήδειοι καὶ τῇ γνώμη πάντων καὶ κρίσει ἐκτεθέντες τῶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθω καθηγουμένων.

Χρῆναι τοιγαροῦν ὑπειλήφαμεν, ὡς εἶγε ἄρα τι συμβαίῃ δεόμενον ἐπιδιορθώσεως, εἰς τὸ κοινὸν εἴτε ἰδικῶς εἰς πρόσωπόν τινος ἔχον ἀδελφοῦ τὴν ἀναφορὰν τὸ ἐπισυμβαῖνον ἐλάττωμα, ἐκτὸς εἰδήσεως τοῦ πρώτου μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τινὰ τῶν ἡγουμένων ἐπανακρίνειν ἢ διορθοῦσθαι τοῦτο, ἢ ἐπιτιμᾶν ἢ κατὰ τοῦ ἐπταικότος ἀποφαίνεσθαι, μήτε δὲ πάλιν τὸν πρῶτον ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας ἄνευ συνελεύσεως τῶν ἡγουμένων τοῦ ὄρους βουλῆς τε καὶ γνώμης αὐτῶν ποιεῖν τι τῶν μὴ ἀρεσκόντων αὐτοῖς, εἰ καὶ μάλιστα ἐπὶ λυσιτελείᾳ τοῦ κοινοῦ εἴτε τινὸς ἄλλου εἰδικοῦ προσώπου τὸ γενόμενον δόξειεν.

Προσῆκει πάντας τοὺς πρὸς ἡμᾶς ἀφικνουμένους καὶ ἐπαγγελλομένους τὴν μοναχικὴν κουρὰν ἀναδέχεσθαι ὑποδοχῆς μὲν τυγχάνειν τούτους παρὰ πᾶσι τοῖς ἡγουμένοις καὶ μηδαμῶς ἔξω τῆς πνευματικῆς συγχωρεῖσθαι μάνδρας, μὴ μέντοι καὶ ἀποκείρειν αὐτούς ἐκ τοῦ παραχρήμα, ἄχρις ἂν τῷ ἐκκλησιαστικῷ κανόνι προσμείνοντες ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἕνα τὰ μοναχικὰ παιδευθῶσι καὶ βέβαιον ἐπιδείξαιτο τὸν λογισμὸν αὐτῶν καὶ ἀσάλευτον καὶ δεικνυμένων αὐτῶν τοιούτων, τότε τῇ κρίσει τοῦ ἡγουμένου τούτους τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν ἀμφιέννυσθαι. Εἰ δέ τις προσέλθοι κατὰ περίστασιν ἢ κατὰ τινα τρόπον ἄλλον, οὐκ ἔστι δὲ τῶν ἐνδεχομένων ἐκδέξασθαι αὐτὸν τὸν ἐνιαυτὸν, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ παρευθεὺς ἀποτάξασθαι, τοῦτο εἰς τὴν τοῦ ἡγουμένου κρίσιν ἀνατιθέμεθα. Αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ εἰς τὸν διὰ τινα ἀσθένειαν ἐπειγόμενον τοῦ κορευθῆναι καὶ τὸ μοναχικὸν ἐνδύσασθαι σχῆμα προαιρούμενον προτεσπόμεθα, ἵνα μὴ φθάσας ὁ θάνατος πρὸ τοῦτον ὠρισμένον καιρὸν, ἐν ἐξεθέμεθα ἐπελθεῖν, τοῦ βίου τοῦδε αὐτὸν μεταστήσειε.

Τοὺς ἐν ἑτέροις ἀποκειραμένους μοναστηρίοις, εἴτε ἐκεῖθεν ἐξερ-

χομένους καὶ τὸ σεμνὸν τοῦτο ὄρος καταλαμβάνοντας καὶ ἀξιουμέ-
 νους ὑποδοχῆς, δίκαιον ἡγούμεθα καὶ βουλόμεθα μὴ ἐξουσίαν ἔχειν
 αὐτοὺς μῆτε ἀγροὺς ὠνεῖσθαι, μῆτε τόπους ἀδеспότους κατακρατεῖν
 ἐξ οἰκείας ὀρμῆς καὶ θελήσεως, μῆτε κελλίου ἐπιστατεῖν ἄνευ δια-
 κρίσεως καὶ ἐπιτροπῆς τοῦ πρώτου καὶ τῶν ἡγουμένων.

Δεῖ τὸν προσερχόμενον κοσμικὸν τινι τῶν ἡγουμένων, εἴτα προσ-
 καρτεροῦντα ἐξαμηνιαῖον χρόνον εἴτε καὶ ἐνιαυτόν, ἀπαρεσκόμενον
 δὲ πρὸς τὸν ἡγούμενον διὰ τινος προφάσεως καὶ εὐλογοφανεῖς αἰτίαι
 τοῦ μὴ ὠφελεῖσθαι αὐτόν, εἰς ἕτερον ἡγούμενον πνευματικὸν παραδί-
 δοσθαι, ὃν ἂν αὐτὸς ἐκλέξεται, μαρτυρούμενον δηλονότι καὶ παρ'
 ἄλλων προσώπων ἀνεπίληπτον εἶναι καὶ ἰκανὸν ψυχᾶς ὠφελεῖν. Μὴ
 ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ ὑποχωρεῖν ἄνευ προτροπῆς εἰδήσεως τε καὶ παρα-
 θέσεως τοῦ προηγησαμένου, ἀλλὰ τῇ βουλῇ αὐτοῦ καὶ γνώμῃ παρα-
 δίδοσθαι εἰς ὃν ἂν ἡρετίσατο.

Εἴ τις μοναχὸς εὐλόγως ἀπαρέσκεται τῷ συνδιάγειν τῷ ἡγου-
 μένῳ αὐτοῦ διὰ τινος αἰτίας βλάβας προξενούσας τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, εἰ
 καὶ τάχα τὸ μοναχικὸν σχῆμα παρ' αὐτοῦ εἴληφεν, ἀλλ' οὖν εὐρίσκει
 ἕτερον ἡγούμενον καὶ γνώμῃ καὶ βουλῇ καὶ προτροπῇ τοῦ προηγησα-
 μένου πατρὸς παραδίδοσθαι αὐτόν, μὴ ἐξεῖναι δὲ τινι τῶν ἡγουμένων
 παρεγγυώμεθα, ἐτέρου ἡγουμένου μαθητὴν δέξασθαι ἄνευ τῆς τοῦ
 ἡγουμένου αὐτοῦ εἰδήσεως. Εἶδέ τις φωραθείη ἀνδραποδίζων τὸν
 τοιοῦτον μαθητὴν, μὴ παραδεδοσθαι αὐτόν τῷ τοιούτῳ.

Εἴ τινι τῶν ἡγουμένων ἔτι περιόντι αἰρετὸν καταφανεῖ πωλεῖν
 ἢ χαρίζειν ἴδιον ἀγρὸν ἢ καὶ διαπέμπειν ἐν ᾧ βούλεται προσώπῳ, ἢ
 μετὰ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ βίου ἐκδημίαν τὰ αὐτὰ διατάττεσθαι περὶ τῶν
 αὐτῷ διαφερόντων, ἐξεῖναι αὐτῷ μετὰ πάσης ἀδείας, τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ
 καὶ δεσποτεῖα κεχρηῆσθαι προτρεπόμεθα καὶ μηδαμῶς κωλύεσθαι. Εἰ
 δὲ πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ θελήσει καταπέμψαι τὴν τοῦ τοιούτου
 ἀγροῦ δεσποτεῖαν καὶ κυριότητα, ἕξεστιν αὐτῷ καὶ τοῦτο διατάττε-
 σθαι καὶ μὴ παρά τινος ἐμποδίζεσθαι.

Εἴ τις τῶν ἡγουμένων τοῦ ὄρους μέλλων τελευτᾶν καταλείψει
 τινὶ τῶν ἐπιτρόπων τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ εἰς τὸ καλῶς καὶ θεαρέστως δι-
 οικῆσαι τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ οἰκονομήσασθαι, μὴ ἐξεῖναι τινι αὐτῶν
 ἐξουσίαν ἔχειν προσκυροῦν τὸν τοῦ τελευτῶντος ἀγρὸν μῆτε ἐν τῇ
 μεγάλῃ Λαύρᾳ μῆτε ἐν ἐτέρᾳ, μῆτε ἐν ἀλλοτρίῳ ἀγρῷ, μῆτε ἐν ἰδίῳ,
 ἀλλὰ πιπράσκεσθαι ἢ χαρίζεσθαι εἰς ἀξιόλογον καὶ εὐλαβὲς πρόσω-
 πον, εἴγε ἄρα φαίνοντα μὴ ἔχων ἀγρὸν ἕτερον. Ὡσαύτως καὶ τὰ
 ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου ἡγουμένων ἀποχωροῦντες οὐ προαιροῦνται

Ὅσοι ἀπὸ τῶν ἰδίων ἡγουμένων ἀποχωροῦντες οὐ προαιροῦνται

εἰσελθεῖν ἐν ὑποταγῇ πατὴρς κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ἐκτεθὲν τυπικόν, ἀλλὰ βούλονται θρασέως καὶ ἀπαιδεύτως τὸ ὄρος ἅπαν περιτέναι καὶ μισθαρνεῖν, οὗτοι καὶ ἅπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις παραινέσθωσαν καὶ εἰ μὴ βούλονται πειθαρχεῖν τοῖς ἐπὶ τῷ συμφέροντι αὐτῶν λέγουσιν, ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι πνευματικοῖς πατράσι παραδι- 5 δόσθωσαν.

Ἐντελλόμεθα καὶ παραινόμεν, ὥστε μὴ ἐξεῖναι τινι κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῶν ἁγίων πατέρων ὄρον θεατρίζειν καὶ ἐκπομπεύειν διαλογισμοὺς τινῶν καὶ ἐξομολογήσεις. Εἰδέ τις τοῦτο ποιῶν φωραθεῖς, ὁποῖός ποτ' ἂν εἶη, τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίαις ὑποκείσθω. 10

Ὅσοι τῶν ὑποτακτικῶν πνευματικοὶ καὶ ἀσκητικοὶ ἔφθασαν γεγονέναι διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἐργασίας καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν κρίνουσιν ἱκανοὺς εἶναι πρὸς τὸ τῆς ἡσυχίας ἀποδύσασθαι στάδιον συνεπιτρέπομεν καὶ συνευδοκοῦμεν καὶ ἡμεῖς τούτους κατὰ μόνας καθῆσθαι καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν καὶ κρίσιν τῶν ἡγουμένων αὐτῶν 15 ἀσκεῖσθε.

Περὶ τῶν εἰσερχομένων ἀγνώστων ἱερέων εἰσηγητέον, ὥστε μὴ ἔχειν ἐξουσίαν αὐτοὺς ἱεουργεῖν, μήτε ἰδίᾳ μήτε κοινῇ τῆς Θείας κατατολμᾶν Λειτουργίας, ἐκτὸς συστατικοῦ γράμματος τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἢ βεβαίως μαρτυρίας καὶ ἀληθοῦς. 20

Παραινόμεν καὶ τοῦτο κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πάντας τοὺς τε κατὰ μόνας ἀσκοῦντας καὶ τοὺς ἐν τῷ κοινῷ ἐν ἡσυχίᾳ καθέζεσθαι καὶ μὴ παραβάλλειν ἕτερον τῷ ἐτέρῳ ἐκτὸς εὐλόγου προφάσεως ἢ ἀνάγκης κατεπειγούσης ἢ καὶ περὶ θεραπείας τῶν πονηρῶν καὶ αἰσχυρῶν διαλογισμῶν ἔτι μηδενὶ ἐξεῖναι τῶν ἡγου- 25 μένων κατὰ ταύτας τὰς ἁγίας ἡμέρας ἐργατείας ποιεῖν πλὴν ἐν τοῖς σάββασιν ἢ ἄλλοτε ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν ὄρασθαι ἐπιτηδεύοντα. Πρὸς τούτοις ἰχθύων μετάληψις ἐν ταῖς ἁγίαις ταύταις ἡμέραις τῷ καθόλου μὴ ἐξέστω ἡμῖν, ἐκτὸς τῆς σεβασμίας ἑορτῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἀσθενείας τινὸς ἐνοχλοῦσης. 30

Ὅσοι τῶν μοναχῶν ἀγροὺς κτησάμενοι πωλοῦσιν αὐτοὺς εἶτα πάλιν ἄλλους ὠνούμενοι αὐθις μεταπιπράσκουσι φυλαργυρίας ἕνεκα καὶ αἰσχροκερδείας, οὐ παραιτούμενοι καπηλικῶς ἐμπορεύεσθαι, τούτους εἴργεσθαι τῆς τοιαύτης ψυχοβλαβοῦς ἐμπορίας, παντὶ τρόπῳ διεντελλόμεθα ἢ παντὸς ἐξελαύνεσθαι τοῦ ὄρους, δηλαδὴ μὴ διορθου- 35 μένους μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν, μηδὲ ἀπὸ τῆς πονηρᾶς ὁδοῦ ἐπιστρέφοντας.

Μηδενὶ συγχωρεῖσθω τῶν ἀδελφῶν, τοῦ ὄρους ἐξέρχεσθαι καὶ σὺντεχνίας ἢ καὶ ἀδελφοποιήσεις ποιεῖν μετὰ κοσμικῶν καὶ εἰ προ- 40 λαβόντες τινὲς τοιοῦτόν τι κατεπράξαντο, μηκέτι εἰς τοὺς οἴκους αὐ-

τῶν ἀπίτωςαν ἢ συναριστάτωςαν ἢ ὄλως μετ' αὐτῶν συμποσιαζέτων.

Περὶ τοῦ οἴνου διοριζόμεθα γνώμη κοινῇ καὶ προτρεπόμεθα, ἐπει-
 δήπερ αἰρετὸν ὑμῖν τοῦτο κατεφάνη το πρακτέον εἰσηγήσασθαι, μη-
 δένα τολμᾶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ζυγοῦ καὶ ἐνδοτέρῳ ἐπὶ τὸ ὄρος
 5 τοῦτον εἰς κοσμικοὺς πιπράσκειν ὡς ἐκ τούτου συγχωρεῖσθαι τοὺς
 ἕξωθεν ἐπιχωριάζειν τοῖς μοναχοῖς πυκνότερον καὶ τῆς βιωτικῆς λύ-
 μης τούτους ἀποπληροῦν· ἀλλ' εἰ καὶ περισσεύοντα γεωργοίη τις,
 τοῦτον μοναχοῖς πιπρασκέτω· καὶ παρὰ τῶν ὠνουμένων ὃ μὴ ἔχει ἀν-
 τιλαβέτω. Διὰ δὲ τὰ ἐνδεεῖς χρεῖων εἶναι τινος τῶν ἐν τῷ ὄρει μο-
 10 ναχῶν· οὐ γὰρ εἰσιν ἅπαντες ἀνελλιπεῖς, εἰ καὶ κοσμικοὶ τινες τύ-
 χουεν πρὸς τὸ ὄρος φοιτῆσαι μετὰ χρεῖων τινῶν, ὧν τὸ ὄρος ἐπιδέεται
 τὸ τηνικαῦτα διὰ τὴν ἀπαραίτητον χρεῖαν καὶ αὐτοῖς ἀντικαταλλάσ-
 σασθαι συγχωρεῖσθω ὃ οἶνος.

Τοὺς νεωτέρους καὶ ἀγενεῖους καὶ εὐνοῦχους ἔνεκεν κουραῖς τῷ
 15 ὄρει προσφοιτῶντας παντελῶς μὴ παραδέχεσθαι παρεγγυώμεθα μετὰ
 πάσης ἀσφαλείας· εἰδέ τις ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαῖα ἐπισυμβαίη
 περίστασις ἄνευ βουλῆς καὶ γνώμης καὶ ἐπισκέψεως τοῦ τε πρώτου
 καὶ τῶν ἡγουμένων ἀπάντων τοῦ ὄρους διεντελλόμεθα μηδὲν γενέ-
 σθαι, μήτε τινὰ προσίεσθαι μήτε ἀποκείρειν. Εἰ δέ τις τῶν ἡγουμένων
 20 ἢ τῶν κελλιωτῶν καταφρονήσας τῶν τυπωθέντων εἰσαγάγῃ εἰς τὸν
 ἀγρὸν αὐτοῦ ἢ εἰς τὸ κελλίον εὐνοῦχον ἢ παιδίον καὶ παραγγελθεὶς
 ἅπαξ καὶ δις οὐ τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν ἐπιδείξαντα, τοῦτον παν-
 τελῶς τοῦ ὄρους ἐκδιώκεσθαι λυσιτελεῖν ἡγοῦμεθα.

Ὅσοι τῶν ἀδελφῶν ἰδιῶται μὲν ὄντες, τῷ λόγῳ πνευματικοὶ δὲ
 25 τῇ γνώσει ἔφθασαν γεγονέναι ἡγούμενοι ἐχέτωσαν ἐπ' ἀδείαις κου-
 ρεύειν τινὰς τῶν προσιόντων αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἡγου-
 μένων καὶ μὴ εἰργέσθωσαν, ἔτι οὖν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἡγουμένους μὲν
 γεγονότας διὰ τὸ φθάσαι τὴν διακονίαν ἀρπάσαι ταύτην, μὴ δυναμέ-
 νους δὲ μὴδὲ ἑαυτοὺς διακυβερνᾶν, τούτους ἐντελλόμεθα πνευματι-
 30 κοῖς παραβάλλειν πατράσι καὶ τῆς παρ' αὐτῶν ἀπολαύειν ὠφελείας
 διὰ τῆς τῶν λογισμῶν ἐξαγορεύσεως.

Εἴτις ἐν ὑποταγῇ εἰσίων τινος τῶν ἡγουμένων, εἴτε ἀπὸ ξένης
 παραβάλοι, θελήσει καὶ γνώμῃ αὐτοῦ κελλίον οἰκοδομήσειε. μὴ ἀνα-
 παύόμενος δὲ βουληθεῖη ἐκεῖθεν ὑπαναχωρῆσαι μὴ ἐνοχλούμενος
 35 παρὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ λαμβανέτω τὴν ἡμίσειαν τῆς ἐξόδου τοῦ
 κελλίου αὐτοῦ· εἰ δὲ παρὰ τοῦ ἡγουμένου θλιβόμενος βούλεται
 μεταναστεῦσαι, λαμβάνειν τὴν ἕξοδον αὐτοῦ ἀνελλιπῶς παρεγγυώ-
 μεθα εἴθ' οὕτως ὑπαναχωρεῖν· αὐτὰ δὲ ταῦτα περὶ τε χωραφίου καὶ
 ἀμπελῶνος διοριζόμεθα.

40 Εἴτις μοναχὸς εἰσελθὼν δουλεύειν τινὶ τῶν ἡγουμένων ἐπὶ ἔστοι-

χημένῳ ἐνιαυτῷ, ἔσωθεν δὲ τούτου καιροῦ καταλιγώρησας ὑπαναχωρήσειεν, ἐξέσται αὐτῷ λαμβάνειν τὸν μισθὸν τῆς δουλείας αὐτοῦ· εἰ δὲ καὶ κακουργία τινὶ χρώμενος ὁ ἡγούμενος καὶ μετὰ δουλείαν τετραμηνιαίου ἢ καὶ ἑξαμηνιαίου χρόνου πειραθείη θλίψαι τὸν ἀδελφὸν ἐν τῷ διώκειν αὐτὸν ἀμισθὶ ἐξ ὀλοκλήρου λαμβάνειν τὸν μισθὸν αὐτοῦ προτρεπόμεθα, εἰ δέ γε ἀντιτίθοντο ὁ κατὰ πάθος ἀποστερῶν μὴ διδόναι μισθὸν τῷ δουλεύσαντι, ἐναγέτω κατ' αὐτοῦ τοῖς γέρουσι καὶ ἀνυπερθέτως ἀπαιτεῖσθω ὁ μισθὸς αὐτοῦ παρ' αὐτῶν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τῷ ἐγκαλοῦντι διδῶσθω ὡσαύτως καὶ τὸν ἀστοιχῆτως εἰσιόντα ἐν ὑποταγῇ καὶ δουλεύοντα, διωκόμενον δὲ παρὰ τοῦ ἡγουμένου, εἴτε θλιβόμενον παρ' αὐτοῦ καὶ ὑπαναχωροῦντα, λαμβάνειν αὐτὸν ἐξ ἡλοκλήρου τὴν ῥόγαν αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἐντελλόμεθα.

Τὰς λεγομένας ἀγγαρείας ἐκκοπήναι προσηκόντως ἡγησάμεθα τὰς παρὰ τῶν κελλιωτῶν πρὸς τοὺς ἡγουμένους γενομένας, ταῦτα γὰρ κοσμικοῖς οὐ μοναχικοῖς ἐστᾶσι σύμβολα. Εἰ δὲ τις ἐκόντι μὴ καταναγκάζοντός τινος εὐρεθείη ἀφίχθαι καὶ βοηθησαί τισι, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ δουλεύοντος κείσθω τοῦτο.

Τῷ τὴν τῆς μέσης ἐπιστάσιαν ἐγκεχειρισμένῳ οἰκονόμῳ διεντελλόμεθα τὸ ἔχειν ἐπ' ἀδείας, εἴγε ἄρα ἐφευρίσκει τινὰς σκάνδαλα καὶ φιλονεικίας διεγείροντας, τούτους ἐξελαύνειν τῆς μέσης, καὶ γὰρ εἴτι παρ' αὐτῶν συμβαίη ζιζάνιον γίνεσθαι καὶ μὴ τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν παρὰ τοῦ οἰκονόμου δέξεται, ἢ αἰτία εἰς αὐτὸν διαβήσεται· εἰ δὲ διὰ τινος δουλείας ἀναγκαίας εὐρεθείη ἀποδημήσας τοῦ ὄρους καταλιμπάνειν ἀντ' αὐτοῦ ἄνθρωπον ἱκανὸν κρεῖττονα πάντων διευθύνοντα τοὺς μοναχοὺς πρὸς εἰρηναίων κατάστασιν· εἰ δὲ τι καὶ ἕξω τῆς μέσης συμβαίη σκάνδαλον κατὰ τὸ ὄρος γεγονέναι, ὀφείλειν τὸν οἰκονόμον προτρεπόμεθα συμπαραλαμβάνειν μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας ἡγουμένους ἐκ τῶν πλησιαζόντων τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ τὸ σκάνδαλον ἐπισυμβέβηκε καὶ δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης προσήκουσαν διόρθωσιν ἐπιχορηγήσαι τῷ πράγματι.

Ἐπεὶ οὖν πρὸ χρόνων τινῶν διὰ τὴν τῶν ἐθνῶν ἐπιδρομὴν εὐρέθη τὰ κτήνη τῆς μεγάλης μονῆς τοῦ Κολοβοῦ εἰς τὸ ὄρος εἰσελθόντα εἰδήσει τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Λαύρᾳ προτρεπόμεθα, μηκέτι τοῦτο γενέσθαι ἐκτὸς ἀνάγκης ἢ πάλιν ἐπιδρομῆς ἐθνῶν, τὸ αὐτὸ δὲ καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν ἡγουμένων παραφυλαττέσθω, ὥστε μὴ ἰδικῶς εἰσάγειν αὐτά. Περὶ δὲ τῶν συνήθως εἰς τὸ ὄρος ἐρχομένων κτηνῶν τῇ κοινῇ γνώμῃ τῶν τε γερόντων εἰς τὴν αὐτῶν προαίρεσιν ἀντιθέμεθα, κ' ἂν τε προσκῶνται αὐτὰ τοῦ μὴ εἰσάγεσθαι, κ' ἂν τε μή.

Καὶ περὶ ζευγαρίων παρεγγυόμεθα μὴ ἔχειν τινὰς ταῦτα τῶν

ἡγρουμένων εἰ μὴ μόνον τὴν μεγάλην Λαύραν ζευγάριον ἐν διὰ τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν καὶ διὰ τὸ πολυάνθρωπον αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ ἐκτὸς ζευγαρίου ἀνένδεκτον εἶναι τὴν Λαύραν συνίστασθαι.

Περὶ τῶν ἐν τῷ ὄρει κοπτομένων δαδίων παρὰ τῶν μοναχῶν ⁵ βουλούμεθα μὴ ἕξωθεν τοῦ ὄρους ἐκφέρειν καὶ πιπράσκειν αὐτὰ ἀλλ' ἐν τῷ ὄρει πωλεῖσθαι· εἰ δὲ ἀναγκαῖα χρεῖα κατεπέγει καὶ εἰς κοσμικοὺς πιπρασκέτωσαν.

Περὶ δὲ τῶν εἰσερχομένων οἰκοδόμων γνώμην διδόαμεν, μὴ συνέρχεσθαι αὐτοῖς παιδία χάριν τῆς συνεπιβολῆς καὶ συνδρομῆς τῆς ¹⁰ πρὸς τὸ ἔργον.

Περὶ τῆς προβολῆς τοῦ οἰκονόμου ἐντελλόμεθα, ἵνα κατὰ τὴν τὴν σεβάσμιον (ἐορτὴν) τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου περὶ τὴν σύναξιν, ὅτε καὶ τὸν λόγον ὀφείλει ποιῆσαι τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ οἰκονομίας εἰμὲν καλῶς διατιθέμενος εὐρίσκεται περὶ αὐτὴν καὶ ¹⁵ εἶγε ἀρέσκονται ὅτε πρῶτος καὶ οἱ ἡγούμενοι εἰς αὐτόν, μενέτω ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ ἀνενόχλητος, εἰδεμὴ ἀρέσκονται, ἐξεοῦν αὐτόν τῆς τοιαύτης ἐγχειρήσεως καὶ ἄλλον προβάλλεσθαι συγχωροῦμεν.

Ἐπεὶ τῶν δύο συνάξεων ἐκκοπεισῶν ἐπάναγκες περιττεύειν ἄπερ ὄφειλον εἰς παράκλησιν τῶν γερόντων ἐξοδιάζεσθαι, καὶ ταῦτα μί- ²⁰ γνυσθαι ἐντελλόμεθα τῇ ῥόγα καὶ τοῖς μοναχοῖς διανέμεσθαι.

Περὶ δὲ τῆς προβολῆς τοῦ πρώτου, τὸν ἐξ ἀρχῆς παρακολουθήσαντα τύπον φυλάττεσθαι προαιρούμεθα βέβαιον καὶ ἀκίνητον.

Τούτοις πᾶσι τοῖς τυπωθεῖσι καὶ ἐκτεθεῖσι ἅπαντας τοὺς ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς τοῦ ὄρους ἐμμένειν καὶ μηδαμῶς κατατολμᾶν ²⁵ τινα πρὸς ἀνατροπὴν χωρεῖν τῶν τοιοῦτου τυπικοῦ κεφαλαίων συνοίσειν ἡγησόμεθα. Εἰδέ τις φωραθεῖ παρὰ φαῦλον θέμενος, ἄπερ κοινῇ γνώμῃ καὶ οὐ μόνῃ τῇ ἡμῶν ὀρμῇ τε καὶ ἐξουσίᾳ ἐκτέθειται καὶ τετύπεται, ὑποκείσθω τοῖς τῶν θείων κανόνων ἐπιτιμίαις ὡς καταπεπατηκῶς τὴν ἰδίαν συνείδησιν, καὶ ἀφορμὴ σκανδάλου καὶ βλάβης ³⁰ μεγίστης τοῖς πολλοῖς γενόμενος. Διώρισται ταῦτα καὶ τετύπεται κοινῇ γνώμῃ καὶ συναινέσει πάντων τῶν τοῦ Ἄθω εὐλαβεστάτων ἡγουμένων παρὰ Εὐθυμίου μοναχοῦ τῆς τοῦ Στουδίου εὐαγεστάτης μονῆς καὶ πρὸς τούτοις ἕνεκα τοῦ τελειωτέραν ἀσφαλεστέραν τε καὶ παγίαν αὐτὰ λαβεῖν τὴν βεβαίωσιν καὶ διαμονὴν ἐν τῇ κρίσει καὶ ³⁵ ἐπισκέψει Ἰωάννου τοῦ φιλαγάθου κραταιοῦ τε καὶ εἰρηνοποιῦ Βασιλέως ἡμῶν ἀνατέθειται καὶ ὡς παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀηττήτου καὶ κραταιᾶς βασιλείας ζώση φωνῇ διορισθέντων καὶ ἀποσταλέντων καὶ διὰ τιμῶν καὶ ἀγίας κελεύσεως τῶν θείων βασιλικῶν γραμμάτων δεξα- ⁴⁰ μένων ἡμῶν τὰ καθεκάστου ἐξετάσαι καὶ ἅπασαν διαλύσαι διαφορὰν, εἰρηνοποιήσατε καὶ τυπῶσαι ἅπαντα τὰπραχθέντα ὡς κανονι-

- κῶς προβάντα ἀποδέδεκται καὶ βασιλικῇ σφραγίδι ἐπισφάλισται.
 Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς Ῥωμαίων.
 Ἀθανάσιος μοναχὸς καὶ πρῶτος.
 Ἀθανάσιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς μεγίστης Λαύρας.
 Χριστόδουλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Πρώτου. 5
 Ἰάκωβος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος.
 Θωμᾶς μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος.
 Ἰωάννης μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος
 Καλλίνικος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος.
 Ἀνθιμος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος. 10
 Ἡλίας μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος.
 Ἀρσένιος ἡγούμενος.
 Δανιὴλ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἰωάννης μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἀντώνιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος. 15
 Θεοδόσιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἀνδρέας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Διονύσιος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος.
 Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Θωμᾶς μοναχὸς καὶ ἡγούμενος. 20
 Ἰλαρίων μοναχὸς καὶ ἡγούμενος,
 Γεώργιος ὁ ζωγράφος.
 Μεθόδιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος
 Νικηφόρος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Θεόδουλος μοναχὸς ὁ ἀβλέπτης. 25
 Εὐθύμιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ζαχαρίας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Μιχαὴλ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Γεώργιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Μιχαὴλ ὁ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος. 30
 Λουκᾶς μοναχὸς καὶ οἰκονόμος.
 Νικόδημος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἰωάννης μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Λουκᾶς μοναχός.
 Ἰγνάτιος Μοναχός. 35
 Στέφανος μοναχός.
 Παῦλος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος.
 Ἀνδρέας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἀρσένιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Γαβριὴλ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος. 40

Δαμιανὸς μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Βασίλειος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος
 Νικηφόρος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Συμεὼν μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 5 Μάρκος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἐκκλησιάρχης.
 Θεόφιλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Νικόλαος ἡγούμενος ὁ καλλιγράφος,
 Σέργιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 20 Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἡγούμενος, ὁ τοῦ Θεοκτίστου.
 Δημήτριος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Λάζαρος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Συμεὼν μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Ἄντωνιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 25 Θεόδουλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.
 Νικηφόρος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος.
 Σάββας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ κουβουκλείσιος.

ΤΥΠΙΚΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΓΕΓΟΝΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ
 ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥ

Ανακτορικῆς τῷ ὄντι καὶ θείας καὶ βασιλικωτάτης φρενὸς τὸ
 μὴ μόνον πολιτικῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν ἀκριβῆ ποιῆσθαι
 καὶ στρατοῦ φροντίζειν καὶ ἔθνη τροποῦσθαι πολέμια καὶ ἐχθροὺς κα-
 ταδουλοῦσθαι καὶ πόλεις πολυανθρώπους ὑπὸ τὴν οἰκίαν ἄγειν χεῖρα
 30 ὡσαύτως τε θείων ἐξαιρέτως θεσμῶν καὶ ἱερῶν κανόνων ἀντέχεσθαι
 καὶ τῶν τῷ Θεῷ ἀνακειμένων καὶ κόσμον φυγόντων καὶ ἐν ὄρεσι δι-
 αιτωμένων καὶ μόνον ἐχομένων Θεοῦ ἀρετῆς τε ἐπιμελομένων καὶ
 μηδὲν ταύτης πλέον εἰδόντων πολλὴν ποιῆσθαι τὴν πρόνοιαν, ὡς μὴ
 μόνον ἐπηρείων καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως ἀνωτέρους αὐτοὺς συν-
 35 τηρεῖν καὶ φιλοτιμίας ἀμείβεσθαι βασιλικῆς ὡς ἀληθῶς καὶ πλουσίας,
 ἀλλὰ καὶ τὰς τούτων παρατροπὰς τὰς σατανικοῦ ἐκ τοῦ φθόνου ἅτε
 ἀνθρώπου ἐπισυμβαινούσας ἐπιδιορθοῦσθαι καὶ τὸν σάλον τούτων
 ἰστᾶν καὶ τὰ διερωγότα συνάπτειν καὶ πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν
 ἄγειν τὸν ἐξαίρετον τοῦ Κυρίου λαὸν καὶ περιούσιον, οἷα δὴ καὶ ἐπὶ
 40 τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν κύρ τοῦ Κωνσταν-
 τίνου τοῦ Μονομάχου ἕξεστι κατιδεῖν.

Οἱ γὰρ μοναχοὶ τοῦ περιωνύμου ὄρους Ἄθω τῶν ἄλλων μᾶλλον
 σφοδρότερον κατὰ τοῦ κοινου ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἄνωθεν τοῦ ἁγ-

θρωπίνου γένους τὴν παράταξιν ποιούμενοι οὐδ' αὐτὸν ἔσχον ἀμε-
 λούντα ἢ κατολιγωροῦντα τοῦ ἀντιπολεμεῖν τούτοις καὶ ἀντιμάχεσθαι
 καὶ γὰρ ραθυμήσασι καὶ ἀπονυστάξασιν ἐν τῷ καλῷ τούτῳ σπόρῳ
 τῆς τε εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ ὁμοιοῦς τὰ τῆς μάχης καὶ ἔριδος καὶ
 διχοστασίας λανθανόντως ἐπέσπειρε ζιζάνια. Ἐπὶ πολὺ δὲ τοῦ τοι-
 ούτου προβάντος κακοῦ τῇ βασιλικῇ προσῆλθον οὗτοι μεγαλειότητι,
 ἔξαιτούμενοι τῶν ἐπηρητημένων κακῶν καὶ τοῦ ἐξ αὐτῶν τικτομένου
 ψυχικοῦ κινδύνου δι' αὐτῆς λύσιν εὔρειν, τοῦτο δὲ γενέσθαι ἐδέοντο
 δι' ἀποστολῆς τινὸς μοναχοῦ τῶν πείραν ἔχόντων βίου μοναδικοῦ καὶ
 θεῶν δεσμῶν καὶ διορθώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐπισυμβαινόντων¹⁰
 ἐκ τῶν τοῦ πονηροῦ σκανδάλων. Ὁ δὲ ρηθεις φιλόχριστος ἀναξ καὶ
 ἐδέξατο τούτους καὶ εὐμενῶς εἶδε καὶ ἠκροάσατο τῶν λεγομένων καὶ
 προσήκατο τὴν αὐτῶν αἴτησιν καὶ ἀποστείλαι οἷον αὐτοὶ ἐπεζήτησαν
 ὑπέσχετο μοναχόν, ὡς ἂν διόρθωσιν δι' αὐτοῦ τὰ μὴ καλῶς γινόμενα
 δέξωνται, καὶ κατάστασις, τῷ ὄρει καὶ ὁμόνοια ἀληθῆς τοῖς ἐν αὐτῷ¹⁵
 ἀσκουμένοις μοναχοῖς ἐπιβραβευθῆ. Διὰ τοι τοῦτο καὶ σεβαστὴν καὶ
 τιμίαν τῆς αὐτοῦ βασιλείας γραφὴν πρὸς τοὺς εὐτελεῖς ἡμᾶς ἐξαπέ-
 στειλεν αὐταῖς λέξεσι διαλαμβάνουσαν τάδε.

«Οἱ μοναχοὶ τῶν μονῶν τοῦ ἀγίου ὄρους πρὸ καιροῦ τινος εἰσελ-
 θόντες εἰς τὴν βασιλείαν μου ἐδεήθησαν, ὡς παρὰ τὴν δύναμιν τοῦ²⁰
 τυπικοῦ αὐτῶν καὶ τῶν ἐναποκειμένων ἐν τῷ ὄρει χρυσοβουλλίων κα-
 θέλκονται εἰς τὰ κοσμικὰ δικαστήρια καὶ τῇ δυναστείᾳ τούτων προ-
 χειρίζονται καὶ ἠγούμενοι καὶ ἄλλα πάντα γίνονται, ἡ δὲ τῶν τυπι-
 κῶν δύνამις καὶ αἱ τῶν χρυσοβουλλίων διατάξεις ἐν γράμμασι μό-
 νοις κεῖνται, καὶ ἐπεὶ καὶ νῦν ἐνεφύησάν τινα ζητήματα ἀναμέσον αὐ-²⁵
 τῶν περὶ τε τοῦ ἡγουμένου καὶ περὶ τινῶν ψυχικῶν αἰτιαμάτων δεῖν
 ἔκρινεν ἡ βασιλεία μου, τὴν τομὴν τῶν ὑποθέσεων ἐμπιστεῦσαι ἀνδρὶ
 κατὰ Θεὸν βιοῦντι καὶ τῆς διορθώσεως τῶν ψυχικῶν παθῶν πείραν
 ἔχοντι, ἵνα μὴ τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἄλληλα στασιάζον ἐπὶ
 πολὺ διαμένῃ. Κρείττων δὲ σοῦ οὐδεὶς ἔσται ὁ μεταχειρισόμενος τὰ³⁰
 πράγματα. Διὰ ταῦτα κελεύει σοι, ἵνα κόπον ἔμμισθον ὑπομείνης καὶ
 ἀπέλθῃς ἐκεῖσε καὶ ζητήσης τό τυπικὸν καὶ τὴν τῶν χρυσοβουλλίων
 διάταξιν· ἔτι δὲ καὶ τὰ κινούμενα πάντα παρ' αὐτῶν ἐρευνήσης καὶ
 τὴν θεραπείαν πρόσφορον εἰσενέγκῃς ἐν μηδενὶ προσισταμένης σοι τοῦ
 κριτοῦ πράξεως, δηλώσης δὲ κατὰ λεπτόν καὶ τὰ παρὰ τῆς εὐλαβείας³⁵
 σου διοικηθέντα, ἵνα καὶ ἡ βασιλεία μου διάγνωσιν ἔχουσα ἔκτοτε
 τοὺς ἴσως ἀντιλέγειν ἐθέλοντας ἀποκρούηται· οὐδὲ γὰρ ἡ βασιλεία
 μου νεώτερον καινισθῆναι βούλεται ἐπὶ τῷ ἀγίῳ τούτῳ ὄρει· ἀλλὰ
 τοὺς παλαιοὺς θεσμοὺς καὶ τύπους φυλαχθῆναι καὶ κατὰ τὰς διατά-
 ξεις τῶν μακαριτῶν βασιλέων τὰ πάντα γενέσθαι καὶ τὰ περὶ ψυχι-⁴⁰

κῶν δὴ ἅπαντα αἰτιάματα σὺν ἀκριβείᾳ λυθῆναι τῇ σῆ ἐπιστάσι καὶ δοκιμασίᾳ· ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρώτου κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον γενέσθαι καὶ ἀποσταλῆναι εἰς τὴν βασιλείαν μου».

Ταῦτα τοίνυν τῆς βασιλικῆς καὶ θείας κελευούσης γραφῆς.

5 Παραγενόμενος ἐγὼ Κοσμᾶς, ἐλάχιστος μοναχὸς ὁ Τζινζιλοῦ-
κης τῷ ἁγίῳ τούτῳ ὄρει, ἅτε θεοφιλοῦς τῆς ἐπιταγῆς οὔσης καὶ εὐλό-
γου καὶ δικαίας τῆς βασιλικῆς καὶ θείας προστάξεως, συνεκαλέσαμεν
ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ τοιούτῳ τῷ ὄρει ὑπάρχοντας εὐλαβεστάτους
10 μοναχοὺς καὶ καθηγουμένους τῶν ὄγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ πλέον
ὑπάρχοντας, τοῦ παραγενέσθαι πρὸ ἡμᾶς ἐν τῇ Καρεῶν Λαύρα ὡς
ἔθος· οἳ καὶ συνηθοίσθησαν ἅμα τῷ μνηυθῆναι ἅπαντες καὶ πολλὰ
μὲν τῷ Θεῷ ἠὲ χαρίστησαν, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ τοῦ κραταιοῦ ὑπερή-
ξαντο· ὅτι περὶ τὸ τούτοις καταθύμιον εἰς πέρας ἤγαγε καὶ ὁ λόγῳ
ὑπέσχετο ἐπὶ τῶν ἔργων ἐκπεπλήρωκεν. Συγκαθισθέντες οὖν ἡμεῖς
15 τοῖς ῥηθείσι καθηγουμένοις καὶ τῷ πρώτῳ τοῦ ὄρους καὶ τῶν μεταξὺ
ἀμφοτέρων κινουμένων ἀκροασάμενοι, εὖρομεν μηδὲν ἄλλο ἢ ἐπή-
ρειαν δαιμόνων ὑπάρχοντα τὰ παρ' αὐτῶν προτεινόμενα καὶ ἔριν
ἀλόγιστον. Ἐπιζητησάντων δὲ ἡμῶν τὸ τοῦ ὄρους χρυσόβουλον τυ-
πικὸν καὶ τὰ παρὰ τῶν μακαριτῶν βασιλέων γενόμενα χρυσοβούλλια,
20 ἠνέχθησαν ἅπαντα καὶ εἰς ἐπήκουον πάντων ὑπανεγνώσθησαν. Ἐρω-
τήσαμεν δὲ καὶ τίνες οἱ τύποι, οὓς διορθωθῆναι τῆς βασιλικῆς ἐδέοντο
μεγαλειότητος καὶ πρὸ γε πάντων ἔφησαν, τὴν ἐν τοῖς τυπικοῖς αὐ-
τῶν ἐναποκειμένην ἀσφάλειαν, ἡγουν τὸ μὴ εὐνούχους ἢ ἀγενεῖους
δέχεσθαι ἢ ἀποκεῖρην ἢ ἐν ἀγρῷ ἢ ἐν μοναστηρίῳ κατέχειν τούτους
25 καταφρονηθῆναι παρὰ τινῶν καὶ δεῖσθαι πάντως τοσοῦτον κακὸν δι-
ορθώσεως. Εὐθύς οὖν εἰς ἐκδίκησιν τούτου ὀρμηθέντες αὐτοὶ καὶ δι-
ὀρθωσιν τοῦ προσήκοντος εὖρομεν ἅπαντας ἀπὸ τε μεγάλων ἕως μι-
κρῶν, εὐπειθήσαντας καὶ σὺν προθυμίᾳ πάσῃ ὑποσχομένους τοῦ
ὄρους ἅπαντα τὰ τοιαῦτα πρόσωπα ἀπελάσαι. Ἡ δὲ τούτων ἐξέωσις
30 κοινῇ γνώμῃ καὶ θελήσει τοῦ τε εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ πρώτου
Θεοφυλάκτου καὶ Νεοφύτου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ τῆς με-
γάλης Λαύρας καθηγουμένου, καὶ Ἀθανασίου τοῦ εὐλαβεστάτου μο-
ναχοῦ καὶ τῆς τοῦ Βατοπεδίου καθηγουμένου μονῆς, καὶ Γεωργίου
τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ τῆς τῶν Ἰβήρων καθηγουμένου μο-
35 νῆς, καὶ ἡμῶν αὐτῶν κρίσει καὶ δοκιμασίᾳ ἐπιτέτραπται γενέσθαι παρὰ
τε τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν καθηγουμένων καὶ ἐπιτηρητῶν τοῦ
ὄρους καὶ τῶν συναποσταλέντων τούτοις γερόντων.

Ἐξύτερον οὖν ἐπὶ τούτοις κεφάλαιον ἐκίνουν ὡς ὅτε πλοῖά τινα
τῶν μοναχῶν καὶ ἡγουμένων κατασκευακότες οἶνον καὶ τινα ἕτερα
40 εἴδη ἐξωνοῦμενοι εἰς τε τὴν βασιλεύουσαν καὶ ἑτέρας πόλεις ἀπέρ-

χονται καὶ ἐμπορικῶς ταῦτα διαπιπράσκουσι. Ζητήσαντες οὖν καὶ περὶ τούτου, εἶγε τετύπεται τούτοις παρά τινος μετὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ διάταξιν πλοῖα κεκτηῆσθαι, εὖρομεν ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον τυπικὸν ἐπὶ τοῦ μακαρίτου βασιλέως κυροῦ Βασιλείου, κοινῇ γνώμῃ τοῦ τε τῆνικαῦτα πρώτου καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ὄρει προσκαθημένων ἀδελφῶν γεγενημένον, οὐ μόνον οὐκ ἐπιτρέπον ἀλλὰ καὶ κωλύον μᾶλλον τὸν τοιοῦτον καπηλικὸν πορισμὸν καὶ ἀπέλασιν τὴν ἐκ τοῦ ὄρους τελείαν, τιθέμενον τὸ ἐπιτίμιον τοῖς τοιοῦτόν τι κατατολμῶσι διαπράττεσθαι, κεκτηῆσθαι δὲ συγχωροῦν πλοιάρια μικρὰ καὶ μέχρι Θεσσαλονίκης καὶ τῶν ταύτης ἔνδον πολυχνίων τὸν περιτεύοντα οἶνον τοῖς μοναχοῖς ἀπεμπολεῖν, παρεγγυώμενον εἶγε μὴ πλοῖα ἔξωθεν παραγένοιτο, μὴ μέντοι ἐξ ἄλλων ὠνεῖσθαι καὶ εἰς ἑτέρους πωλεῖν, ὅπερ φιλαργυρίας καὶ αἰσχροκερδεῖας ἐστὶν ἴδιον· ἐβουλήθημεν οὖν καὶ αὐτοὶ ἀναγκάσαι τούτους τῷ αὐτῷ στοιχησαὶ κανόνι, ἀλλ' ἔδοξεν ἅπασιν τὸ πρᾶγμα βαρὺ λίαν καὶ ἐπαχθές, διεβεβαιώσαντο γὰρ ὡς εἰμὴ πλοῖα κέκτηνται εἰς τὴν μετακομιδὴν τῶν τῆς μονῆς αὐτῶν χρειῶν καὶ διάπρασιν τῶν ὀπωρῶν καὶ τοῦ περισσεύοντός τισιν οἴνου μηδὲ μίαν ἐν τῷ ὄρει ἡμέραν προσμεῖναι δύνανται. Πολλῆς οὖν περὶ τούτου ζητήσεως γενομένης συνηρέσθησαν ἅπαντες, ἵνα κέκτηνται τὰ μοναστήρια πλοιάρια μικρὰ χωρήσεως ὑπάρχοντα διακοσίων ἢ καὶ τριακοσίων μοδίων εἰς χρεῖαν μόνην καὶ ὑπηρεσίαν ἐξαρκοῦντα αὐτῶν, ἀπέρχωνται δὲ μέχρι Θεσσαλονίκης καὶ Αἴνου καὶ τὰ περισσεύοντα τούτοις διδόντες οἱ μοναχοὶ ἀντιλαμβάνωσι τὰ ἐνδέοντα, μὴ ἐξεῖναι δὲ τινι τούτων κατὰ τὰς σεβασμίας ἡμέρας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς προόδους ποιεῖν καὶ ἔξω τοῦ ὄρους ἐξέρχεσθαι, ἀλλὰ καὶ προσμένειν τοῖς οἰκείοις μοναστηρίοις καὶ ἀπερισπάστως τῷ Θεῷ προσανέχειν καὶ ἑαυτοῖς, μήτε δὲ ἐκ τοῦ ὄρους μήτε ἔξωθεν εἶδη τινα ἐξωνεῖσθαι, σίτον φημί, ἢ κριθὴν ἢ οἶνον ἢ ἔλαιον ἢ ἕτερόν τι τὸ οἶνον οὖν καὶ ἐμπορικῶς ἀλλαχόσε ὡς οἱ βιωτικοὶ πραγματεύεσθαι· ὃ δὴ καὶ γέγονεν οἰκονομικῶς καὶ τετύπεται ἀσφαλιζομένων δηλαδὴ τῶν τὰ τοιαῦτα κτήσασθαι μελλόντων πλοῖα πρὸς τε τὸν πρῶτον τοῦ ὄρους καὶ τὸ κοινὸν ὡς εἶγε τοῦ παρόντος τύπου καταφρονήσωσιν, ἵνα πιπράσκωνται τὰ τούτων πλοῖα παρά τε τοῦ πρώτου καὶ τοῦ κοινοῦ καὶ τὸ τούτων τίμημα δίδωται τῷ τοῦ ὄρους οἰκονόμῳ, ὡς ἂν εἰς κοινὰς χρεῖας ἐξοδιάζηται· μηκέτι δὲ συγχωρεῖσθαι τὸν τοιοῦτον καταπραξάμενον ἕτερον πλοῖον κτᾶσθαι ἢ τοῦ ὄρους ἐξέρχεσθαι, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ, ἀποστολικῶς φάναι, φόβον ἔξουσι, τὸ δὲ μέγαλα πλοῖα κέκριται παρασταλῆναι τέλειον, ἐκτὸς τῶν φιλοτιμηθέντων ἔχειν ταῦτα διὰ χρυσοβούλλων σιγιλλίων τῶν μακαρίτων βασιλέων ἡμῶν καὶ τῆς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς οἷα καὶ ταύτην

ἔκπαλαι τυπωθείσης πλοῖον κεκτῆσθαι δι' ἐγγράφου ἀρεσκείας καὶ θελήσεως τοῦ τηνικαῦτα πρώτου καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ὄρους καθηγουμένων.

Τρίτον δὲ προετίνοντο κεφάλαιον, ὅτι πάντων τῶν τυπικῶν καὶ τῶν βασιλικῶν διατάξεων προσταττόντων ἐπίσης μηδὸλως ἐξεῖναι τινὰ τῶν μοναχῶν κτήνη ἢ ζεύγη βοῖκὰ κεκτῆσθαι, μήτε μὴν ἀπὸ ξένης χάριν νομῆς εἰς τὸ ὄρος εἰσέρχεσθαι, εἰ μήτι κατὰ θέλησιν τῶν μοναχῶν τοῦτο γένηται· τὰ νῦν πολλὰ τῶν μοναστηρίων ἐκτῆσαντο πρόβατα καὶ αἴγας· ἡ δὲ Λαύρα τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου καὶ βόας· συνιδόντες οὖν καὶ ἡμεῖς ὡς εὐλόγως περὶ τούτου κινουσι καὶ καλῶς πᾶσαν ἐθέμεθα σπουδὴν καὶ ἀποκτήσασθαι ταῦτα πάντας, οἷς ἀθέσμως ἢ τούτων προσεγένετο κτήσις· καὶ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες σὺν προθυμίᾳ τὴν τούτων ἀπόκτησιν κατεδέξαντο, ὁ δὲ εὐλαβέστατος μοναχὸς Νεόφυτος διετείνεται, ὡς ἀδύνατόν ἐστιν τούτων ἄνευ τὸ πολὺ πλήθος τῶν τῆ κατ' αὐτοὺς Λαύρα μοναχῶν καὶ ἀδυνάτων γερόντων διοικεῖσθαι, προεβάλλετο δὲ εἰς εὐλογον δῆθεν μὴ παρ' αὐτοῦ τὴν τούτων γενέσθαι εἰς τὸ ὄρος εἰσαγωγὴν ἀλλὰ πρὸ πενήκοντα ἡδὴ χρόνων ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἡγουμενευσάντων, καταδέξασθαι δὲ τὸ γεγονὸς καὶ τοὺς τοῦ ὄρους καθηγουμένους· ἡμῶν δὲ αὐθις ἰσχυρῶς ἐνισταμένων, τὴν μὲν τῶν προβάτων ἐξέωσιν κατεδέξατο, ἀγγελίας δὲ βουῆς κεκτῆσθαι ἐν τόπῳ ἰδιαζόντι καὶ ἀπωκισμένῳ εἰς παραμυθίαν τῶν ἀσθενῶν καὶ ταλαιπώρων γερόντων ἡτεῖτο. Κατένωσαν δὲ εἰς τοῦτο καὶ οἱ τοῦ ὄρους καθηγούμενοι ἅπαντες, καὶ ὁ αὐτῶν ἀγιώτατος πρῶτος ὁ πολλακίς ρηθεις εὐλαβέστατος μοναχὸς Θεοφύλακτος. Ἐφάνησαν δὲ καὶ ἡμᾶς περὶ τούτου δυσωποῦντες, καὶ δὴ εἰδότες καὶ αὐτοὶ ὡς ἀδύνατον ἐστίν, ἑπτακοσίους μοναχοὺς ἐκ μόνου ἰχθύος διατρέφεσθαι, ὥκονομήσαμεν τῆ τε αἰτήσει τῶν πατέρων εἶξαι καὶ τῆ τῶν γερόντων καὶ καθηγουμένων τοῦ ὄρους συγκατανεῦσαι ἀρεσκείᾳ. Καὶ τετύπεται μήκοθεν πάντων τῶν μοναστηρίων ὑπάρχειν τὰς ρηθείσας βουῆς ὡς ἀπὸ μυλίων δώδεκα καὶ παρὰ μοναχῶν αὐτὰς νέμεσθαι καὶ μὴ τὸ σύνολον τοῖς μοναστηρίοις πλησιάζειν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ζευγὸς ἐτυπώθη ἄνωθεν κεκτῆσθαι τὴν Λαύραν τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου τῶν ἀδελφῶν· τὰ νῦν δὲ εἰς ἑπτακοσίους ἀπὸ ἑκατὸν ἠυξήθησαν, ἤρρεσεν ἅπασιν τοῖς ἐν τῷ ὄρει μοναχοῖς καὶ ἕτερα τρία ζευγάρια προστεθῆναι τῷ ἐνὶ· καὶ τῆ πάντων ἀρεσκείᾳ καὶ αὐτοὶ συναινέσαντες τυποῦμεν, κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα τρία ζευγάρια εἰς ὑπηρεσίαν τοῖς τῶν ἀδελφῶν ζύμης, ὡς εἴρηται, μὴ μέντοι δὲ τὸ σύνολον μετὰ τῶν τοιούτων ἀροτρίων ἢ σπόρον τῆ γῆ τινὰ καταβάλλεσθαι· ὥκονομήθη δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ Βατοπαίδιου μονὴν διὰ τὸ πολυάνθρωπον καὶ αὐτὴν ὑπάρχειν,

ἐν ζευγος εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἀρεσθέντων δὴ καὶ ἐν τούτῳ τοῦ τε πρώτου καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων γερόντων.

Ἄλλὰ καὶ περὶ πλοίου μεγάλου ὠκονόμηται παρὰ πάντων, ἵνα κέκτηται ἡ μονὴ τῶν Ἀμαλφινῶν διὰ τὸ μὴ ἄλλως αὐτὴν δύνασθαι⁵ συνεστάναι, μὴ μέντοι δὲ εἰς ἐμπορίαν τούτῳ κεχρησθαι, ἀλλ' εἰσέρχεται δι' αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ εἰσάγειν εἴ τι ἐκ τῆς κατ' αὐτοὺς μονῆς βούλωνται καὶ παρὰ τῶν φιλοχρίστων διακονεῖσθαι.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τινες περὶ τούτου ἐνήγαγον, ὡς ὅτι ξύλον ἐργάσιμον καὶ σανίδια καὶ δῶδας καὶ πίσσαν ἐξάγουσί τινες τῶν μοναχῶν¹⁰ ἀπὸ τοῦ ὄρους διὰ πλοίων καὶ ἀπεμπολοῦσι ταῦτα τοῖς κατὰ κόσμον, κεκώλυται δὲ τοιοῦτον καὶ παρὰ τοῦ παλαιοῦ τυπικοῦ ἐπισκήπτομεν μὴ δεῖν τινα τοῦ λοιποῦ τὸ τοιοῦτον διαπράττεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἔνδον τοῦ ὄρους ταῦτα ἀπεμπολεῖν εἰς ἰδίαν τῶν μοναστηρίων αὐτῶν χρεῖαν. Εἰ δέ τις φωραθεῖη τοῦτο διαπραξάμενος, ζημιωθήσεται καὶ¹⁵ αὐτὴν τὴν ναῦν, ὃν τρόπον εἰρήκαμεν ἄνωθεν.

Περὶ δὲ τοῦ μὴ δεῖν μοναχὸν ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου ἐξέρχεσθαι καὶ ὑφ' ἐτέρων δέχεσθαι διεξοδικώτερον ὁ οὐρανοφάντωρ καὶ θεῖος διατάξατο Βασίλειος, ἐκώλυσε δὲ τοῦτο γίνεσθαι καὶ τὸ τοῦ ὄρους τυπικόν, μὴ ἐξεῖναι διαλαμβάνον ἄνευ εἰδήσεως καὶ θελήσεως τῶν²⁰ ἡγουμένων δέχεσθαι ἀδελφὸν ἀπὸ μοναστηρίου ἐξεληθόντα ὑφ' ἐτέρας ἀδελφότητος, εἰ μὴ που τοῦτον ὁ τῆς μονῆς αὐτοῦ προεστὼς παραδῶ ταύτῃ θελήσει οἰκεία καὶ συναινέσει τῆς ὑπ' αὐτὸν ἀδελφότητος.

Ἦλθεν δὲ εἰς τὰς ἡμετέρας ἀκοὰς καὶ τοῦτο, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν εὔρομεν, ὡς κατατολμῶσί τινες τὰς διατάξεις τῶν²⁵ ἀποιομένων ἡγουμένων ἀνατρέπουν καὶ ἀκυροῦν· καὶ ἐν οἷς ἐκεῖνοι διορίζονται ἐπιδιατάττεσθαι καὶ εἰσάγειν ἡγουμένους καὶ ἐξάγειν· καὶ τᾶλλα πάντα ἀπερισκέπτως ποιεῖν· τυποῦμεν οὖν καὶ περὶ τούτου, τῷ παλαιῷ συνωδᾷ ποιοῦντες τυπικῶ, ἵνα βέβαια συντηρῶνται καὶ ἀμετακίνητοι τῶν μεθισταμένων αἱ διατάξεις· καὶ κατὰ τὴν περιλήψιν³⁰ τῶν ὑπ' ἐκείνων γενομένων διαθηκῶν πάντα γίνεσθαι καὶ συνεργεῖσθαι. Εἰ δέ τινες πειραθεῖεν παρὰ ταῦτά τι διαπράξασθαι, τὸ μὲν πραχθὲν ὑπ' αὐτῶν μενέτω ἄργον καὶ ἀνόητον· αὐτοὶ δὲ τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίαις ὑποκείσθωσαν.

Ἐγνωσται τῇ ταπεινώσει ἡμῶν, ὡς καὶ δωρεὰς τινες ἀγρῶν καὶ³⁵ μοναστηρίων καὶ πράσεις αὐτῶν καὶ ἀνταλλαγὰς ποιοῦντες καὶ ἐν ταῦταις τὸν τίμιον Σταυρὸν ἰδιοχείρως διαχαράττοντες καὶ πολλοὺς ἄλλοις προσκαλούμενοι μάρτυρας τῶν γεγονότων καὶ τούτων ἐκείνοις ὁμοίως συγκαταπηγνύοντων τὰ ἴδια σίγνα οἰκειοχείρως· εἰς μετὰ⁴⁰ μελὸν μετὰ ταῦτα χωροῦσι καὶ τῶν γενομένων ἀνατροπὴν θράσεως

φεῦ καὶ τολμηρῶς τοῦ τοιοῦτου καταφρονούντες πράγματος κάντευθεν πρῶτον μὲν τὴν χριστιανοῖς ἀρμόζουσαν ἀθετοῦντες πίστιν ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἰδίαν καταπατοῦντες συνείδησιν· διὰ τοι τοῦτο ἀρεσκεία τοῦ τε εὐλαβεστάτου πρώτου καὶ τῶν λοιπῶν πάντων καθηγουμένων τετύπεται παρ' ἡμῶν ἵνα τοῦ λοιποῦ ὁ τοῦ τοιοῦτου κατατολμῶν πράγματος καὶ αὐτῆς ἐκπίπτῃ τῆς ἡγουμενείας καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν μονῆς προχειρίζεται καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ γεγονότα ἐπὶ τῆς προτέρας μένῃ ἀσφαλείας.

Περὶ δὲ κοπῆς τῶν ξύλων ἐνεκάλουν τινὲς τῶν ἐν τῷ ὄρει μοναχῶν κωλύεσθαι παρὰ τῶν δυνατοτέρων μοναστηρίων κόπτειν εἰς τε χρεῖαν καύσεως τῶν μαγειρείων αὐτῶν καὶ τῶν ἀρτοποιείων καὶ εἰς χρεῖαν τῶν εἰς οἰκοδομὰς συντεινόντων, ἐτυπώσαμεν οὖν καὶ περὶ τούτου, ἵνα τὰ μὲν εἰς χρεῖαν καύσεως ξύλα ὄθεν ἂν βούλωνται, ἀναλαμβάνωνται, τὰ δὲ εἰς οἰκοδομὰς ἐν μὲν τῷ κοινῷ ὄρει ἀδεῶς κόπτωσι καὶ ἀκωλύτως, ἐν δὲ τοῖς τῶν μοναστηρίων περιορισμοῖς εἰδήσει τῶν ἐκάστης μονῆς μοναχῶν καὶ ἐπιτροπῇ καὶ τοῦ προεστῶτος ταύτης τοῦτο διαπράττεσθαι, καὶ ὅσα ἂν οὗτοι ἐπινεύσωσι, τσαῦτα κόπτειν καὶ ἀναλαμβάνεσθαι.

Πολλοὶ δὲ τῶν μοναχῶν διενεκάλουν ὡς ἦν μὲν ποτε πολὺς ὁ τοῦ κοινοῦ τόπος καὶ διαρκῶν εἰς χρεῖαν αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ κατὰ καιροὺς τοὺς πρώτους διὰ τινὰς μερικὰς φιλίας ἢ καὶ ἄλλα τὰ μετὰ τινων μοναχῶν καθοδηγουμένων ὀλιγοστῶν, ἢ καὶ πλειόνων δωρεῖσθαι τοῦτον ἐν οἷς ἂν βούλοιντο· ὀλιγωθῆναι μὲν τὸν ἐπίκοινον τόπον, στενοχωρεῖσθαι δὲ ἐντεῦθεν τὰ μοναστήρια. Καὶ δὴ πάντων κρίσει καὶ ἀρεσκείᾳ τετύπεται, μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ τοῦ λοιποῦ τῶν μελλόντων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀνιέναι ἀρχῇ ἐκ τῶν κοινῶν τοπίων δωρεῖσθαι τινὶ ἢ ἀπεμπολεῖν.

Τὴν δὲ λαύραν τῶν Καρεῶν φασὶν ἀντὶ Λαύρας ἐμπόριον γενέσθαι, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἀπηγορευμένα μοναχοῖς πιπράσκεσθαι ἐν αὐτῇ καὶ ἐκρίναμεν καὶ ἐτυπώσαμεν τῇ ἀρεσκείᾳ πάντων μένειν ταύτην κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον καὶ ἐν οἷς ἂν εὐρίσκωνται τὰ ἀπηγορευμένα ταῦτα εἶδη (αἰδοῦμαι γὰρ κατ' ὄνομα αὐτὰ λέγειν) ἐκδιώκεσθαι τούτους τέλεον ἐκ τῆς τοιαύτης Λαύρας.

Ἐπεὶ δὲ πολὺς ὁ θρῦλλος ἦν διὰ τὸ λέγειν σχεδὸν ἅπαντας ὅτι μετὰ πολλῶν ὑπουργῶν οἱ τῶν μεγίστων Λαυρῶν ἡγούμενοι ἐν ταῖς συνάξεσι παραγενόμενοι πολλῶν κακῶν αἴτιοι τῷ ἀθροίσματι τῶν νερόντων καὶ καθηγουμένων καὶ τῇ τούτων συναγωγῇ γίνονται ὡς ἐντεῦθεν ἔσωθεν μὲν φόβους, ἔξωθεν δὲ μάχας ἀποτίκτεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς κρίνουσι καὶ δοκιμάζουσι τὰ εἰς διόρθωσιν τοῦ κοινοῦ κινούμενα, ἐμπόδιον οὐ μικρὸν τὸ τοιοῦτον καθίσταται διὰ τὸ

ἕκαστον τῶν ὑπουργῶν ὃ ἂν βούληται θρασέως λέγειν καὶ αὐθαδῶς καὶ πρὸς τοὺς κρίνοντας διαμάχεσθαι, προσήπτον δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῷ τῆς λαύρας καθηγουμένῳ τὸ πᾶν. Ὁ δὲ τοιοῦτος εὐλαβέστατος Νεόφυτος καὶ καθηγούμενος τῆς τοιαύτης τοῦ κυροῦ Ἰθασίου Λαύρας καὶ εἰς πάντα μὲν ἄλλα διαπειθῆς διὰ φιλάγαθον πρόθεσιν τῇ ἡμετέρᾳ ταπεινώσει ὀφθεῖς καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἄλλων φανείς πάντων καταπειθέστερος, ἀρέσκεσθαι ἔλεγεν εἰς τὴν τοῦ παλαιοῦ τυπικοῦ διάταξιν αὐτὸν μὲν μετὰ μόνων δύο ὑπουργῶν παραγίνεσθαι, μετὰ τριῶν τὸν πρῶτον, τοὺς δὲ λοιποὺς ἄνευ ὑπουργῶν ἅπαντας, οὕτω γὰρ τὸ χρυσοβούλλον τυπικὸν διὰ τὸ ὀλιγοάνθρωπον εἶναι τῆνικαῦτα τὸ ὄρος παρεκελεύετο· οἱ δὲ τῶν λοιπῶν μοναστηρίων καθηγούμενοι τοῦτο ἀκούσαντες ἐδυσχέραιναν καὶ ἀδύνατον εἶναι ἐνίσταντο ἄνευ ὑπουργῶν τῶν τῷ γήρα τούτων καὶ τῇ ἀσθενείᾳ ὑπηρετεῖν ὀφειλόντων ἐν ταῖς συνάξεσι παραγίνεσθαι. Διὰ τοῦτο συναρροσθέντες ἅπαντες ἤτήσαντο τυπωθῆναι, τὸν μὲν κατὰ καιροὺς Πρῶτον μετὰ τριῶν ὑπουργῶν παραγίνεσθαι, τὸν δὲ τῆς εὐαγεστάτης Λαύρας τοῦ κυροῦ Ἰθασίου καθηγούμενον μετὰ ἕξι, τὸν δὲ τοῦ Βατοπεδίου ἡγούμενον μετὰ τεσσάρων, ὡσαύτως καὶ τὸν ἡγούμενον τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς· τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας μεθ' ἑνός· εἶναι δὲ τοὺς τοιοῦτους ὑπουργοὺς ἐν τοῖς τῶν μοναστηρίων αὐτῶν κελλίοις καὶ μὴ τῇ συνάξει παραβάλλειν ὅπως μὴδὲ συναναμίγνυσθαι τοῖς κρίνουσι γέρουσιν καὶ εἰς ὄχλησιν τούτων καὶ περικοπὴν γίνεσθαι. Εἰ δὲ θέλει ἕνα ἢ δύο ὃ τῆς περιωνύμου Λαύρας τοῦ κυροῦ Ἰθασίου καθηγούμενος παρίστασθαι αὐτῷ ὡσαύτως καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ τοῦ Βατοπεδίου ἡγούμενος καὶ ὁ τῶν Ἰβήρων ἀνά ἕνα παριστάθωσαν, μὴ μέντοι τὸ σύνολον λαλείτωσαν, ὃ δὲ μὴ βουλόμενος σιωπᾶν, ἐκβαλλέσθω καὶ ἄκων τοῦ τῶν πατέρων συλλόγου.

Ἐπὶ τούτοις οὖν πᾶσι καὶ τοῦτο τετύπεται ἀρεσκείᾳ πάντων, ἵνα αἱ ἀξιόλογοι ὑποθέσεις ἅπασαι εἰς τὰς καθολικὰς κρίνονται συνάξεις, αὐτοῦ τε τοῦ πρώτου προκαθεζομένου τούτῳ τοῦ τε εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς λαύρας τοῦ κυροῦ Ἰθασίου καὶ τῶν λοιπῶν προκρίτων ἡγουμένων εἶγε δηλονότι τῷ ὄρει περίεσι καὶ τῇ συνάξει ἐνδημοῦσι καὶ πάντων τῶν ἄλλων εὐλαβεστάτων γερόντων συμπρόντων καὶ συγκρινόντων καὶ μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἀληθείας προσωποληψίας τε πάσης ἐκτός ἢ καὶ δοσοληψίας καὶ μερικῆς φιλίας καὶ προσπαθείας καὶ ἄλλου πάθους παντός, ἡγουν φθόγου, ἔριδος, μνησικακίας, πάντα δοκιμαζέσθω καὶ ἐκβιαζέσθω τὰ κινούμενα. Εἰ δὲ τινες μικρὰς τινὰς καὶ εὐτελεῖς ὑποθέσεις ἔχοντες τῷ πρώτῳ προσέλθωσαν, ἵνα συμπαραλαμβάνῃ ὁ τοιοῦτος πέντε ἢ καὶ δεκά ἡγουμένους καὶ μετὰ τούτων ἀπέρχεται καὶ τὴν τῶν ἐσφαλ-

μένων ποιῆται διόρθωσιν· μὴ ἐξέστω δὲ τῷ πρώτῳ τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ συμπαραλαμβάνειν· ἀλλ' ἐν ταύτῃ μὲν τῇ ὑποθέσει τούτους, ἐν ἑτέρῳ δὲ ἑτέροισι, ἵνα μὴ ὑπόνοιαι καὶ σκάνδαλα φύωνται.

Ὁ δὲ ἔδει τῶν ἄλλων τύπων προτεθῆναι ὡς πάντων ἀναγκαιότερον, τοῦτο ἔσχατον οἱ τιμιώτατοι γέροντες ἅπαντες ἐπὶ τῆς συνάξεως ἐξεφώνησαν, ὅτιπέρ τινες τῶν μοναχῶν καὶ ἡγουμένων εἴτε ἀπλότῃ εἴτε κουφότητι εἴτε κανόνων ἀπειρία ἀγόμενοι παῖδας οὐπω τοῦ εἰκοστοῦ χρόνου ἐπιβάντας οὐ μόνον διακόνους ἀλλὰ καὶ πρεσβυτέρους χειροτονοῦσιν, ἄλλοι δὲ καὶ ἡγουμένους τῆς αὐτῆς ἡλικίας ὄντας διὰ τινὰ ἀγχιστεῖαν ἢ καὶ ἄκαιρον προσπάθειαν ὡς μὴ θέμις καταλιμπάνουσιν ἐν διαθήκαις. Ταύτην οὖν τὴν ἄθεσμον καὶ παράνομον πράξιν (ἵνα μὴ λύμην λέγω καὶ φθορὰν καὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἀνατροπὴν) ἐκ ριζῶν ἀνασπώντες ὀρίζομεν καὶ τυποῦμεν, εἴκοσι μὲν καὶ πέντε χρόνων χειροτονεῖσθαι διάκονον κατὰ τοὺς θείους θεσμούς, τριάκοντα δὲ πρεσβύτερον· τοῦ αὐτοῦ δὲ χρόνου ἡγούμενον ἐν διαθήκαις καταλιμπάνειν.

Οὗτοι οὖν οἱ ἔνθεσμοι τύποι ψυχωφελεῖς οὐκ ἐξουσιαστικῶς οὔτε μὴν αὐθεντικῶς, οὔτε ἀβουλεύτως ἢ ἀπερισκέπτως, ἀλλὰ θελήσει καὶ ἀρεσκείᾳ ἀπάντων τῶν τοῦ ὄρους εὐλαβεστάτων μοναχῶν καὶ καθηγουμένων, ὧν καὶ αἱ ὑπογραφαὶ καὶ τὰ ὀνόματα κατωτέρω δηλώσουσιν, ἐτυπώθησαν καὶ ἐπράχθησαν παρ' ἐμοῦ Κοσμᾶ, εὐτελοῦς μοναχοῦ τῆς Τζινζιλούκης, κατὰ τὴν θείαν καὶ βασιλικὴν πρόσταξιν καὶ ὑπεγράφησαν παρὰ τῶν ἀξιολογωτέρων γερόντων τοῦ ὄρους Ἄθω καὶ τοῖς μοναχοῖς ἐπεδόθησαν, ἀντιλήψει κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, οὔστινας τύπους καὶ θεσμούς ὡς ἐξ ἀποστολῆς βασιλικῆς παρ' ἡμῶν ἐκτεθέντας τῶν εὐτελῶν, ἀπαραθραύστως τηρεῖν ὀφείλουσιν ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἁγίῳ τούτῳ ὄρει μοναχοί. Ὁ δὲ παραβαίνων τούτους καὶ τῇ τῶν θείων κανόνων δίκη ὑποπεσεῖται καὶ τῆς ἀνακτορικῆς ἀγανακτήσεως πειρασθήσεται. Ὁφείλουσι δὲ τὸ παρὸν τυπικὸν καὶ τῷ κραταίῳ ἡμῶν καὶ ἁγίῳ Βασιλεῖ ἐμφανίσαι, ἵνα διὰ τῆς αὐτοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς βασιλείας ἢ κυριότης τούτῳ καὶ βεβαιότης ἐπιβραβευθῇ, καθὰ δὴ καὶ ἐν τῷ ἐκτεθέντι παρὰ Εὐθυμίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς τοῦ Στουδίου εὐαγεστάτης μονῆς, τοῦ ἐξ ἐπιταγῆς βασιλικῆς εἰς κατάστασιν τοῦ ὄρους πρῶην ἀποσταλέντος τυπικῷ γέγονε παρὰ τοῦ ἐξαποστείλαντος τοῦτον μακαρίτου Βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου, οὔστινας τύπους ὡς αὐτοὶ βεβαιοῦμεν καὶ ἐπικυροῦμεν καὶ ἀπαρασαλεύτως εἰς αἰῶνα συντηρεῖσθαι βουλόμεθα.

Ταῦτα ἐξετάθη καὶ ἐγράφη καὶ ὑπεγράφη παρὰ τε Θεοφυλάκτου μοναχοῦ καὶ πρώτου τοῦ ὄρους καὶ Νεοφύτου μοναχοῦ καὶ καθηγου-

μένου τῆς περιβοήτου μονῆς τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου καὶ Ἀθανασίου
 μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου καὶ Γεωργίου
 μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων Ἰωάννου μονα-
 χοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Ζυγοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκρί-
 των μοναχῶν καὶ καθηγουμένων τοῦ ὄρους τοῦ Ἄθω, ἐν μηνί Σε-
 πτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος τεσσαρασκαιδεκάτης, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ
 πεντακοσιοστοῦ τετάρτου. ,ςφνδ'.

† Θεοφύλακτος μοναχὸς καὶ πρῶτος.

† Νεόφυτος μοναχὸς ἡγούμενος τῆς Λαύρας.

† Ἀθανάσιος μοναχὸς ἡγούμενος Βατοπεδίου.

† Γεώργιος μοναχὸς ἡγούμενος Ἰβήρων.

† Ἰωάννης μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος τοῦ Ζυγοῦ.

† Κύριλλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος Μονῆς Ἐσφιγμένου.

† Ἰλαρίων μοναχὸς ἡγούμενος Μονῆς τοῦ ἀγίου Νικηφόρου,

† Ἰωάννης μοναχὸς ἡγούμενος Μονῆς τοῦ Κάσπακος.

† Ἡλίας μοναχὸς ἡγούμενος Μονῆς Ξηροποτάμου.

† Πέτρος εὐτελής μον. καὶ ἡγούμεν. Μονῆς τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου.

† Θεόδουλος μον. ἡγούμενος Δοχειαρίου.

† Λουκάς μον. ἡγούμενος Μονῆς τῆς Θεοτόκου.

† Ἀθανάσιος μον. ἡγούμενος τοῦ κῦρ Σισώη.

† Συμεὼν μον. καὶ ἡγούμενος Μονῆς Καλλιάρας.

† Ἰερεμίας μον. καὶ πρεσβύτερος....

† Μάρκος μον. καὶ ἡγούμενος.

† Ἰωάννης μον. καὶ ἡγούμενος Μονῆς τοῦ Φακινοῦ.

† Βαρθολομαῖος μον. καὶ ἡγούμενος Μονῆς τοῦ Σωτῆρος.

† Ἀντώνιος μον. καὶ ἡγούμενος τοῦ ἀγίου Εὐστρατίου.

† Ἰάκωβος μον. Μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

† Νικηφόρος μον. ἡγούμενος τοῦ Βερροιώτου.

† Λέοντος μον. καὶ ἡγούμενος τοῦ Φαλακροῦ.

† Θεόδωρος μον. ἡγούμενος τοῦ Καλέστρου.

† Μιχαὴλ μον. ἡγούμενος τοῦ Ἀρχιστρατήγου.

† Κοσμάς μον. ἡγούμενος τοῦ Φιλαδέλφου,

† Γεράσιμος μον. ἡγούμενος τῶν ἀγίων Ἀναργύρων.

† Βαρθολομαῖος μον. ἡγούμενος τοῦ ἀγίου Νικολάου.

† Νικηφόρος μον. ἡγούμενος πρεσβύτερος τοῦ ἀγίου . . .

† Ἀρσένιος μον. ἡγούμενος τοῦ ἀγίου Πέτρου.

† Ἰωάννης μοναχὸς καὶ καθηγούμενος.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΜΕΡΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΛΕΞΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ, ΓΕΝΟΜΕΝΗ
ΚΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΕΠΟΧΑΣ

Ἔλεγεν ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Τραχανιώτης, ὅτι τὰ κατὰ τοῦ ἁγίου ὄρους γενόμενα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, τὰ πρὸ τῆς ἐντολῆς τοῦ πατριάρχου καὶ μετὰ τὴν ἐντολὴν οὐ μόνον ὁ μοναχὸς Λεόντιος ὁ ἐπίσκοπος ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἁγίων Πατέρων συνεγράψαντο.

⁵ Καὶ ἔχουσιν οὕτως εἰς προσείδησιν.

Ἵτι μετὰ τὸ ἀπελασθῆναι τὰ ζῶα καὶ τοὺς Βλάχους ἀπὸ τοῦ ἁγίου ὄρους ἀντὶ τοῦ εὐχαριστῆσαι τῷ Θεῷ, ὅτι ἐξεῖλεν ὄργην μεγάλην καὶ ὀλέθριον, ὅτι ἐπισκοπῇ ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ ἐκαθάρισθη τὸ ἅγιον ὄρος, τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ, μᾶλλον ἔκλαιον καὶ ἐκόπτοντο. Καὶ ἦν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει κοπετὸς μέγας αἰγυπτιακός, καὶ ἐκεῖνοι μὲν τῆς αἰγυπτιακῆς ἐμέμνηντο τροφῆς, τὰ κρέη καὶ τοὺς λέβητας, ἔτι δὲ καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα καὶ πέπονas, οἱ δὲ Ἀγιορεῖται μέμνηνται τὰ τῶν Βλαχῶν, ὅσα καὶ οἷα τῆς ἡδονῆς ἢ συνήθεια, τὰ τε γάλατα καὶ τὰ τυρία καὶ τὰ μαλῖα, τὰ συμπόσια καὶ συναλλάγματα καὶ τὰς πραγματείας τὰς πρὸς ἀλλήλους, οἱ Βλάχοι, λέγω, μετὰ τῶν μοναχῶν, τὰς τε μεθυσίας τὰς διαβολικὰς, αἵτινες ἐφάνησαν ἐν ὑστέρω. Εἰσηλθε γὰρ ὁ διάβολος εἰς τὰς καρδίας τῶν Βλαχῶν καὶ εἶχον καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν μεθ' ἑαυτῶν φορούσας ἀνδρεία ὡς οἱ πιστικοὶ καὶ ἔβασκον τὰ πρόβατα καὶ τὰ μοναστήρια ἐδούλευον, κουβαλοῦσαι εἰς αὐτοὺς τὰ τυρία, τὰ γάλατα καὶ τὰ μαλῖα, ποιοῦσαι καὶ τὰ ζυμωτὰ εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν μοναστηρίων καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὡς δουλοπάροικοι καὶ ποθεινοὶ ἦσαν τοῖς μοναχοῖς. Τὰ δὲ ὑπ' αὐτῶν γενόμενα αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν. Ὁμως οἱ παθόντες καὶ τὴν ἁμαρτίαν ²⁵ μισήσαντες αὐτοὶ καὶ τὰ σφάλματα διορθώσαντο, καὶ οὐ μόνον ἡσχασταῖς καὶ ἐγκλειστοῖς καὶ στυλίταις εἶπον καὶ ἐξήγγειλαν περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ πατριάρχῃ κύρ Νικολάῳ πάντα ἐγγράφως ἐξέδωκαν, καὶ ὅτι οἱ Βλάχοι τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἔχουσι βοσκούς· ὅσα δὲ δι' αὐτῶν ἔπραττεν ὁ διάβολος, οὐ θέμις ἦν γραφῇ παραδοῦναι. Πλὴν οὐκ ἔστι κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

Περὶ δὲ τῶν Βλαχῶν, μᾶλλον δὲ τῶν μοναχῶν τῆς ἐκβολῆς διηγῆσαι, καὶ ὅσα ἐπράχθησαν τότε. Εὗρεν οὖν ὄργανα ἐπιτήδεια ὁ ἐφευρετὴς τῆς κακίας, ὁ ἐξάνωθεν φθονήσας τὴν ἡμετέραν ζωὴν καὶ ἐξορίστους ἡμᾶς ποιήσας καὶ ἀπὸ Θεοῦ κρύπτεσθαι καὶ τὸν θάνατον

κερδαίνειν ἔφθασε καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. Καὶ ὑπέβαλεν εἰς τοὺς ἁγίους γέροντας προφάσεις δῆθεν εὐλόγους, ὅτι ἐντολὴν ἔδωκεν ὁ Πατριάρχης, καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν ᾧδε, γινόμεθα αἴτιοι τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Καὶ ἐφάνησαν ὡσεὶ λῆρος τὰ ρήματα αὐτῶν, μᾶλλον δὲ φρενοληψίας ἀνάμεστα, καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἀκούσαντες οἱ πολλοί, οὐ μόνον ἀγυρτώδης λαὸς ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἔλλογίμων ἀνθρώπων καὶ ἡγουμένων καὶ ἡσυχαστῶν ἐταράχθησαν, οἷτινες ἐπολέμησαν μετὰ τῶν δαιμόνων πεντήκοντα καὶ ἐξήκοντα ἔτη, καὶ οὐκ ἴσχυσαν αὐτοὺς ἐκβαλεῖν ἀπὸ τὰς κέλλας αὐτῶν. Τότε δέ, τότε ἦν ἰδεῖν μέγα θέαμα καὶ πολλοῦ θρήνου ἄξιον· ἀπήρχετο τοίνυν κλαίων ὁ ἡσυχαστῆς πρὸς τοὺς ἡσυχάζοντας λέγων αὐτούς, ὅσα παρὰ τῶν δαιμόνων ἐδιδάχθη· ὁμοίως καὶ ὁ ἡγούμενος πρὸς τοὺς ἡγουμένους λέγων, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν ᾧδε οὔτε ζωὴν ἔχομεν οὔτε ἀνάπαυσιν, ἐπειδὴ τοὺς Βλάχους καὶ τὰ ζῶα ἐκβάλλουσι, ἀλλὰ καὶ ὁ Πατριάρχης ὅλον τὸ ὄρος ἐδέσμησε καὶ τὰ ζύλα καὶ τὰ νερά. Ἡμεῖς δὲ ποίαν κοινωνίαν ἔχομεν ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ; οἴμαι οὐδεμίαν. Τότε δὴ, τότε ἦν ἰδεῖν σχίσματα καὶ παρασυναγωγὰς κατὰ τόπους, καὶ λαοσυνάκτας καὶ λαοπλάνους, καὶ τὸ πείθειν μᾶλλον ἢ πείθεσθαι καὶ γραφικῶς εἰπεῖν, ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διηλθεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν κατὰ τὸν Δαυῖδ, ὅτι τί δοθείῃ σοι καὶ τί προστεθείῃ σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; Καὶ τὰ πάντα ἐξόγκωσεν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος.

Ἐξήρχοντο γὰρ μετὰ τῶν Βλαχῶν ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου καὶ ἡ λύπη πεπλήρωκεν ἡμῶν τὴν καρδίαν, ὅτι οὐ μόνον οἱ δαίμονες ἔχαιρον ἀλλὰ καὶ μοναχοὶ τὸ αὐτό. Τριακόσiai γὰρ φαμελῖαι ἦσαν ἅπαντες οἱ Βλάχοι, ὁ δὲ βασιλεὺς κατούνας ἔλεγεν εἶναι τῷ πατριάρχῃ, ὥστε καὶ δεκατίαν πολλάκις ἠβουλήθη εἰς αὐτοὺς θεῖναι, διὰ δὲ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν οὐκ ἠθέλησε τοῦτο γενέσθαι, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶσι τὰ Μοναστήρια, καταγινώσκωσι δὲ καὶ τοὺς μοναχοὺς. Καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν Βλαχῶν κατάδηλος γέγονε, τῶν δὲ μοναχῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς διαγράψασθαι καὶ εἰπεῖν τὸ ἄπειρον πλῆθος ἐκεῖνο. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Ἔλεγον, ὁ ἡσυχαστῆς ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, ὁ ἀκουστός καὶ φοβερός τοῖς δαίμοσιν, μετὰ τοῦ δεινὸς συνεξέρχεται Βλάχου, καὶ ὁ δεινὰ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μετὰ τοῦδε τοῦ ἡγουμένου συνεξέρχονται, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ μοναστήρια μετὰ τῶν αὐτῶν φίλων συνεξέρχονται Βλαχῶν ἅπαντες πανοικί. Ἦν δὲ ἰδεῖν τὰ θεόκτιστα καὶ μοναστήρια θεοφύλακτα ὑπὸ κουτζῶν καὶ τυφλῶν γερόντων φυλαττόμενα. Καὶ οὕτως κατηγόμισατο ὁ ἄρχων τοῦ σκότους καταδιώξαι ὀπίσω αὐτῶν, ὁ νοητὸς Φαραὼ καὶ ἐπισῦραι αὐτοὺς βιαίους ἕως τὸν ποταμὸν Βαβυ-

λῶνος. Καὶ οὐ παύεται μέχρι τῆς σήμερον τὰ αὐτὰ ποιῶν ὁ σκολιὸς δράκων.

Τούτων δὲ οὕτως γενομένων, ἐπέστη ἡ ἑορτὴ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ συναθρόντες ἅπαντες κατὰ τὸ σῆμα εἰς τὰς Καρεάς, πρῶτον μὲν ἀνεθεμάτισαν τοὺς δημηγέρτας ἐπ' ἐκκλησίας πᾶς ὁ λαός, τοὺς λαοπλάνους, τοὺς ταρασσοντας τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου ὄρους ὡς δῆθεν ἐξ εὐλόγων προφάσεων. Ἐπειτα τοῦ ἐκ συνηθείας κρούσματος γενομένου καθίσαντες ἐν τῷ κριτιρίῳ ἐξελέξαντο ἄνδρας θεοσεβεῖς τρεῖς, τὸν τε μοναχὸν κύρ Ἰωαννίκιον καὶ ἡγούμενον τοῦ Βατοπαιδίου, καὶ τὸν μοναχὸν κύρ Συμεὼν καὶ ἡγούμενον τοῦ Καρακάλλου καὶ τὸν Κασταμονίτου, συγγενὴν ὄντα τοῦ Βασιλέως κύρ Ἀλεξίου καὶ δύο ἐπιτηρητάς, τὸν Τζαῖνον καὶ τὸν Φαλακρόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτοὺς πρὸς τὸν Βασιλέα κύρ Ἀλέξιον, γράψαντες καὶ ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως·

« Δέσποτα ἡμῶν ἅγιε. Γινωσκέτω τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου, ὅτι ἡ ἐντολὴ τοῦ Πατριάρχου ἅπαν τὸ ὄρος ἐξώκισε· καὶ δεόμεθα τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας σου, ὅπως λύσῃται τὴν ἐντολήν, ἐπεὶ πάντες ἀπολλύμεθα. Ἐν γὰρ τῇ ὑμετέρα γαλήνῃ καὶ ἡμεῖς ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγομεν, εὐχόμενοι καὶ τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου, καὶ προσθήσει ὁ Θεὸς τοὺς χρόνους αὐτῆς μακρούς, ὡς τῷ εὐσεβεῖ Βασιλεῖ Ἐζεκία, ἵνα ὡς αὐτὸς καὶ σὺ ἀξιωθῆς μετὰ παρρησίας εἰπεῖν τῷ ἐπουρανίῳ Βασιλεῖ καὶ Θεῷ· «μνήσθητι Κύριε, ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα». Ἡμεῖς δὲ πάλιν, ὡς ἔχομεν καὶ διακείμεθα, πρὸς σὲ λέγομεν, ὅτι οἱ εὐλογοῦντές σε εὐλογημένοι, οἱ δὲ καταρώμενοί σε κεκατήρηνται, καὶ ἀξιωσαί σε Κύριος ὁ Θεὸς τῆς μερίδος τῶν ἁγίων καὶ βασιλέων μεγάλων Δαυΐδ καὶ Ἐζεκιου, καὶ πλησίον τοῦ ἐν ἁγίοις Κωνσταντίνου εὐρεθήσεται ὁ θρόνος σου καὶ μετὰ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων ἔση εὐφραϊνόμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Καὶ χαῖρε καὶ ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ πανοικί».

Ταῦτα λαβὼν ἐπὶ χεῖρας ὁ βασιλεὺς κύρ Ἀλέξιος καὶ ὄλον τὸ παλάτιον καὶ ἡ σύγκλητος ἀκούσαντες, τῷ βασιλεῖ συνεβούλευον, τὸν πατριάρχην ἐλθεῖν καὶ ἀπολογήσασθαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς δι' εὐλάβειαν οὐκ ἠθέλησε ταῦτα ποιῆσαι, ἀλλ' ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ταῦτα, ἀποστείλας καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀπεσταλμένους μοναχοὺς.

«Πάτερ ἅγιε καὶ οἰκουμενικὴ πατριάρχα, οἶδας, ὅτι ἐντολὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ προπάτορι ἡμῶν ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ οὐδεμίαν ὄλην ἡμέραν, τάχα δὲ οὐδὲ τρεῖς ὥρας ἐφύλαξεν. Καὶ ἰδοὺ ἡ ἐντολὴ σου ἐξήλειψε τὸ ἅγιον ὄρος, μὴ ὑποκείμενον τῇ σῆι ἐξουσία. Ἄλλ' ὑπὸ τῶν βασιλέων κατὰ διαδοχὴν τοῦτο ἐθέσπισαν καὶ οὐχ ὑπὸ ἄλλης ἐξου-

σίας· ἀλλ' ὤρισαν ἐλεύθερον τοῦτο εἶναι ἀπὸ πάσης ἐπηρείας· ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν μηδεμίαν μετοχὴν ἔχειν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. Καὶ γὰρ ἐγὼ αὐτὸς πολλάκις ἠβουλήθην δεκατίαν ἐπιθεῖναι τοῖς Βλάχοις, ἀλλὰ τὰς εὐχὰς τῶν πατέρων δυσωπούμενος καὶ διὰ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν, ἵνα μὴ πλεονεκτῶσι τὰ μοναστήρια, ὡς ἔχομεν πάντες τὸ πλεονεκτικόν, καὶ ἵνα μὴ καταγινώσκωσι τοὺς μοναχοὺς, τοῦτο οὐκ ἐποίησα. Τί δὲ σοὶ ἔδοξε, Πάτερ ἅγιε, ἀπορῶ, ἐμοῦ μὴ θελήσαντος ὅλως κἂν μόνον ἀκοῦσαι τὸ ἀπελασθῆναι τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ μητροπολίται τῷ ὀρισμῷ ἀντέλεξαν, «ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισε», λέγοντες, «εἰς μετάληψιν καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ», ὁμοίως καὶ τῶν ἡγουμένων πολλοί. Χαῖρε καὶ ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ».

Ταῦτα ὁ Πατριάρχης δεξάμενος καὶ ἀναγνοὺς τὰ τοῦ Βασιλέως γράμματα ἀντεδήλωσε τῷ Βασιλεῖ ταῦτα·

«Καλῶς εἶπας, δέσποτά μου ἅγιε, ὅτι σὺ ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ὑπόθεσιν οὐκ ὑπέγραψας, οἱ μητροπολίται οὐκ ἠθέλησαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀντέλεξαν, ὡς παράνομον τὸ γενόμενον, τῶν μοναστηρίων οἱ ἡγούμενοι πλέον πάντων ἐταράχθησαν. Καὶ ἐγὼ πῶς εἶχον τοῦτο ποιῆσαι; ἀλλὰ διὰ τὰς κακουργίας τῶν Βλαχῶν καὶ τὰς τελεσιουργίας αὐτῶν ἐδεξάμην τίποτε, διότι μέγα ἦν τὸ δεινὸν καὶ ὀλέθριον, ὡσπερ γὰρ οἱ Μαδιναῖοι ἐποιοῦν, καὶ ἐκαλλώπιζον τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ ἔφερον ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἵνα πορνεύσῃ ὁ λαὸς καὶ ἀποστράφηται αὐτοὺς ὁ Θεὸς αὐτῶν, οὕτω καὶ ὁ διάβολος εἰσηλθεν εἰς τὰς καρδίας τῶν Βλαχῶν καὶ ἐστόλιζον τὰς γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας καὶ ἐνεδύοντο σχῆμα ἀνδρεῖον, ἵνα καταστρέψῃ τοὺς εὐσεβῶς θέλοντας ζῆν καὶ εἶχον αὐτὰς ὡσπερ βοσκούς μεθ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς δουλείας τῶν μοναστηρίων, πάσας αὐτὰς εἶχον οἱ μοναχοὶ ἐξυπηρετούσας. Τὰ δὲ ὑπ' αὐτῶν γινόμενα αἰσχρὸν ἐστὶ τοῦ λέγειν ἢ γράφειν ἢ ἀκοῦειν. Οἱ οὖν παθόντες καὶ τὴν ἁμαρτίαν μισήσαντες, αὐτοὶ μοι δέδωκαν ταῦτα ἐγγράφως, τὸν Θεὸν μάρτυρα προβαλλόμενοι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς κακίας τῶν ἀνοσίων Βλαχῶν, ὅτι εὐρέθησαν δόλιοι καὶ ἀπατεῶνες. Περὶ δὲ τῆς ἐντολῆς, ὅτι ἐξέλειψε τὸ ἅγιον ὄρος καὶ ὅτι λέγεται, «οἰκεία χειρὶ ὑπέγραψεν ὁ πατριάρχης», φημί, «ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον, ἠρώτων μοι». Ἄλλως τε δὲ σὺ αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν οὐκ ὑπέγραψας, ἡ Σύνοδος τῶν πατέρων οὐκ ὑπέγραψε, καὶ ἐγὼ μόνος εἶχον ὑπογράψαι οἰκεία χειρὶ; Ἀλλὰ ἀνέχεται ὁ Θεὸς ἢ αἱ Σύνοδοι τῶν ἁγίων πατέρων ἐνὸς μαρτυρίας ὑπογραφῆν, ὡς ἔγραψαν καὶ ἐπεσφράγισαν, μὴ παραδεχθῆναι ποτε ἐνὸς μάρτυρος μαρτυρίαν, κἂν πᾶσαν τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου ἐπίσταται; Ἡκού-

σαμεν παρὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, διαλεγομένου τοῖς Ἰουδαί-
 οισ, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία πιστὴ ἐστίν. Ὅτι παρὰ τῆς θεο-
 φθόγγου φωνῆς τοῦτο ἠκούσαμεν, τὸ μὴ παραδέχεσθαι γραφὴν ἢ
 μαρτυρίαν ἐνὸς ἀνθρώπου, κἂν ὁ σοφώτερος τῶν ἀνθρώπων ὑπάρ-
 5 χῃ, κἂν αὐτὸς ὑπάρχη ὁ ταπεινὸς Νικόλαος καὶ πατριάρχης Κων-
 σταντινουπόλεως. Καὶ ἰδοὺ μαρτυροῦσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὐκ ἔχει ἐν-
 τολὴν τὸ ἅγιον ὄρος, ἀλλὰ παραγγελίας μόνον καὶ ἐπιτιμήσεις, ἵνα
 μὴ ἐμβάσωσι Βλάχους εἰς κατοικίαν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. Περὶ δὲ τῶν
 ἐαυτῶν προβάτων καὶ κτημάτων εἰς τὰ καταχύματα τοῦ ὄρους ἔχειν
 10 τὰς κατοικίας, ὠρίσαμεν, ὅτι ἐξουσίαν ἔχουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιτιμᾶν,
 καθὼς καὶ ἡ ἁγία Σύνοδος ὠρίσεν, ὡς τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν τὴν
 ἐξουσίαν εἰληφότες. Καὶ ἐὰν ὁ ἀρχιερεὺς παρὰ τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ
 ἐπιτιμήσῃ, οὐχ ἔπεται αὐτῷ τὸ θεῖον, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ, καὶ ἰδοὺ
 εὐρίσκεται ἡ ἐπιτίμησις ἄλογος διὰ τοῦτο καὶ ἀνίσχυρος. Εἰ δὲ δοκεῖ
 15 τῷ Θεῷ καὶ εὐάρεστον αὐτῷ ἐστίν, δυνάμωσον τοῦτο βασιλικῇ ἐξου-
 σίᾳ, ἵνα μηκέτι Βλάχους εἰσάξουσι πώποτε ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει εἰς τὸν
 αἰῶνα. Δεῖ οὖν εἰπεῖν περὶ τῶν ἐξεληθόντων ἀπὸ τοῦ ἁγίου ὄρους καὶ
 ἐξερχομένων, ὅτι οὐκ ἐποίησαν τὰ τοῦ τόπου. Καὶ ὁ τόπος διώκει αὐ-
 τούς. Περὶ δὲ τῶν τοιούτων εἶπεν ὁ Κύριος· «ἄφετε αὐτοὺς ὑπάγειν,
 20 τυφλοὶ εἰσιν, τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον
 πεσοῦνται. Οὓς δὲ οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθή-
 σονται». Καὶ διὰ τοῦ Προφήτου· «Οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν, ἐν σκό-
 τει διαπορεύονται, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εὐλογίαν τοῦ εὐλογημένου τό-
 που καὶ μακρυνθήσονται ἀπ' αὐτῆς». Οἱ δὲ ἐξερχόμενοι τοῦ ἁγίου
 25 ὄρους ἠρωτῶντο ὑπὸ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, θέλοντες
 μαθεῖν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐκτραπέντες τοῦ ὄρους ἀσκόπως καὶ ἔλε-
 γον, ὅτι ὁ πατριάρχης ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς ὅλον τὸ ὄρος καὶ διὰ τοῦτο
 ἀγανακτήσαντες ἐξερχόμεθα, προφασιζόμενοι προφάσεις ἐν ἀμαρτί-
 ας. Ἐκεῖνοι δὲ ἐντολὴν ἀκούσαντες καὶ μὴ γινώσκοντες τὴν ἀκρί-
 30 βειαν τοῦ πράγματος, συνευδόκουν αὐτοῖς τὸ γινόμενον, τὰ τε σω-
 τήρια φάρμακα μὴ ἐπιστάμενοι, καὶ ζωῆς ῥήματα μακρὰν που θέμε-
 νοι, τὴν πᾶσαν ἀσχολίαν καὶ μέριμναν εἰς τὰς τῶν γεννημάτων ἀπό-
 δους ποιούμενοι καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. Τῶν δὲ ψυχῶν καὶ προσερχο-
 μένων αὐτοῖς φροντίς οὐδεμία, ἀλλὰ ποιοῦσιν αὐτοὺς βοσκοὺς δαι-
 35 μόνων, ἀσκόπως οὕτως καὶ ἀπερινοήτως σαλεύοντες αὐτοὺς τοῦ ἁ-
 γίου ὄρους ὑποχωρῆσαι καὶ γυρεύειν πόλεις καὶ χώρας ὡς περιπλα-
 νώμενοι. Καὶ γίνονται οἱ ἄνθρωποι οἱ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενόμενοι
 ὑποχείριοι τῷ διαβόλῳ. Καὶ ἐγεμίσθη ἡ Κωνσταντινούπολις ψευδοηсу-
 γασίας Ἀγιορειτῶν, ματαιολόγων καὶ ἀπατεῶνων καὶ ψευδολό-
 γων. Ἀγανακτοῦσι δὲ καὶ ἡμᾶς καθ' ἐκάστην ἡμέραν γραφὰς ἐπιζη-

τοῦντες οἱ ἀγράμματοι καὶ χοιροβοσκοί· καὶ εἰσὶ τὰ πάντα ματαιότης ματαιότητων κατὰ τὸν Σολομῶντα. Καὶ γίνωσκε, Δέσποτά μου ἄγιε, ὅτι τὰ δόγματα τῶν πατέρων ἀνετράπησαν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς. Ἀπέθνησκέ ποτε τὶς μοναχὸς ἐν τῇ σκῆτι καὶ ὡς οὐκ ἠδύνατο λαλήσαι μικρὸν τοῖς αὐτῷ παρεστῶσιν, ἐζήτησαν ὄξος, ἵνα θήσῃ εἰς τὰς ρίνας αὐτοῦ καὶ λαλήσῃ αὐτοῖς. Καὶ ὄλην τὴν σκῆτην ζητήσαντες οὐχ εὐρέθη ποτήριον ὄξους. Οἱ δὲ Ἀγιορεῖται βαγένια ἔχουσι μέγιστα καὶ οὐσίας καὶ γλυκοπάλαια. Καὶ διὰ τοῦτο σκιρτῶσιν ὡσπερ πῶλοι τῶν ὀνάγων, καὶ διὰ τὰ καὶ τὰ ἀνέτρεψαν τὴν ὁδὸν τῶν πατέρων. Ὁ δὲ Θεὸς καὶ αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐλεήσῃ. Χαῖρε καὶ ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ καὶ δακτύλῳ Θεοῦ γραφήσεται τὸ ὄνομά σου ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Ταῦτα γράψας ὁ πατριάρχης ἀπέστειλε πρὸς τὸν κραταῖον καὶ ἅγιον ἡμῶν Βασιλέα, ἡμᾶς δὲ εὐλογήσας καὶ λύτραν νομισμάτων ἐπιδουὸς ἀπέλυσε μετ' εἰρήνης. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναγνοὺς τὸ ἴσον δέδωκεν ἡμῖν καὶ νομίσματα ρ' (100) καὶ στραφεῖς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔφη τοῖς παρεστῶσιν. «Ὡς εἶδατέ με ποιοῦντα, καὶ ὑμεῖς ὁμοίως ποιήσατε». Καὶ πολλοὶ τῶν σεβαστῶν ἐφοδιάσαντες ἡμᾶς ἀναλώμασι πλείστοις, τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἐπορεύθημεν. Τοῦτο μόνον εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἡμᾶς ἐξέπεμψε· «Τὸν πρῶτον ὡς ἐξ ἔμοι προσαγορεύσατε καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν, εὐχεσθε τὸ κράτος τῆς βασιλείας μου».

Ἡμεῖς δὲ οἴκαδε ἐπανιόντες καὶ μικρὸν τοῖς κελλίοις ἡμῶν διατρίψαντες, οὐ πολὺ γέγονε τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ὁ πρῶτος τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο. Καὶ πάλιν ἀνήλθομεν πρὸς τὸν βασιλέα ἐξήκοντα ἡγούμενοι· ἐγὼ δὲ εἶχον λόγον τοῦ βασιλέως κύρ Ἀλεξίου. Καὶ ἐδέξατο ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς ὅτι πλείστης, καὶ παραυτίκα ἐμὲ ἐσφράγισε πρῶτον ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, τὸν δὲ κύριον Θεόδωρον τὸν Κεφαλᾶν ἡγούμενον εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, τυπώσας αὐτῷ ἔκτοτε λαμβάνειν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν νομίσματα ρ' (100) εἰς ὀψώνια τῶν μοναχῶν, ἐμὲ δὲ ἅπαξ καὶ μόνον τριακόσια νομίσματα καὶ βιβλίον βασιλικόν, τὸ μέγα νομοκανόνιον, ἔχον καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου τὰς διατάξεις καὶ Ἰουστινιανοῦ τοὺς νόμους, παρήγγειλε δὲ τοῦτο ἀναγινώσκεσθαι κατὰ πᾶσαν σύναξιν τῶν Καρῶν. Καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς ἡγουμένους προσέταξεν ὑπομνηστικὸν ποιῆσαι ἕκαστον κατὰ τὸ αἴτημα αὐτοῦ. Καὶ πάντας χειροποιήσας ἐξαπέστειλεν ἡμᾶς. Ἀμφότεροι δὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν τῷ βασιλεῖ ἀπονείμαντες, ἀπήλθομεν πρὸς τὸν πατριάρχην κύριον Νικόλαον, ἐρωτήσεις δὲ ἅπαντες πολλὰς ποιησάμενοι πρὸς αὐτόν, καὶ μᾶλλον ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Χορταΐτινός καὶ προφήτης. Τέλος πάντων ἠρώτησα καὶ ἐγὼ τοῦτο τὸν πατριάρχην εἰπὼν. «Δέσποτα ἄγιε, εἰσὶ τινες

τῶν ἱερέων, καὶ μὴ ἔχοντες διακρίσιν τοῦ διακρίναι τὰς ὑποθέσεις, δέχονται λογισμοὺς ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶ τινες τῶν ἀνιέρων καὶ ὠφελοῦσι ψυχὰς ἀνθρώπων. Τί κελεύει ἡ ἀγιωσύνη σου πρὸς τοῦτο ;» Καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης· «ὅτι οἱ δεχόμενοι τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὡς εἶπας, καὶ τὰς ἐξαγγελίας αὐτῶν ἰατρῶν τάξιν πεπειραμένων, ἐπέχωσι τοῖς νοσήμασι κατ' ἄλληλα ἐπάγειν τὰ φάρμακα. Καὶ εἰ μὲν ἔστιν ἱερεὺς ἰδιώτης δέ, ἕτερος δὲ οὐχ ἱερεὺς γινώσιν δὲ ἔχων καὶ εἰδὼς λογισμοὺς διακρίνειν καὶ κανονίζειν ὡς εἰκός, οὗτος ἂν μᾶλλον τοῦ ἱερέως δίκαιος εἴη τοὺς λογισμοὺς ἀναδέχεσθαι καὶ κανονικῶς διορθοῦν».

Πάλιν καὶ ἄλλῳ καιρῷ ὑπέμνησάν τινες τὸν βασιλέα κύριον Ἀλέξιον λέγοντες· «Δέσποτα ἡμῶν ἄγιε, εἰ καὶ πρόβατα οὐκ ἔχουσιν οἱ Ἄγιοιρεῖται ἢ καὶ ἀγελάδια, ἀλλ' ἔχουσι παιδία καὶ ἀγενεῖους». Ὁ δὲ τρισμακάριστος καὶ ἀοίδιμος βασιλεὺς, ὁ καὶ βασιλικὸν ἔχων τὸ φρόνημα, εὐαγγελικῶς ἐφίμωσεν αὐτοὺς οὕτως εἰπών· «Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας». Ἐκεῖνοι δὲ προσέθηκαν καὶ τῷ βασιλεῖ ἀντεῖπον· «Δέσποτα ἄγιε, περὶ τῶν ἀγενείων οἱ προφήται ἠτόνησαν καὶ πᾶς δικαίου λόγος, καὶ ὅτι διὰ τὰ παιδία καὶ τὰ σκάνδαλα αὐτῶν οὐ δυνάμεθα εἰς τὰ μοναστήρια βαλεῖν ἀρχήν, ὅτι ὑπὲρ τοὺς γέροντάς εἰσι τὰ παιδία». Καὶ ὁ βασιλεὺς· «Καὶ τί ὀφείλομεν ποιῆσαι τὰ παιδία ; ὅτι Ἡρώδης ἀπέθανε καὶ ἐγὼ παιδοκτόνος οὐ γίνομαι, καὶ μᾶλλον ἐὰν οἴδατε καὶ τὰς μητέρας αὐτῶν θρηνωδούσας ἐρχομένας πρὸς ἡμᾶς. Καὶ θαυμά ἐστιν, πῶς οὐκ ἐφοβήθητε τὴν ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου. Καὶ ὅμως ἐρωτῶ ὑμᾶς, πατέρες· ἡσυχασταὶ ἐστε ἢ ἡγούμενοι ;» Οἱ δὲ εἶπον· «Ἡσυχασταὶ δέσποτά μου». «Καὶ διατί ἀπωλέσατε τὴν ὁδὸν τῶν πατέρων ; καὶ οὐ μόνον τὴν ἡσυχίαν ἀπώλεσατε, ἀλλὰ καὶ ὁμοιώθητε ταῖς ἀποστατικαῖς δυνάμεσι, ἐκεῖναι γὰρ καταλείπουσαι τὸ ἄδυτον φῶς, σκότος γεγόνασι, καὶ εἰκότως θρηνοῦσι· θρηνήσατε οὖν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐχλευάσθητε ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ ὑμῖν καὶ ἡμῖν. Ἐρωτῶ δὲ ὑμᾶς, ἔχετε προτροπὴν ἀπολύσεως τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ; Ἔστι γὰρ αἴρεσις τῶν Ἀκεφάλων, ὃ παραπεύχομαι». Ἀπορήσαντες δὲ οὗτοι καὶ μὴ ἔχοντες, τί ἀποκριθῆναι, ἠρώτησε πάλιν ὁ βασιλεὺς· «Οἴδατε γραφάς ; ἢ ἀνέγνωτε νόμους πατέρων ἢ διατάξεις βασιλικάς ; ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι αἱ σύνοδοι τῶν ἁγίων πατέρων λέγουσιν, ὅτι ὁ μητροπολίτης οὐ δύναται ἀνελθεῖν εἰς βασιλέα, εἰ μὴ ὁ πατριάρχης προτρέψῃ αὐτόν, ὁμοίως καὶ ὁ ἐπίσκοπος, χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μήτοι γε εἰς βασιλέα ὁμοίως καὶ οἱ κληρικοὶ μετὰ βουλῆς τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν ἐξέρχονται. Καὶ ταῦτα μὲν τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν συνόδων διὰ τὸ πείθεσθαι

τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑποκεῖσθαι αὐτοῖς. Οἱ δὲ δεσποτικοὶ νόμοι τῶν βασιλέων καὶ αὐτοὶ τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἀκολουθοῦσιν. Καὶ εἰ ἔχει ὁ πριμμικήριος δουλείαν πρὸς τὸν βασιλέα, τὸν μέγαν δομέστικον βουλευεται ὁμοίως καὶ ὁ στρατιώτης χωρὶς γράμματα οὐ δύναται ἔλθεῖν εἰς βασιλέα. Εἰ δὲ κατεφρονήσῃ τὸν τύπον, δέρεται καὶ κουρεύεται καὶ μετὰ ξυλαπάντουρα πομπεύεται εἰς τὸ φουσατόν, καθὼς οἱ νόμοι διαγορεύουσι, τοὺς ἀνιάτως διακειμένους ἐπὶ τὰς πλατείας παιδεύομεν αὐτούς, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι, καθὼς γέγραπται, ὅτι πάσαις ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι χρή, καὶ πάντα τηρεῖν, ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. Καὶ ὅτι οἶδατε, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὅτι οὐ δεῖ τὸν ¹⁰ μοναχὸν ἀνυπότακτον εἶναι, καὶ συμβουλεύομαι ὑμῖν, ἀπέλθετε εἰς τὸν ἀρχιμανδρίτην σας, ἐπειδὴ αὐτὸν σφραγίζουσι οἱ θειότατοι βασιλεῖς πρῶτον ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, ἵνα ἔχη τὴν ἐξουσίαν εἰς πάντα καὶ ἐπὶ πάντα».

» Θεσπίζομεν οὖν τοίνυν καὶ ἡμεῖς, εἶναι τὸ ἅγιον ὄρος ἐλεύθε- ¹⁵ ρον καὶ μηδεμίαν φορολογίαν ἢ ἐπήρειάν τινα ἔχειν τοὺς μοναχοὺς ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, μνημονεύειν δὲ τῶν Βασιλέων καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου ἀπερισπάστως εὐχεσθαι καὶ διορίζομεν καὶ τοὺς ἐπαρχιῶν ἄρχοντας καὶ πλησιοχώρους, μηδεμίαν κοινωνίαν ἐχέτωσαν οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει. Ἄλλ' οὐδὲ ἐπίσκοπον ²⁰ ἐθέσπισαν, οὔτε μὴν θεσπίζομεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος διὰ τὰ καὶ τὰ καὶ τὰς προλήψεις αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ δεσμεύειν τὰς ἐκκλησίας καὶ ἐντολὰς διδόναι τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἐπιτιμᾶν αὐτούς, ἀλλὰ μίαν κεφαλὴν καὶ μίαν δεσποτείαν τὸν Πρῶτον ἐχειροτονήσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι. Οἱ δὲ καταφρονοῦντες αὐτὸν ἔστωσαν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ²⁵ ἀγανάκτησιν».

Καὶ πλέον μὴ θελήσας συναίρειν λόγους ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν Πατριάρχην τούτους ἀπέστειλεν γράψας οὕτως.

«Σκοπὸς ἐτέθη τῇ οἰκουμένη, πάτερ ἅγιε καὶ οἰκουμενικὴ Πατριάρχα, καὶ τοῦτο σκοπὸς ἔστιν ἐνώπιόν σου τηρῆσαι καὶ ποιῆσαι ³⁰ καὶ πρᾶξαι, καθὼς ἐγὼ ἐπὶ τῶν δήμων καὶ τῶν ἐθνῶν, ὅτι ὁ δῆμος τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ὑποτάσσεται τοῖς νόμοις τῶν βασιλέων καὶ τοῖς τύποις, καὶ ὅτι ὁ φόβος τηρεῖ καὶ τὴν ἐντολήν. Οἱ δὲ Ἄγιορεῖται ὡς ἔοικεν, οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν, ὅτι ὀργὴ Βασιλέως θυμὸς λέοντος καὶ ἠνάγκασάν με ἐπεξελεθεῖν αὐτοῖς, ὅτι τοὺς ³⁵ ἀνιάτως διακειμένους ἐπὶ τὰς πλατείας τῶν πόλεων παιδεύομεν, τινὰς δὲ καὶ ῥινοκοποῦμεν, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. Ἐμάθομεν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ ἔξαρχοι τῶν δαιμόνων οἱ ταρασσόντες τὸν ἅγιον τόπον καὶ τοὺς ἀγίους γέροντας. Καὶ εἴτι δύνασαι, βοηθήσον αὐτοῖς, εἰ δὲ μή γε, θέλω ῥινοκοπήσαι αὐτούς καὶ ἀποστεῖ- ⁴⁰

λαι εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ μάθωσιν τί ἐστὶν ἐντολὴ Θεοῦ καὶ Βασιλέως».

Ἔγραψε δὲ καὶ εἰς τὸν Πρῶτον οὕτως.

» Χωρὶς εἰδήσεώς σου καὶ προτροπῆς ἐγγράφου μὴ ἐξέρχεσθαι

5 Ἀγιορείτην εἰς πόλιν, μηδὲ ψευδοχάρτια παραδέχεσθαι, ὅτι ὁ Βασιλεὺς τοῦτο ἔγραψεν, ἡ πατριάρχης ἢ ἐπίσκοπος ἢ μεσιτεύοντά τινα εἰς τὸν χαρτοφύλακα καὶ φέρουσι ταῦτα εἰς τὸ ὄρος καὶ ταράσσουσι τοὺς γέροντας, ἀλλὰ δέξαι τὸν ὄρισμόν τὸν ἡμέτερον ἀπὸ Θεοῦ καὶ Βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Πατριάρχου Νικολάου»,

10 Εἶχε δὲ καὶ τὴν ὑπογραφὴν του δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν. Ἐπιγραφὴ » Ἰλαρίωνι μοναχῷ καὶ Πρώτῳ τοῦ ἁγίου ὄρους».

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Βασιλεὺς, ὁ δὲ Πατριάρχης εἶπε πρὸς αὐτούς.

» Ἀπέλθετε ἀδελφοὶ καὶ πατέρες εἰς τὰ κελλιά σας ἕκαστος, καὶ τηρήσατε τὰς ἰδίας ψυχὰς καὶ μὴ θέλετε παροργίζειν Θεὸν καὶ Βασιλέα καὶ παροξύνειν εἰς ἀγανάκτησιν, ὅτι οὐκ ὠφελεῖ ὑμῖν, ἀλλ' ὑποτάγητε εἰς τὸν Πρῶτον, αὐτὸν γὰρ ἐκάθισεν ὁ Θεὸς ὡς ἐπὶ Μωσέως καθέδρας, αὐτὸν καὶ ἀπαιτήσουσιν, Τί γὰρ ὠφέλησεν ὁ Ἀρειοὺς μὴ θελήσας ὑποταγῆναι τῷ μέγα Ἀθανασίῳ, ἀλλὰ περισσοφρόνιμον ἐποίησεν αὐτὸν ὁ διάβολος, ἵνα μὴ ὑποταγῇ εἰς τὰ τῆς ζωῆς 20 ῥήματα καὶ προσεκτέον, ἵνα μὴ ἀναθεματίζεσθε καὶ ὑμεῖς, ὡς ἐκεῖνος».

» Περὶ δὲ παιδίων καὶ ἀγενείων καὶ εὐνούχων οὐδεμίαν ἀπολογία ἔχετε εἰς Θεὸν ἢ εἰς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἢ μόνον τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ διαβόλου. Εἰ γὰρ ἐξήλθετε ἀπὸ τοῦ κόσμου, καθὼς ὁ μέγας Ἀρσένιος, εἶχετε λέγειν καὶ ὑμεῖς τὸ δι' οὗ ἐξήλθετε, καὶ μὴ ζητεῖν τῶν 25 δαιμόνων τὰς ἐνθυμήσεις καὶ δαίμονες γίνεσθαι. Ἄφετε τὴν ἐντολήν, ἣν λέγετε ἔχειν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος. Ἔστω ἐπ' ἐμοὶ καὶ τῷ Βασιλεῖ καὶ τῷ Πρώτῳ καὶ ὑμεῖς ἀμέριμοι ἔστε.

Καὶ ποιήσας εὐχὴν ἀπέλυσεν αὐτούς.

30 » Ἐλεγε δὲ ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Χορταΐτινὸς καθηγούμενος, ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀπέστειλεν ὁ Βασιλεὺς τὸν εὐνούχον τὸν Μοσσυνοπολίτην εἰπών. «Φέρε μοι ᾧδε τὸν ἐπίτροπον τοῦ γαμβροῦ μου τοῦ Καίσαρος τοῦ Μελισσηνοῦ» καὶ εὐρέθη ἡ ἐγὼ τότε ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ εἰ μὴ ἐμεσίτευον, ἐρινοκοποῦσαν καὶ τοὺς ἑπτὰ καλογήρους. Τί 35 δέ ; διὰ τὴν ἀντιλογίαν αὐτῶν, ἣν ἐποίησαν εἰς τὸν Βασιλέα λέγοντες. «Δέσποτα, περὶ παιδίων καὶ ἀγενείων Προφήται ἠτόνησαν καὶ τὰς δικαίου λόγος· δι' ὃ καὶ ἠβουλήθη ῥινοκοπησαὶ αὐτούς καὶ πομπέυσαι αὐτούς καὶ ἀποστεῖλαι εἰς τὸ ὄρος, ὡς μὴ ἀρκεσθέντας τοῖς 40 λόγοις αὐτοῦ, εἰπόντος. «Ἐχούσι Μωσέα καὶ τοὺς προφῆτας». Ὁρμισθὲν γοῦν κατ' αὐτῶν ὁ φιλανθρωπότατος Βασιλεὺς ἀλλ' οὐκ ἔκα-

κοποίησεν αὐτούς, ἀπέστειλεν δὲ αὐτούς εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ ἤκουσαν ὑπ' ἐκείνου τὰ θεόπνευστα λόγια καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν.

Λέγουσιν οἱ πατέρες, ὅτι οὐδέποτε ἔλειψε τῷ δαίμονι ὄργανον εἰς κακίαν, ποτὲ μὲν διὰ τὰ ζῶα, ποτὲ δὲ διὰ τοὺς ἀγενεῖους, οὐ μόνον τῷ πατριάρχῃ ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς βασιλεῦσιν ἐνόηθησιν ἦν.

Πιττάκιον βασιλικόν. «Πατέρες ἅγιοι, οἱ τὸ ἅγιον ὄρος κατοικοῦντες, οἶδατε ὅτι καθάπερ ἡ Κωνσταντινουπόλις καὶ βασιλίςσα τῶν πόλεων ἐπάνω πασῶν τῶν πόλεων ἐστὶ, οὕτως τὸ βασιλικώτατον καὶ θεῖον ὄρος εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ὄρη. Καὶ τὸ ἡμέτερον φῶς¹⁰ καὶ τὸ ἄλλας ὑμεῖς ἐστε. Οὕτως ἔχομεν καὶ οὕτω πιστεύομεν καὶ οὐ μόνον οἱ χριστιανῶν Βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἔθνη τὰ κύκλωθεν κατοικοῦντα σὺν ἡμῖν καὶ αὐτὰ ἐπισεμνύονται καὶ ἀγάλλονται μεθ' ἡμῶν διὰ τὴν ὑπεράνθρωπον ὑμῶν πολιτείαν. Ἄπο Θεοῦ χαίρετε καὶ ὑπὲρ τοῦ κράτους τῆς βασιλείας ἡμῶν εὐχεσθε καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ¹⁵ κόσμου. Αἱ δὲ τίμαι καὶ ἅγιοι εὐχαὶ ὑμῶν χαρισθεῖσαν ἡμῖν καὶ βοηθήτωσαν ἡμῖν ἐν καιρῷ ἐξόδου».

Πιττάκιον πατριαρχικόν. «Σχίσματα καὶ παρασυνομαγωγὰς ἤκούσαμεν γίνεσθαι ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, πάτερ ἅγιο καὶ πρῶτε τοῦ ὄρους, καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ἀφελῶν καὶ ἀγροίκων ἀνθρώπων. Οἱ ταῦτα ποιοῦντες, αὐτὸν τὸν Χριστὸν παρεσκεύασαν, ἀποκαλέσαι αὐτοὺς ὑποκριτάς, ἤγουν ὅτι μάταιοι, δόλιοι καὶ ἀπατεῶνες. Ἄλλα μὲν λέγουσιν καὶ ἄλλα πράττουσιν καὶ πάντων ἄπτεται ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, κἂν αὐτὸς ὑπάρχη ὁ τοῦ βασιλέως υἱός. Πολλὰ γὰρ ἐμάθαμεν περὶ²⁵ τῶν καθημένων εἰς τὴν σύναξιν τῶν Καρῶν, καὶ ἐπιτηρεῖτω ὑμῖν ἡ ἀγιωσύνη, ὅτι εἰσὶ τινες περιεργαζόμενοι καὶ μὴ ἐργαζόμενοι, καὶ εἰς οὐδὲν θέμενοι τὰ σωτήρια καὶ θεῖα ἐντάλματα καὶ περιφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, προφασίζονται προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις, ὡς μῆτε τὸν Θεὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες καὶ γραφικῶς εἰπεῖν, ἰδὸς ἀσπίδων³⁰ ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν, ἀθυρόστομοι, λαοπλάνοι καὶ στόματα ἀπολωλότα, ποτίζοντες τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπὴν θολεράν, ἀλλ' ὑμεῖς οἱ τὸ καλὸν εἰδότες, ἀποκόπτεται τὰς ὁρμὰς τῶν τοιούτων, οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε τὸν ἀντίδικον ἡμῶν διάβολον, καὶ ὠρυόμενον καὶ ζητοῦντα, τίνα καταπή. Καὶ γὰρ οὐ μόνον τοιούτους ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ με³⁵γάλους ἁγίους ἄνδρας καὶ εἰς Θεὸν ἐγγιζοντας ὁ παλαμναῖος ἐχθρὸς ἐσκέλισεν. Καὶ νῦν μὴ θαυμάζετε τοῦτο, εἰ ἐξέκλινάν τινες καὶ ταῖς ἰδίαις ἰγνυαῖς ἐχώλαναν, κἂν ρήτορες καὶ ἐλλόγιμοί εἴσιν, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ παλατίου, πάντως ἡ Αἴγυπτος ἐκράτησε τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς τὰ ὀπίσω. Διὰ τοῦτο καὶ σοφῶς τὸ δέλεαρ ἐπιχρῶσους τῆς προφά⁴⁰

σεως, ἵνα μὴ καταγέλαστοι καὶ ἀνυπομόνητοι φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἔξεστι τοίνυν τὰ τοιαῦτα φυτὰ μὴ φυτεῦν ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ, ὅτι πολλάκις καὶ ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν αἰμωδιάσατε. Καὶ ἔτι πολλὰ ἔχω εἰπεῖν. Ἀγενεῖους καὶ παιδία ἠκούσαμεν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει εἶναι, καὶ ὡς φαίνεται ἀνετράπησαν τὰ δόγματα τῶν πατέρων ἡμῶν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ συλλαβάς καὶ γραφάς μελετῶμεν διὰ κενῆς, καὶ νόμους ἀναγινώσκοντες καθ' ἑκάστην τοὺς λέγοντας ἡμῖν ἀμνημονοῦμεν· «ἔκβαλε τὸν ὀφθαλμὸν σου, κόψον τὴν χεῖρα σου, καλὸν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον ἢ κυλλὸν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἀπελθεῖν, ἢ ἔχοντα χεῖρας καὶ ὀφθαλμοὺς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γένναν τοῦ πυρός». Τί δὲ καὶ οἱ πατέρες; «Μὴ ἐγγίσης παιδίῳ, μὴ συλλαλήσης αὐτῷ χορτασμένος, μηδὲ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀσπάσης αὐτῷ». Ποιήσωμεν τὰ Νινευίτων καὶ οὐ μὴ πάθωμεν τὰ Σοδομιτῶν. Τὸ γὰρ ἅγιον ὄρος φερωνύμως φέρει τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ Θεοῦ εὐρημὰ ἐστὶ πρὸς κατοίκησιν ἀγίων ἀνδρῶν. Καὶ γίνεσθε ἅγιοι, Θεός ἐστὶν ὁ λέγων, ὅτι χαρὰ μεγάλη γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων ἐστίν, ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ στάσεως ἀξιῶση, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς. «Δεῦτε», λεγούσης, «οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Χαίρετε καὶ ἔρρωσθε ἐν Κύριῳ, τῆς ἡμετέρας εὐτελείας μνεῖαν ποιούμενοι, ἵνα κάγῳ κηρύξω ὑμᾶς μετὰ παρησίας· «ἰδοὺ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοὶ ἔδωκεν ὁ Θεός».

Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα κύριον Ἀλέξιον ὁ Πατριάρχης.

«Γνωστὸν ἔστω σοι δέσποτα, ὅτι οἱ καλόγηροι τῆς πόλεως οὐ δύνανται ὑπομεῖναι ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, καὶ ὅτι Αἴγυπτος πάντως ἐκράτησε τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ διὰ τοῦτο σοφῶς τὸ δέλεαρ τῆς προφάσεως ἐπιτίθενται, ἵνα μὴ καταγέλαστοι τοῖς ἀνθρώποις φανῶσι, Ἔξεστι τοῖς Ἀγιορείταις μὴ φυτεῦν σεβαστοὺς καὶ ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ».

Πάλιν ἐν ἄλλῳ καιρῷ ὑπέμνησαν τῷ πατριάρχῃ διὰ τοῦ χαρτοφύλακος, ὅτι θέλομεν ἰδεῖν τὴν ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου, εἰ ἐστὶν ὑπογεγραμμένη. Ταῦτα ἀκούσας ὁ πατριάρχης ἠγανάκτησε κατ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνες ἐστὲ καὶ ποῖαν ἐντολὴν ζητεῖτε; οἱ σημειόφοροι πατέρες οὕτως ἐξήρχοντο, ὥστε καὶ ἰάσεις ἐπιτελεῖν κατὰ τὴν ὁδόν, ὁ ἅγιος Εὐθύμιος, ὁ ἡγιασμένος Σάββας, ὁ Θεοδόσιος, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποί. Ἐχοντες τὰς εὐχὰς καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἀρχιερέων καὶ ὄλης τῆς Συνόδου, ἐξήρχοντο πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν πατριάρχη καὶ πάλιν ἐτιμῶντο μεγάλως παρ' αὐτῶν, οἵτινες καὶ πολὺ χρυσίον διένειμον αὐτοῖς, καὶ τὰς ἐπηρείας τῶν πρακτέων διέ-

40 λυον· Τῷ γὰρ ἀγίῳ Σάββα τρισχίλια νομίσματα δέδωκεν ἵνα κάστρον

ἐν τῇ Λαύρᾳ τῆς ἐρήμου κτίση καὶ σιτηρέσια πολλά, καὶ ταῦτα μὴ ὀρθόδοξος ὢν ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος, ἀλλ' ἢ κατάστασις αὐτῶν καὶ ἐνεργοῦσα ταῦτα, ὑμᾶς δὲ οἱ βλέποντες ἀπιστίαν λαμβάνουσιν, ὅτι ἀφήκατε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων καὶ γυρεύετε καὶ οὕτως ζητεῖτε ὡς πλανώμενοι ἀπὸ τῶν δαιμόνων, ὅσα ἐλάλησεν ὁ Θεός· οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι χωρῆσαι τὸν κόσμον τὰ γραφόμενα βιβλία. πάντα ταῦτα ἐντολαί εἰσιν καὶ δικαιώματα τηρεῖν πάντα φησὶν, ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἐντολὴν καινὴν δίδωμι, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καὶ ὁ ἀγαπῶν με τὰς ἐντολὰς μου τηρήσει. Ἐὰρ οὖν, ἀδελφοί μου, πόλεις γυρεύοντες καὶ χώρας, ἐντολὰς Θεοῦ τηρεῖτε; Ἔως οὖν οὐ τηρῶμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα ἅγιον οὐκ εἰσελεύσεται εἰς ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸναντίον. Διὰ τοῦτο δακρῦειν μοι ἐπέρχεται ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι πρῶτον ἀρνήσασθε τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑποταγῆς καὶ ὅτι ποιεῖτε εἰς τὰ ἴδια θελήματα, ὅθεν καὶ ἀκούετε, οὐαὶ τῷ ἐνί, ὅτι ἐὰν πέση, οὐκ ἔχει τὸν ἐγείραντα αὐτόν. Μακάριος ὁ μοναχός, ὅστις ὑποταγῇ πλείοσιν μοναχοῖς, ὅτι ἀπέρριψε τὸ φορτίον τῶν αὐτοῦ ἁμαρτημάτων, εἰ δὲ μήγε, μετὰ δαιμόνων ἐμπαίζεται.

Τινὲς δὲ τῶν μητροπολιτῶν ἐκινήθησαν εἰς ὄργην λέγοντες πρὸς αὐτούς, ὅτι ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος ἐζήτησεν τὴν ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου καὶ οὐχ εὐρέθη μόνα δὲ τὰ ὀνόματα εὐρέθησαν εἰς τὸν κώδικα, «Ἐὰν ἀδελφοί, εἰ ἐκούρευθητε διὰ τὸν Θεόν, εἰσέλθητε εἰς μοναστήριον, ἵνα σώσητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, διότι ἀκούομεν, ὅτι οἱ ἡσυχασταὶ ἁγιορεῖται εἰς τὰ καπηλεῖα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰ νοῦμερα ἐκράτησαν. Καὶ βλασφημεῖται ἡ ἀγγελικὴ πολιτεία ὑμῶν. Προσέχετε τὰς ἐπιβουλάς τοῦ δαίμονος καὶ μὴ ἀκολουθεῖτε ὀπίσω αὐτοῦ καὶ βλέπετε μουλάρια καὶ φοράδας κἄν ἄλλα τοιαῦτα προβάλλεσθε εἰς κατηγορίαν τῶν ἁγίων γερόντων, διότι τοὺς τοιούτους ἀναθεματίζει ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὡς χριστιανοκατηγόρους». Ταῦτα εἰπόντες οἱ μητροπολίται ἐπαύσαντο. Οἱ δὲ ἁγιορεῖται ἀνεχώρησαν κατησχυμμένοι, ἀνέθηκαν δὲ ταῦτα οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ πατριάρχης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ὄρους.

Ἦσαν δὲ τινες τῶν ἡγουμένων ἐκεῖ καὶ εἶπον τῷ Πατριάρχῃ. «Δέσποτα, αὐτοὶ οἱ καλόγηροι τὸ ἄσμα μανθάνουσι εἰς τὰ κελλία αὐτῶν». Καὶ καλέσας αὐτούς ὁ πατριάρχης εἶπεν αὐτοῖς. «Ἄσματικά ὁμολογήσατε, Ἀδελφοί, καὶ ἄσματικοὶ ἵνα γένησθε καὶ οὐχὶ μοναχοί. Καλῶς ἔλεγεν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἀλέξιος, ὅτι ἐὰν μὴ ρινοκοπήσω τινὰς τῶν ἁγιορευτῶν, οἱ λοιποὶ οὐ διορθοῦνται, διότι μωρότεροι αὐτῶν ὁ κόσμος οὐκ ἔχει. Καὶ ὡς ἔοικε, συνηγόρους ζητοῦσιν, ἵνα συναγορεύσωσι τοῖς θελήμασιν αὐτῶν, μᾶλλον δὲ τοὺς βασκαντὰς αὐτοὺς δαίμονας, ὅτι ἀφήκαν τὸ ἅγιον ὄρος καὶ πλανῶν-

ται εἰς τὸν κόσμον»· καὶ τὸ «φεῖσαι, φεῖσαι Κύριε» ὁ πατριάρχης εἰπὼν ἀπέλυσε πάντας. Ταῦτα ἠγήσατο ὁ μοναχὸς Βασίλειος καὶ ἡγούμενος τοῦ Καρακάλλου.

Ἐπέμνησε τὸν βασιλέα Ἀλέξιον ὁ μοναχὸς Ἰλαρίων ὁ καὶ πρῶτος. «Δέσποτα, λέγων, ἐξήλειψαν τὸ ἅγιον ὄρος οἱ Σαρακηνοί». Καὶ ὁ βασιλεύς. «Ἐπεὶ ὑμεῖς ἡμελήσατε, ἀλλὰ μὴ παύσητε τὸν Θεὸν ἐξιλεῶσαι ψάλλοντες τὸ «ὁ Θεὸς ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου». καὶ τὸ «Κύριε ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν καὶ ἐλθέ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς»· καὶ «μὴ δῶς ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, εἰς τὸ κατάρξαι ἡμᾶς, ἵνα μὴ εἴπωσι, ποῦ ἐστὶν ὁ Θεός». Καὶ πιστεύομεν, ὅτι Θεὸς ποιήσει ἔλεος μεθ' ὑμῶν. Γίνωσκε δέ, ἅγιε γέρον, ὅτι ἕως τοῦ Δαμάλιν ἤλθοσαν τῆς Ἄγαρ οἱ ἀπόγονοι, μαστίζοντες τὰς πόλεις καὶ χώρας δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἄρματωλοῦ, ὅστις εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ὁ Θεὸς καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς ἐξέλειτο ἐκ τῆς ἐφιστώσης ἀνάγκης.

Διηγῆσατο ἡμῖν ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Χορταΐτινός, ὅτι ἔτυχον εἰς τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυρ Νικολάου κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ. Ἦν δὲ καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξιος γράψας εἰς τὸν Χορταΐτην, τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν μοναχοὺς ἐπιφερομένους τὰ δικαίωματα τοῦ μοναστηρίου καὶ τὸ τυπικόν. Καὶ δὴ τινες τῶν ἐλλογιμωτέρων ἀναλαβόμενοι ταῦτα, ἄξιοι καὶ ταῖς ἐρωτήσεσι τοῦ Βασιλέως ἀνταποκρίνεσθαι, ἤλθοσαν. Ἐπομνησθεὶς οὖν ὁ παρ' ἡμῖν καὶ ἐκ Θεοῦ ὁδηγηθεὶς μᾶλλον προσέθηκεν ἡμῖν εἰς ὅσα αὐτὸν ὑπεμνήσαμεν, τούτων οὕτως γενομένων. Ἦκουσεν ὁ Βασιλεὺς τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου καὶ καλέσας ἐμὲ λεγεί· «Θέλεις προξενήσω σοι μισθόν;» Ἐγὼ ἔφην. «Κέλευσον, δέσποτα, ὅπως μαθήσω τὸν μισθόν, τίς ἔστιν ὁ παρά σου προξενούμενός μοι». Καὶ ὁ Βασιλεύς. «Ἰνα, φησί, κοπωθῆς εἰς τὸν Πατριάρχην ἀντ' ἐμοῦ, καὶ προσείπης αὐτῷ, ὡς εἰκός, εἶτα εἶπον αὐτῷ, ὅτι μηνύει σοι ὁ Βασιλεὺς, μὴ ἀφήσης ἐντολὴν ὀπισθέν σου, ἵνα μὴ βᾶρος γένηται τῇ ψυχῇ σου. Πολλὰς γάρ, ὡς ἔμαθον, πέπραχας ἐκκλησίας τοῖς ἄρχουσι, καὶ διόρθωσαι ταῦτα, καὶ ἕξεις κάμῃ συνήγορον». Ταῦτα καὶ ἕτερα ἅπαντα πρὸς με εἰπὼν, «εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅτι οὐ ψεύδομαι, προσέθηκεν ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ καὶ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ τὸν καίσαρα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τινὰς ἄλλους τοῦ παλατίου». Προσετρέπετο δὲ ἡμᾶς συντόμως ἀπελθεῖν καὶ κομίσει αὐτῷ ἀπολογία ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου. Ἐγὼ δὲ ταῦτα ἀκούσας, ἔφην αὐτῷ. Αὐτὸς ἔστιν ὁ μισθός, ὃν μοι προξενεῖς; ἀντὶ τοῦ εὐλογηθῆναί με περὶ τὸ τέλος τοῦ Πατριάρχου, ἵνα σχῶ ἐξ αὐτοῦ κῆραν καὶ οὐκ εὐλογία». Τοῦτο ἀκούσας ὁ Βασιλεύς· «Ἰδοὺ, φησί, ἔρχομαι κάγῳ μεθ' ὑμῶν». Ἀπελθὼν οὖν ὁ Βασιλεὺς καὶ καθίσας πλησίον τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀσπασάμενος αὐτόν, φησί. «Πά-

τερ ἅγιε, πάντες οἶδαμεν, ὅτι ἅγιος εἶ καὶ οὕτως σε βλέπομεν ἅπαντες, ὡς τὸν μέγαν Νικόλαον. Εὐχόμεθα δὲ καὶ τῆς μερίδος ἐκείνου γενέσθαι σε. Τίποτε μέλλω εἰπεῖν τῇ ἀγιοσύνη σου καὶ μὴ βαρεθῆς, ἀλλὰ δέξαι με ὡς τέκνον σου. Πολλάκις ἤκουσα, ὅτι πέπραχεν ἡ ἀγιοσύνη σου ἐκπονητικὰ καὶ ἐπιτιμήσεις εἰς τὰ μοναστήρια καὶ εἰς τὰς μητροπόλεις· ἀξιῶ σε οὖν, ἵνα μὴ ἀφήσῃς ἐντολὴν ὀπισθὲν σου τινά». Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πατριάρχης, ὥρισε κομισθῆναι τὸν κώδικα αὐτοῦ, ὃν ὑπέγραψεν οἰκείαις χερσί, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ πρὸς πάντας ἡμᾶς· «Οὐδέποτε, Ἄδελφοί, ἀφήκα ἐν τῇ ὀργῇ ἐπιδῦναι τὸν ἥλιον, οὐδὲ ἐν ἐπιτιμήσει ἐντολῆς, ἵνα μὴ ἐπάξω κρίμα ἐπὶ ἐμοί τε καὶ τῷ λαῷ, ὡς μὴ φυλασσομένης». Ταῦτα εἰπὼν ὁ Πατριάρχης ἐπέδωκε τῷ Βασιλεῖ τὸν κώδικα. Καὶ ἀναγνοὺς ὁ βασιλεὺς ὑπερθαύμασε τὸ μέγα φρόνημα τοῦ Πατριάρχου, τὰ πρὸς τοὺς μητροπολίτας παραγγέλματα, τὴν πίστιν τηρεῖν ἀσφαλῶς, περὶ ἐλεημοσύνης περὶ θανάτου καὶ συντόμως εἰπεῖν, τὸ «ὁ Θεὸς στήριξον τὴν ἐκκλησίαν σου, πιστεύειν εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα, ἐν μιᾷ θεότητι, καὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν, καὶ πάντας τοὺς χριστιανούς». Ἐκ πολλῶν οὖν ὀλίγα ἔρρανισάμενοι καὶ μέλλοντες ἀπελθεῖν, ἤτησεν ὁ βασιλεὺς εὐχὴν. Καὶ ὁ πατριάρχης ἐπάρας τὰς χεῖρας εὐλόγησε καὶ εἶπε. «Στηρίξαι σε καὶ δυναμῶσαι σε ὁ Θεὸς καὶ πολυχρόνιον ποιησαί σε. Περὶ δὲ τῆς Ἐκκλησίας μηδαμῶς φρόντιζε, ἐγὼ γὰρ ὑπὲρ ταύτης ἀπολογησομαι. Ὑπέμνησάς με περὶ τε ἐπιτιμήσεων καὶ ἐντολῶν, ὁ χάρτης τῆς διατυπώσεώς μου διδάξει πάντα, ὅτι οὐδέποτε ἔχω κατὰ τινος καθὼς ὁ ἅγιος Παῦλος ἐδίδασκεν, μὴ ἐπιδυέτω ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, καὶ οὐδέ με ἐκρίνετο συνειδὸς μέχρι σήμερον, φρενοληψία γὰρ ἔστι τὸ ἐπιτιμᾶν». Ὁ δὲ βασιλεὺς πειράσας καὶ ἰδὼν τὸ ἀκέραιον τοῦ πατριάρχου, ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ βαρέσας αὐτόν, ἐζήτησε εὐχὴν τοῦ ἀπολυθῆναι ἡμᾶς. Ἀναβλέψας δὲ ὁ πατριάρχης εἶδε καμὲ παρακαθήμενον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ λέγει μοι. «Ἄδελφὲ Ἰωάννη, ἐσὺ πολλοὺς χρόνους ἐποίησας ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, εὐρὲς που ποτὲ ἐντολὴν ἐμὴν γεγραμμένην;» Ἐγὼ δὲ εἶπον· «οὐχί, δέσποτα, ἀκούω ὅμως τινὰς λέγοντας. Ἐχω ἐντολὴν ὑπογεγραμμένην τοῦ πατριάρχου». Καὶ ὁ πατριάρχης· «ὅσοι προκάλυμμα ἔθηκαν πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς ἑαυτῶν βδελυρίας, οὗτοι προφασιζόμενοι προφάσεις τὰς ἑαυτῶν ἀπωλείας καὶ ἐτέρων πολλῶν». Εἶπε τότε ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν πατριάρχη. «Πάτερ ἅγιε, εἰ μὴ ἐμεσίτευεν ὁ Χορταΐτινός, εἶχον ρινοκοπήσαι τοὺς Ἁγιορείτας». Λέγει οὖν τῷ ὁ πατριάρχης. «Καλῶς ἐποίησας, μᾶλλον δὲ ἀγάπην καὶ συμπάθειαν κτῆσαι εἰς τοὺς μοναχοὺς, ὅτι οὐδεὶς ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ τέλειον, διότι ἐάν τις παρατηρήσῃ καὶ ἡμᾶς καὶ ἑαυτόν, εὐρίσκει

παραβαίνοντας· μέγας ὁ κανὼν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὁ λέγων.
 «Εἴ τις οὐ νηστεύει τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν καὶ πᾶσαν τετάρτην καὶ
 ἕκτην, κληρικὸς μὲν καθαιρείσθω, λαϊκὸς δὲ ἀφοριζέσθω εἰ μὴ δι' ἀ-
 σθένειαν σώματος». Καὶ ἐπισφραγίζων ὅσα ἐλάλησε, ἐβεβαίωσεν οὕ-
 5 τως λέγων. Εἴ τις εὐαγγελίζεται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν,
 ἀνάθεμα ἔστω, κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμᾶς. Ἄρα
 εὐρίσκεται ἄρτι εἰς ἱερεῖς ἢ βασιλεῖς νηστεία; Ὅλοι εἰς τὴν ἀσθένει-
 αν κατέφυγον, καὶ αὐτοὶ οἱ νομοθέται καὶ οἱ ῥήτορες τῶν ἐκκλησιῶν,
 καὶ οὐδαμῶς εὐρίσκεται, εἰ μήπου ἔγκλειστος ἢ ἐρημίτης, ἀλλὰ καὶ
 10 αὐτοὶ σπανίως. Ὁ δὲ τὸν ἀγυρτώδη λαὸν καὶ ἀπαίδευτον ἀπλῶς καὶ
 ὡς ἔτυχεν ἐντολιάζων, προσεκτέον ὡς οὐ φυλάσσεται παρά τινος, καὶ
 ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἀνατρέχει, εἰ μὴ παραυτίκα λύση αὐτόν». Καὶ
 ἀκούσας ταῦτα ὁ βασιλεὺς καὶ ἡμεῖς οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, ἠὺχαριστή-
 σαμεν τὸν Θεόν, ὅτι διὰ τὸν βασιλέα ταῦτα πάντα ἠκούσαμεν καὶ ἐ-
 15 μάθομεν. Καὶ εὐλογήσας ἡμᾶς καὶ ἀσπασάμενος ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ.
 Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ αὐτὸς τὰς χεῖρας ἐπάρας. ἠῤῥατο οὕτως. «Ἄξι-
 ῶσαί σε ὁ Θεός, Πάτερ ἅγιε καὶ οἰκουμενικὴ Πατριάρχα, τῆς αὐτοῦ
 βασιλείας, καὶ ἀνέπαυσε τὸν πατριάρχην ὁ βασιλεὺς. Καὶ ἐξήλθομεν
 20 ἅπαντες μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ὡς γέγραπται», ὅπου βασιλέως πα-
 ρουσία. Καὶ ἡ τάξις εὐοδοῦται, «εἰ γὰρ καθὼς ἀποστελλόμενος παρά
 τοῦ βασιλέως, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, εἰπεῖν τὸν πατριάρχην τὰ καὶ τὰ,
 πῶς ἂν τὰ ἐδέξατο ὁ πατριάρχης; Οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδε. Καὶ ἂν
 τύχη ἀντὶ εὐλογίας, νὰ ἐκερδήσαμεν κατάραν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς οὐκ ἐ-
 παραχώρησεν, ἀλλ' ἐκομισάμεθα τὰς ἀγίας αὐτοῦ εὐχὰς καὶ ἐξήλ-
 25 θομεν». Καὶ ἐξερχόμενοι ἐκράτησε τῆς χειρὸς μου ὁ τοῦ βασιλέως
 υἱὸς καὶ λέγει. Καρτέρισον μικρόν». Καὶ ἐκβαλὼν πιττάκιον, δέδωκε
 τὸν πατριάρχην εἰπὼν ταῦτα. «Δέξαι, Πάτερ ἅγιε, καὶ λύσον». Ταῦ-
 τα εἰπὼν. «Ὡς ἐπίστευσα, γεννηθήτω μοι». Καὶ ὁ πατριάρχης εἶπεν.
 «Γεννηθήτω σοι καθὼς εἶπας, πορεύου εἰς εἰρήνην, πρόσσιπε δὲ καὶ
 30 τὸν πατέρα σου, ὅτι μνήσθητι τῆς ὑπομνήσεως, ἧς ὑπέμνησά σοι καὶ
 παῦσαι, ἵνα συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ προλαβόντα σοι. Ἰωάννης διαδέ-
 ξεται καὶ τὸν πατέρα σου, Ἰωάννης καὶ τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν». Ταῦτα
 φάναι τὸν πατριάρχην καὶ χεῖρας ἐμπλησάμενος καὶ ἀναπτερώσας ἡ-
 μᾶς ἀπὸ τῆς αὐτῷ ἐνοικουσης θείας χάριτος, καὶ τὰ θεόπνευστα καὶ
 35 ὅσια ῥήματα τοῦ θεοφόρου πατρὸς ἀκούσαντες, χαίροντες τὸν βασι-
 λέα ἐφθάσαμεν, ἔχοντες μεθ' ἡμῖν καὶ τὸν κύρ Συμεὼν τὸν χαρτο-
 φύλακα τοῦ πατριάρχου. Ἐπιφερόμενος ἕνα ῥήμα τοῦ πατριάρχου
 πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι μνηύει σε ὁ πατριάρχης. «Δέσποτά μου ἅγιε
 40 μὴ ὑπολαμβάνε, ὅτι πλέον ἐμοῦ ἠγάπησας σὺ τὸ ὄρος, οὐ μὰ τὸν αἰ-
 ῶνα, ὅπου μέλλω ἀπελθεῖν, ὑπολαμβάνω δέ, ὅτι καὶ διὰ τοῦτο τὸ

πλεῖον ἐσκύλθης πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ πίστευε τὰ λεχθέντα πρὸς ὑμᾶς, καὶ χαῖρε καὶ ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ». Ὁ δὲ βασιλεὺς τὰ δύο ρήματα τοῦ πατριάρχου ἀσπασάμενος καὶ τὸν χαρτοφύλακα ἐντίμως καὶ μετὰ πολλῆς δωρεᾶς εἰς τὸν πατριάρχην προέπεμψεν. Οὕτως ἐφάνησαν ἐκεῖνοι οἱ ἀοίδιμοι καὶ μακαριώτατοι τῇ τιμῇ ἀλλήλους ὅτε βασιλεὺς κύρ Ἀλέξιος καὶ ὁ πατριάρχης Νικόλαος.

Μετὰ δὲ Ἀλέξιον ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, καὶ πάλιν οἱ ἐφευρεταὶ τῶν κακῶν ἀνεριπίζοντο, καὶ πάλιν τὴν ἐντολὴν ἐξαναπέψαν, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θάλατταν διέτρεχον ὡς οἱ δαίμονες. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης σύνοδον παρασκευάσας ἐπὶ Λέοντος τοῦ πατριάρχου καὶ τὸν νομοφύλακα τὸν ἴδιον ἐξαποστείλας εἰς τὴν ἐντολὴν εἰς μέσον ζητήσας καὶ μηδὲν εὐρόντες, καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, ὅτι ψευδολογίας καὶ ματαιολογίας ἤρξαντο λόγον οἱ μητροπολιταὶ πρὸς τοὺς Ἁγιορείτας, ὅτι ὑδρομικταὶ εἰσιν, καὶ ὅτι ἀποδέχονται τοὺς κουρσαρίους καὶ ὅτι ἀγενεῖους καὶ εὐνούχους εἰσδέχονται, καὶ ἄλλα τινὰ ἀπὸ κοιλίας λαλοῦντες, Ἦδει γὰρ ὁ βασιλεὺς, ὅτι οὐδὲν θέλουν εὐρεῖν ὑπογεγραμμένην ἐντολὴν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ κύρ Ἀλέξιος πολλὰ ἀνίχνευσε καὶ ἐπέιρασε τὸν πατριάρχην Νικόλαον, μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς αὐτοῦ, καὶ οὐχ εὔρε. Καὶ σημείωμα ποιήσας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης, ἀντέλεγόν τινες τῶν μητροπολιτῶν, ἀποβλέποντες εἰς δῶρα καὶ ὅμως τινὰς τῶν μεγάλων ἐδεξιώσατο, καὶ οὕτως ὑπέκυψαν καὶ τούτῳ ὑπέγραψαν. Καὶ ὁ βασιλεὺς εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ καὶ αὐτὸς ὑπέγραψε καὶ ἐπέδωκεν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἁγιορειτῶν μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, λέγων πρὸς αὐτούς. «Μνημονεύετε τὸν πατέρα μου, ὅτι ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους ἠγάπα τὸ ἅγιον ὄρος, ἀλλὰ κάμει μὴ ἐπιλάθεσθε. αὐτοὶ γῆρ ὑμεῖς οἶδατε ὅσα ἠγωνισάμην, ἵνα ἐλευθερωθῇ τὸ ἅγιον ὄρος ἀπὸ τῆς ἐντολῆς τῆς τυραννούσης ὑμᾶς». Ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναλώματα δούς αὐτοῖς εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. Ἡμεῖς δὲ εὐχὰς πολλὰς τῷ βασιλεῖ ἀπονείμαντες, ἐξήλθομεν χαίροντες μέχρι τῆς σήμερον, εἰς δόξαν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐγὼ δέ, λέγει ὁ Χορταΐτινός, ταῦτα ἰδὼν ἔγραψα εἰς πληροφορίαν πολλῶν καὶ ὠφέλειαν.

Περὶ τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Βαλαμᾶ.

Οὗτος γέγονεν ἠγούμενος ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἀλλὰ καὶ πρῶτος ἐν τῷ ὀγίῳ ὄρει, καὶ γνώριμος τοῦ βασιλέως κύρ Ἀλεξίου, ὅστις καὶ εἰς τὸν πατριάρχην Νικόλαον ἐγνωρίζετο ἀπὸ τῶν μυστικῶν γραφῶν, ἃς ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ τοῦ ὄρους περὶ τῶν κακῶν τῶν Βλαχῶν καὶ τῆς βλάβης τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων

κακῶν ἐφευρημάτων. Εἶχε δὲ καὶ τινας μετ' αὐτοῦ εἰς βεβαίωσιν τῶν λεγομένων παρ' αὐτοῦ, καὶ οὗτος γέγονεν ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ῥίζα τῶν κακῶν ἀπάντων ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει. Οὗτος ἀκούσας περὶ τὸν θάνατον πατριάρχου ἦλθε καὶ ἐξομολογήσατο, ὅτι «ἐγώ, δέσποτά μου, ἔγραψα ὡς ἐκ προσώπου σου τὴν ἐντολὴν καὶ οἰκεία χειρὶ ὑπέγραψα, ὡς οἰκονομίαν νομίζων ποιεῖν εἰς τὸν ἅγιον τόπον, καὶ ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου». Καὶ ὁ πατριάρχης. «Εἰ μὲν ἀπαλείψεις αὐτὸ ἀπὸ τῆς βίβλου, ἀπαλείψει ὁ Θεὸς τὰς ἀμαρτίας σου. Ὁ δὲ λέγω, πᾶσιν λέγω, ὅσοι τοῦτο ἔγραψαν λόγου οἰκονομίας ἀπαλείψουσιν αὐτό, καὶ ἔξουσι συγγνώμην καὶ εὐλογίαν, εἰ δὲ μή γε, ὅσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῶν ἔστωσαν τὰ ἐπιτίμια». Καὶ ὁ Ἰωαννίκιος. «Δέσποτά μου, ἀλλὰ τὰ παιδία ἐπλεόνασαν εἰς τὸ ὄρος καὶ οὐκ ἔχουσιν φόβον Θεοῦ». Ὁ πατριάρχης. «Εὐρὲς ποτε χριστιανικὸν νόμον κωλύοντα τὰ παιδία; Σὺ δὲ καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπήλθομεν ἀγένειοι ἐν τῷ μοναστηρίῳ; Περὶ δὲ τῶν τοῦ ἀγίου Σάββα τίς ἐξιχνιάσει; ἐπταετῆς γὰρ ὢν ὁ ἅγιος Σάββας εἰσηλθεν εἰς τὸν κλίβανον καὶ ἐξήνεγκεν τὰ ἱμάτια τοῦ ἀδελφοῦ· οὐδεὶς οὖν ἐγκαλέσει τὰ παιδία. Ἀκούω τῆς θείας φωνῆς λεγούσης· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἡμεῖς δὲ τί ἔχομεν λέγειν ἢ ἀντιλέγειν, ἢ γὰρ ἀντιλογία Θεὸν ἐλύπησεν· εὐρέθημεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι Θεὸν λυποῦμεν. Καὶ γὰρ οἱ ἀρχαῖοι πατέρες παιδία εἶχον καὶ ἐπαίδευσον αὐτοὺς κατὰ τὸν μέγαν Παχώμιον, ὃς εἶχε τριακόσια παιδία εἰς τὸ ἔσω μοναστήριον καὶ δίκην φωστῆρος ἐξέλαμψε. Οἱ δὲ θέλοντες προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις, οὐδεὶς λόγος λέγει πρὸς αὐτοὺς, τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορευθῆτωσαν; Ἐπελθε τοίνυν καὶ πρῶτον ἀπάλειψον τὴν ψευδώνυμον ἐπιγραφὴν μου καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως ποιήτωσαν καὶ εὐχομαι ἵνα γραφῇ τὸ ὄνομα ὑμῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Λύσις τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου κύρ Χαρίτωνος, ἐξ ὑπομνήσεως ἀδελφοῦ τινος. Ἡ μετριότης ἡμῶν τῆς σῆς ὑπομνήσεως ἐπακούσασα καὶ δικαίαν τὴν λύσιν τῆς αἰτήσεως κρίνασα, διὰ τῆς δοθείσης ἡμῖν τοῦ παναγίου Πνεύματος χάριτος, τοὺς τε ἐν κοινοβίοις τοὺς τε καθ' ἡσυχίαν, τὰ μετ' ἐπιτιμίας ἐντεταλμένα τοῖς Ἀγιορείταις φυλάττειν, τοῦ τῆς συγκοινωνίας τῶν παραθραυόντων ταῦτα ἀνακουφίζει βάρους καὶ ἀθωεῖ, περιϊστῶσα τὸ τῆς παραβάσεως ἔγκλημα τὸ λοιπὸν εἰς μόνους τοὺς παραβαίνοντας, εἰ καὶ ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος καὶ ἀγιώτατος πατριάρχης κύρ Νικόλαος, ἐφ' οἷς ἐπεμνήσθη κεφαλαίοις ψυχρὰ βλάβεσι ἀφορισμὸν ἐπιθείς, προμηθέστερόν τι δῆθεν οἰκονομῶν, τοῖς ὑπευθύνοις καὶ τοῖς ἀνευθύνοις συγκατεδίδακε μόνον συγκοινωνίας αἰτιάματι, καὶ γὰρ ἔμεινε ἂν ὁ κοινὸς ἀφορισμὸς ἀμετάθετος

εἶπερ ὁ σκοπὸς τοῦ κοινοῦ ἐπιτιμίου εὐώδοτο. Ἐπεὶ δὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ, προσεῖτι καὶ ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῶν φυλαττόντων τὰ ἐπιτάγματα, πρὸς ὃ καὶ τὸ τῆς συγκοινωνίας ἐπέβλεπεν ἐπιτίμιον ἀδικεῖν, τὸ ἄν πάντως οἱ πταισμάτων ἀλλοτρίων δίκην ὑφέξαντες καὶ μετὰ τὸ ἐλέγξαι τὸ πέλας ἐφ' ἁμαρτήμασιν, ὃ δὴ μόνον καὶ ἡ γραφή βούλεται, ἐλεγμῶ γάρ, φησί, ἐλέγξης τὸν ἀδελφόν σου, καὶ οὐ λείψη ἐπ' αὐτῷ ἁμαρτίαν. Καὶ ἄλλως γάρ, ἐπὶ τοῖς πολλοῖς πρόφασιν γίνεται τῆς τοῦ ὄρους ἀναχωρήσεως διὰ μόνην συγκοινωνίαν τῶν ὑπαιτίων, τὸ ἔγκλημα προμηθέστερόν τι ποιούμενοι, ἐλευθέρους εἶναι διοριζόμεθα, τοῦ τῆς συγκοινωνίας ἐγκλήματος τοὺς ἀναίτιους καθ' ἑαυτοὺς, τοῦτο μὲν ὀφείλοντας τὰ πρῶτα μὲν αὐτοὺς ὑπομνησαι τοὺς ποιούντας τὰς παραβάσεις, καὶ πρὸς φοίτησιν πατερικῶν ἐντολῶν συνελᾶσαι ἀδελφικαῖς παραινέσεσιν καὶ διορθώσεσι κερδᾶναι τοὺς ἀδελφούς, εἰ δὲ παρ' ἀπεικότητος αὐτοῖς ἐπιμένουσιν, ἀναφέρειν τὸ ἔγκλημα τοῦ λοιποῦ τῷ τοῦ ὄρους πρωτεύοντι. Ἐκτοτε δὲ ἐκείνῳ μελήσει τῆς τοῦ πταισματος διορθώσεως ὡς δίκην ὑφέξειν τῶν ἐκεῖ γινομένων ὀφείλοντι. Εἶδ' ὅπερ ἀπευχόμεθα αὐτὸς μένει, εἰ αὐτοὶ μὲν ἀθῶοι ἔσσονται, ἐκεῖνος δὲ τῷ τῆς ἀμελείας ἐγκλήματι ὑπεύθυνος λογισθήσεται».

Ἐπογραφή. Χαρίτων, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ταῦτα δὲ εἰσι τὰ ψυχοβλαβῆ κεφάλαια τοῦ τυπικοῦ, οἱ εὐνοῦχοι, οἱ ἀγένειοι καὶ τὰ ζῶα.

Λύσις τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ἀλεξίου, ἐπὶ ὑπομνήσει τοῦ πρώτου κύρ Γαβριήλ.

«Ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα ἡ ἐλευθερία τοῦ ὄρους φυλαχθῆ καὶ μηδέποτε ὑπὸ ἐνορίαν μητροπολίτου ἢ ἐπισκόπου γένηται. Καὶ πάλιν ἀναγκαῖον, ἵνα δι' ἐνὸς ἐπισκόπου αἱ χειροτονίαι τῶν ἱερέων καὶ διακόνων γίνωνται. Δέον οὖν ἐστὶ τὸν μάλιστα πλησιάζοντα τῷ ὄρει, κατὰ μόνους τοὺς καιροὺς τῶν συνάξεων προσκαλούμενον παρὰ τοῦ πρώτου, εἰσέρχεσθαι καὶ τελειοῦν κανονικῶς τοὺς τε ἱερεῖς καὶ διακόνους προσαγομένους παρὰ τοῦ πρώτου, μὴ μέντοι δίκην ἐνορίας ἐκ τούτου ἑαυτῷ περιποιεῖσθαι ἢ ἕτερόν τι εὐλογον ἐπὶ τοῦ ὄρους προβάλλεσθαι, μόνης τῆς ἀναφορᾶς αὐτοῦ γινομένης ἐν τῷ ὄρει παντί. Καὶ γινέσθω τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν».

Αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ βασιλέως. Μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτικῶνος β'. δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρός. Τὰ παρόντα ἴσα τοῖς πρωτότοις ἀντιβαλῶν καὶ ἰσάζοντα εὐρῶν ὑπέγραψα.

Ἐπογραφή τοῦ ἐπισκόπου. Ὁ ταπεινὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἱερουσαλὴμ Βασίλειος, Μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτικῶνος ιδ'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ
ΤΟΤΕ ΕΥΡΕΘΕΝΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΑΣ

Τιμώτατοι πατέρες, οἱ τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν διάγοντες ἐν τῷ
ἀγίῳ ὄρει τοῦ Ἁθῶ, οἱ ἐν ταῖς μοναῖς οἰκοῦντες καὶ οἱ ἐν ἡσυχίᾳ
ὄντες πάντες, οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ πορευό-
μενοι, χάρις, ἔλεος καὶ εἰρήνη εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Γνωστὸν
5 ὑμῖν ἔστω, πῶς ἐν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ ἐδήλωσεν ἡμῖν ὁ πανοσιώτατος
ἐν ἱερομονάχοις κύρ Δομέτιος, ὃν πρὸ καιροῦ ἐχειροτονήσαμεν πρῶ-
τον παντὸς τοῦ ἀγίου ὄρους, καὶ ὁ πανοσιώτατος καθηγούμενος τῆς
ἀγίας καὶ βασιλικῆς λαύρας κύρ Γρηγόριος, ὅπως τινὲς τῶν αὐτόθι
μονῶν ἀνατρέπουσι τὸν τύπον ὃν ἔθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες μετὰ φρι-
10 κώδους καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, τοῦ τηρεῖν πάντας ἀπαράθραυστον
τοὺς ἐκεῖσε οἰκοῦντας ἐν τῷ προειρημένῳ ὄρει, καθὼς καὶ τὰ σιγίλλια
τῶν ἀοιδίμων βασιλέων καὶ θείων συνόδων διαλαμβάνουσι κρατεῖν
καὶ οἰκεῖν ἐν αὐτῷ μετὰ φόβου πολλοῦ καὶ τρόμου. Νῦν δέ, ὡς ἔγνω-
μεν, ἐτραχηλιάσατε κατὰ τοῦ οἰκείου δεσπότητος ὡς ὁ πάλαι ἐωσφό-
15 ρος καὶ ἔδαφιάσατε τὰ ὅρια τῶν ἀγίων πατέρων καὶ κατὰ τὴν καθο-
λικὴν ἡμῶν ἐκκλησίαν ὀπλομαχεῖτε μετὰ σφοδρότητος, καὶ μετὰ τὴν
παράβασιν τῶν ἀγίων θεσμῶν οὐκ ἐκορέσθη ὁ ταλαίπωρος ὑμῶν βίος,
ἀλλ' ὀρμήσασθε κινούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀρπάζειν
τὰ ἀλλότρια καὶ προσηλωσθαι τῇ ἱεροσυλίᾳ, βαβαῖ! τολμῶντες αἰ-
20 ρεῖν ἀθέως ἀπὸ τῶν ὀρίων καὶ νομίμων τῆς τοῦ πρωτάτου ἐκκλησίας,
τινὲς δὲ ἐξ αὐτόθι υἱοὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς γεέννης κληρονόμοι ἠπά-
τησαν ἡμᾶς καὶ γραφὰς ἔλαβον πρὸς τὴν ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν αὐ-
τῶν. Διὰ τοῦτο ἡ βασιλικὴ πρόσταξις καὶ πατριαρχικὴ ἔστειλεν αὐ-
τοῦ τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κύρ Γαβριὴλ καὶ
25 τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Βερροίας κύρ Δανιὴλ σὺν τῷ πρώτῳ
καὶ ἡγουμένῳ τῆς λαύρας, ὅπως γένηται αὐτοῦ σύναξις ὡς θέμις τῶν
ἐγκρίτων καὶ λογάδων καὶ διαιρεθῆ τὸ σύνορον τοῦ πρωτάτου σὺν
τοῖς δικαιώμασι πᾶσι, ὡς διετάξαμεν αὐτὸ συνοδικῶς.

Ἡ δὲ σύνοδος, οἱ τότε εὔρεθέντες τῶν ἀρχιερέων εἰσὶν οὔτοι.

30 Μάξιμος ὑπέρτιμος Ἐφέσου, Γεννάδιος Ἡρακλείας, Μακάριος
Κυζίκου, Ἀχίλλιος Κερασσίντος, Μιχαὴλ Νικομηδείας, Γεώργιος
Πικαίας, Γαβριὴλ Θεσσαλονίκης, Κλήμης Μονεμβασίας, Ἰλαρίων Τρα-
πεζοῦντος, Συμεὼν Λαρίσης, Νικόλαος Σερρών, Κυπριανὸς Τυάν-

νων, Μητροφάνης Φιλιππουπόλεως, Ἰωσήφ Μυτιλήνης, Ἀθανάσιος Αἴνου, Μακάριος Διδυμοτείχου, Μιχαὴλ Ἀναστασιουπόλεως, Ἀθανάσιος Μελενίκου, Δανιὴλ Βερροίας, Νεόφυτος Λακεδαιμονίας, Συμεὼν Μαρώνης, Παῖσιος Μεσημβρίας, Παῦλος Φιλαδελφείας, Ἰωὴλ Μελιτηνῆς, Ἀντώνιος Σμύρνης, Νικόδημος Ζικχίας καὶ ὁ Ἀβύδων Προκόπιος.

Ταῦτα δὲ φαμέν μετὰ ἀλύτου δεσμοῦ, εἰ μὲν οὐκ ἐπιστρέψουσιν εἰς τὸν ἀπ' ἀρχῆς τύπον, τὰ νενομοθετημένα παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ὡς διαχωρίσουσιν οἱ ἀφ' ἡμῶν ἀπεσταλμένοι σὺν τοῖς ἐκεῖσε ἀγίοις πατράσι, κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον καὶ ὄρον οἰκοῦντες εἰς τὸν αἰῶνα. Εἰ δέ τις ἀντερεῖ τῶν θείων πατέρων τὸν θεσμὸν καὶ τὸν ἡμέτερον, ἔστω ἀφωρισμένος παρὰ τῶν τη'. Θεοφόρων πατέρων καὶ τῶν λοιπῶν ἀγίων καὶ ἐξ ἡμῶν πάντων, καὶ ἔσονται προπορευόμενοι καὶ προκόπτοντες ὡς υἱοὶ τοῦ Χάμ καὶ τὰ σκηνώματα τούτων ἐπαυξούμενα ὡς ὁ πύργος τῆς Χαλάνης. Πρὸς τούτοις δὲ ἀρθήσεται πᾶν ἔλεος Θεοῦ ἀπὸ τὴν μονὴν καὶ γενεάν ἐκείνην, ἐὰν μὴ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸν ἀρχαῖον τύπον. Ὅσοι δὲ ἐπιστραφῶσιν καὶ εἰσακούσωσιν τῶν ἀγίων πατέρων τὸν θεσμὸν καὶ τὸν ἡμέτερον, πλατῦναι κύριος αὐτοὺς ὡς τὸν Ἰάφεθ τὴν γενεάν καὶ κληρομήσειαν τὴν ἡτοιμασμένην βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη μετ' αὐτῶν. Ἀμήν.

Τόμος καὶ τύπος τοῦ ἀγίου ὄρου καὶ τοῦ Πρωτάτου.

Φθασάντων τοίνυν ἡμῶν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τῆς ἀγίας συνόδου, εὐθὺς συνηθροίσθησαν οἱ ἔγκριτοι καὶ λογάδες τοῦ ἀγίου ὄρου εἰς τὸ πρωτάτον ὡς ἔθος καὶ ἐπεδώκαμεν τὰ θεσπίσματα τοῦ βασιλέως καὶ τῆς συνόδου. Καὶ ἐδέξαντο ταῦτα μετὰ πολλοῦ φόβου καὶ εὐχαριστείας, καὶ πρῶτον μὲν εὐρομεν ἀταξίαν καὶ ἀλληλομαχίαν περὶ τῶν πρωτοκαθεδριῶν τῆς συνάξεως καὶ οὕτω διετάξαμεν αὐτούς, ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἦν τύπος. Πλὴν μονύδρια πολλὰ ἐκ βάθρων ἐρράγησαν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ἔνεκεν τούτου καὶ ἡ τάξις αὐτῶν παρήλθεν, ἕτερα δὲ ἀνανεώθησαν ὑπὸ τῶν πιστῶν, καὶ οὕτως ἐκελεύσαμεν καθέξασθαι ὁ πρῶτος καὶ ὁ Λαύρας ἐπίσης διὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ πατριάρχου ἀμφότεροι ἔχοντες καὶ βακτηρίας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ μόνοι ὡς ἀρχηγοὶ ἐκατέρωθεν δὲ τούτων ὁ Βατοπαιδίου καὶ ὁ Ἰβήρων, ὁ Χελανταρίου καὶ Ξηροποτάμου, ὁ Καρακάλλου καὶ ὁ Ἀλυπίου, ὁ Ξενοφῶντος καὶ ὁ Ἐσφιγμένου, ὁ Ζωγράφου καὶ ὁ Δοχειαρίου, ὁ Βασιλείου μονῆς καὶ ὁ Φιλοθέου, ὁ Παντοκράτορος καὶ ὁ Ρώσσων, ὁ

Κωνσταντίου μονῆς καὶ ὁ τοῦ Χαρίτωνος, ὁ τοῦ ἁγίου Παύλου καὶ τοῦ Διονυσίου, ὁ Ραβδούχου καὶ ὁ Σαραβαρίου, ὁ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου καὶ ὁ τοῦ ἁγίου Σίμωνος Πέτρας, ὁ τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ὁ τοῦ Μακρῆ.

Ἐκ τῶν αὐτῶν μονῶν ἐκλεγέτωσαν τὸν ἐγκριτώτερον καὶ πνευματικώτερον καὶ ποιησάτωσαν πρῶτον εἰς τὸν Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἕθος καὶ παλαιὰ παράδοσις, καὶ αὐτὸς τοὺς ἡγουμένους τῶν μοναστηρίων χειροτονεῖτω διχα τῆς Λαύρας, οὗτος γὰρ μόνος χειροτονεῖται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου. Χρῆ δὲ σέβεσθαι καὶ τιμᾶν τὸν πρῶτον ὡς αὐτὸν τὸν οὐράνιον Πατέρα, ἔχειν καὶ ἐξουσίαν καὶ λαμβάνειν ὁ πρῶτος παρ' ἐκάστου μοναστηρίου, ὑπὸ μὲν τῶν μεγάλων τὸν μῆνα μουζούρια δύο σίτου ἢ ἀλεύρου δύο καὶ κριθοῦ ἕν, ἥτοι μουζούρια τρία, ὑπὸ δὲ τῶν ἐλάσσων Μονῶν δύο μουζούρια τὸν μῆνα ὄσπριον καὶ ἄλλας χρείας κατὰ τὴν ἐκάστου δύναμιν.

Εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ πρωτάτου δώδεκα ἐκκλησιαστικοὶ οὐδαμῶς μὴ ἐκλείπτωσαν· ὁ Λαύρας καὶ ὁ Βατοπαιδίου δύο τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, ὁ Ἰβηρ καὶ Χιλανδαρίου ἐτέρους δύο τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, τὰ δὲ ἕτερα μοναστήρια τοὺς ὀκτώ, παρέχουν τε αὐτοῖς ἀνά ἕν μουζούριον ἄλευρον τὸν καθέκαστον μῆνα καὶ ἐπίδοσιν ἐλαίου, κηροῦ θυμιάματος τὸ ἀρκοῦν· καὶ τοῦτο τάττομεν τοίνυν μετὰ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, μὴ ὑστερεῖσθαι ἢ τοῦ πρωτάτου ἐκκλησία τούτων ὅλως καὶ μὴ περιφρονεῖσθαι τὴν σύναξιν τοῦ ἁγίου ὄρους. Ἄλλ' οὖν ἡγούμενοι ἢ πνευματικοὶ ἄνδρες, παρίτωσαν πρὸς τὸ διορθῶσαι καὶ εἰρηνεύειν τὰ πάντα, εἶτα ὑπὸ ἄλλων ποιείτωσαν τὰς δουλείας ἐντὸς καὶ ἐκτός, ὁμοίως κατὰ τὸν τρόπον τοῦ πρώτου ἐκλεγέτωσαν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονεῖσθαι ἱερεῖς καὶ διακόνους· ἄνευ γὰρ τῶν ἐτῶν εἰκοσιπέντε μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς διακόνου βαθμόν, τριακοστὸν εἰς πρεσβυτέρου τάξιν· εἰδὲ ἐλάττω τῶν εἰρημένων χρόνων, ὁ χειροτονούμενος καθαιρείσθω κατὰ τοὺς θείους νόμους. Ὅσα δὲ μοναστήρια τοῦ ἁγίου ὄρους ὑπάρχωσι σταυροπήγια, τοῦ πατριάρχου τὸ ὄνομα ἀναφέρειν καὶ μόνον, εἰς δὲ τοῦ τόπου ἐπισκοπὴν χειροτονεῖσθωσαν, μήτε τοῦ πατριάρχου ἑξαρχον μήτε ἄλλου τινὸς ἐξουσίαν ἔχειν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος ἄνευ ἐρωτήσεως τοῦ πρώτου καὶ θελήματος, μηδενὸς μοναστηρίου ποιεῖν χειροτονίας ἄνευ γράμματος καὶ εὐλογίας τοῦ πρώτου.

Παῖδας ἀγενεῖους εἰς τὸ ὄρος ὅλως μὴ δεχέσθω, μήτε ἐν μοναστηρίῳ, μήτε ἐν κελλίῳ μήτε ἐν κρυπτῷ, κἂν υἱὸς ἢ συγγενῆς ἢ ἀδελφὸς σαρκικὸς τυγχάνῃ· εἴτις τούτῳ τολμήσει προσψαῦσαι, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ κατηραμένος, ὁμοίως καὶ οἱ συνεσθίοντες καὶ πίνοντες μετὰ τούτων τῶν ἀγενείων παίδων, καὶ εἰμὴ ἐξώση αὐτοὺς ὁ πρῶτος καὶ ἡ σύναξις τοῦ ὄρους, ἔστωσαν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὰ ἐπιτίμια.

Λαϊκὸς προσμεῖναι τριετίαν εἰς τὸ ὄρος, ἢ ἀποκειρέσθω, ἢ ἐξῶσαι αὐτὸν ἐξω τοῦ ὄρους, εἰ δὲ μὴ, ἔστωσαν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ ἐπιτιμιῶν. Θηλυκὰ ζῶα μηδεὶς εἰσαγαγέτω ἐντὸς τοῦ ὄρους, μηδὲ λαϊκοῖς ἀφιέναι ὄλως νέμεσθαι θηλυκὰ ἢ ἀρσενικά, ὄρος καὶ νόμος τῶν ἀμφοτέρων ἔστω ἕως τῆς βίγλας, περαιτέρω μὴ προβῆναι, εἰ δέ τις τούτων καταφρονήσει, ἔστω καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰ ἐπιτίμια τῶν ἀγενείων.

Ὁ πρῶτος ἐὰν ποιήσῃ παραίτησιν τοῦ προτερήματος, ἢ παρὰ τοῦ πατριάρχου ἐκβληθῇ ὡς οὐ ἀρμόζων, μὴ ἔχειν ἐξουσίαν λαβεῖν τι τὸ παράπαν, εἰ μὴ μόνον εἴ τι εἶχε πρὸ τοῦ ἐλθεῖν καὶ τὰ ἀμφία αὐτοῦ, ἐὰν δὲ λάβῃ τι, ἔστω ὑπὸ τοῦ ἀναθέματος ὡς ἱερόσυλος. Μηδὲν τῶν μοναστηρίων ἔχειν μετόχιον ἢ σύνορον ἐν ταῖς Καραῖς τὸ παράπαν· εἰ δέ τις φωραθῆι τοῦτο ποιῆσαι, ἔστω καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς ἀράς τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συνόδου, καὶ εἰ μὲν παρασιωπήσῃ ὁ πρῶτος καὶ ἢ σύναξις περὶ τούτου, ἔστωσαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ ἐπιτίμιον τῶν προειρημένων, ἐὰν μὴ ἀντείπωσιν, ἢ τῷ πατριάρχῃ ἀναγγείλωσιν.

Ὁφείλουσι τὰ κελλία τὰ ἐν ταῖς Καραῖς ἅπαντα κατ' ἔτος πέντε δουλείας ποιεῖν τῷ πρώτῳ εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀμπελιῶν, εἰς τὸ ξυλοκοπεῖον καὶ εἰς τὸ χορτοκοπεῖον, δίδειν τε κατ' ἔτος τὴν εὐλογίαν τοῦ πρώτου ἐκ τοῦ οἴνου, ἐκ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐκ τῶν λεπτοκαρύων, οἱ μὲν πλείω, οἱ δὲ ἐλάττω κατὰ τοὺς ἀγρούς, μηδὲν κελλίον περιορίζειν σύνορα ὕδατος ἢ ἕτερόν τι, εἰ μὴ μόνην τὴν περιοχὴν καὶ νομὴν αὐτοῦ· μηδὲν τῶν κελλίων κόπτειν ξύλα ἄνευ ἐρωτήσεως καὶ εὐλογίας τοῦ πρώτου ἐκτὸς πυροξύλων. Ὁ πύργος τοῦ ἀγίου Σάββα, διὰ τὸ μὴ συχνάκις ἐρωτᾶν καὶ πειράζειν τὸν πρῶτον, συγχωροῦμεν κόπτειν τὸ ἄνωθεν λόφος καὶ μόνον, πορρωτέρω μὴ προβαίνειν ἄνευ τοῦ θελήματος τοῦ πρώτου· εἰ δὲ καταφρονήσωσιν, ἔσσονται ὑπόδικοι τῷ ἀναθέματι, καὶ ὁ λόφος ἀρθήσεται ἀπ' αὐτῶν μετ' αἰσχύνης. Ὁ δὲ γέρων τοῦ αὐτοῦ πύργου κατὰ πάντα τῷ πρώτῳ πείθεσθαι, ὡς καὶ τὰ ἄλλα καθίσματα, μηδὲ γαυριᾶν μετὰ τὴν αὐτοῦ μονήν, ἐξουσίαν οὐδεμίαν ἔχειν, μόνον τὴν τροφήν πορίζεσθαι τὸν γέροντα, ὡς ὁ κτήτωρ αὐτῷ ἐνετείλατο, καθὼς καὶ ἕτερα μοναστήρια ἔχουσι.

Περὶ δὲ τῶν Καρῶν τὸ σύνορον ἄρχεται ἀπὸ τῆς κρήνης τοῦ βασιλικοῦ ρέοντος εἰς τὸ κάταντες μέχρι τοῦ Ἀλυπίου τοῦ μεγάλου ρύακος, καὶ στρέφεται αὐτὸν τὸν ρύακα ἄχρι τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ μεγάλου ρύακος τοῦ Παντοκράτορος (πρὸς τὸ ἄδειν βλέπων) εἰς τὸ κελλίον τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὸ οὕτω λεγόμενον τοῦ Φανερωμένου, ὃ ἐστὶν εἰς τὸ σύνορον τοῦ πρωτάτου, διαστρέφον τὸ χεῖλος τοῦ μεγάλου ρύακος τοῦ Παντοκράτορος ἕως εἰς τὸ κάταντες τοῦ βάθους· καὶ αὐθις τὸν αὐτὸν ρύακα ὄρθιον μήτε κλίνειν δεξιὰ μήτε ἀριστερὰ μέχρι τῆς συμπληρώσεως εἰς τὴν κορυφάν.

φήν τοῦ ὄρους· εἶτα στρέφεται πρὸς τὴν τοῦ Ἄθω κορυφήν, ἕως εἰς τὸ σταυροδρόμιον τὴν πρὸς τοῦ Ξηροποτάμου ὁδόν, ἐν ἧ καὶ σταυρὸς ἴσταται καὶ κλίνει πρὸς βορρᾶν καὶ τὴν ὁδὸν παραλαμβάνει τῶν Καρῶν, ἀπέρχεται τὴν αὐτὴν ὁδὸν καὶ συγκλείει τὸ σύνορον ἔνθα καὶ ἤρξατο.

Τὰ δὲ τῆς σκήτεως κελλία ἅπαντα ὀφείλουσι τὸν πρῶτον κατ' ἔτος ἕκαστον σανίδας ἑκατὸν ποιεῖν καὶ μόνον, εἰς δὲ τὰ κελλία τοῦ Φακηνοῦ καὶ πέριξ ἐκεῖσε ἅπαντα ὀφείλουσι καὶ αὐτὰ πέντε δουλείας ποιεῖν τῷ πρώτῳ, ἐκεῖσε εἰς τὸν πύργον καὶ καθαίρειν τὸν αὐλακα εἰς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ πλοίου καὶ εἰς τὸ δρέψαι τὸν ἐλαιῶνα καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, δίδειν τε καὶ αὐτοὺς τὸ ὀφειλόμενον τοῦ πρώτου ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐκ τοῦ ἐλαίου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ὀρίων καὶ τῶν νομίμων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ πρωτάτου ἐγένετο τύπος κατὰ τὸν παλαιὸν καὶ ἀρχαῖον τύπον καὶ οὕτω φαμέν μετὰ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, οὕτως ἔστωσαν καὶ διαμενέτωσαν ἀρραγῆ καὶ ἀπαράθραυστα εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐναντιούμενος εἰς ταῦτα, εἴτε νῦν, εἴτε μετέπειτα, ὃ μὴ δίδοι κύριος ὁ Θεός, καὶ ἀνατροπὰς ποιῶν κατὰ τῶν τοιούτων νόμων, ὧν περ οἰκονομηθέντων παρὰ παντὸς τοῦ κοινοῦ, καθὼς ἕκ τινος παρατροπῆς καὶ ἀνωμαλίας εἰς τὸ πρωτᾶτον ἀνήγοντο πρώτην φιλοτιμίαν, καὶ εὐλόγως ἔχοντες ὡς ἴδια τὰ κοινά. πρὸς οὓς ἐβούλοντο ἀποχωριζόμενοι, ὡς ἐντεῦθεν δοκῶν τὸ πρωτᾶτον ἐρείπιον γενέσθαι καὶ γυμνὸν καὶ πάσης ἐστερημένον χρείας, μηδὲ δύνασθαι λατρεύειν τὸν ἑαυτῶν δεσπότην, τὰ νῦν δὲ θειότατος καὶ μέγιστος ἡμῶν βασιλεὺς καὶ ἡ πατριαρχικὴ μεγαλειότης τὰ ἀποχωρισθέντα πάλιν ἐπανεσώσατο εἰς τὸ πρωτᾶτον.

Δεῖν ἔγνωμεν οὖν συνελθόντες κοινῶς καθ' ἕκαστον τῶν ἐξ ἀρχῆς διδομένων εἰς τὸ πρωτᾶτον παρ' ἐκάστου Μοναστηρίου ἕκ τε οἴνου καὶ ἐλαίου τὴν ποσότητα ἐνταῦθα καταγράψαι, ἵνα μὴ πάλιν εἰς τὸ ἐξῆς τὰ τῆς μέσης γίνωνται φροῦδα ἀπὸ τῶν μετέπειτα πρωτευομένων, πλεονεξία καὶ παραλόγῳ ὀρμῇ, καὶ τί ἔδιδε καὶ ἡ ἐκάστη μονή, ἅτινα καὶ ἐξ ἀρχῆς προεθεσπίσθησαν. Νῦν δὲ ὀφείλουσι διδόναι, ἅτινα ἢ παροῦσα διαλαμβάνει θέσις ἀμεταθέτως καὶ ἀπαρασαλεύτως· ἡ Λαύρα διὰ τὰ πάντα φελλοκάλλια καὶ ἐν νόμισμα μετὰ μανδουλίου, ὁ Βατοπαιδίου διὰ τοῦ Χαλκέως καὶ Τριπολίτου καὶ τοῦ Τροχαλᾶ οἶνον μέτρα εἰκοσιπέντε καὶ ἔλαιον λίτρας τσσαύτας, ὁ Ἰβηρ οἶνον μέτρα δέκα καὶ ἔλαιον λίτρας τσσαύτας, ὁ Χιλανταρίου οἶνον μέτρα ἑπτὰ καὶ ἔλαιον λίτρας τσσαύτας καὶ ἐν νόμισμα μετὰ μανδουλίῳ διὰ τοῦ Ὁμολογητοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ὁ Ξηροποτάμου οἶνον μέτρα ἑπτὰ, ἔλαιον λίτρας ὁμοίως, τοῦ Καρακάλου ὡσαύτως,

τοῦ Φιλοθέου οἶνον μέτρα τέσσαρα καὶ ἔλαιον λίτρας ὁμοίως, τοῦ Ἐσφιγμένου ὡσαύτως καὶ διὰ τὴν Βανίτζα ἐν νόμισμα, τοῦ Ἄλυπίου οἶνον μέτρα ἑπτὰ καὶ ἐλαίου λίτρας πέντε, τοῦ Ξενοφῶντος οἶνον μέτρα πέντε καὶ ἐλαίου λίτρας ὁμοίως καὶ διὰ τοῦ προφήτου Δανιὴλ ἐν νόμισμα, ὁ Ζωγράφου οἶνον μέτρα ἕξ καὶ ἔλαιον λίτρας ὡσαύτως, τοῦ Δοχειαρίου οἶνον μέτρα τέσσαρα καὶ ἔλαιον λίτρας ὡσαύτως, καὶ διὰ τὸν ἀγρὸν τοῦ Καλλιγράφου ἐν νόμισμα, ὁ Ρώσσων οἶνον μέτρα πέντε καὶ ἔλαιον λίτρας ὁμοίως, ὁ Παντοκράτωρ διὰ τοῦ Φαλακροῦ καὶ τοῦ ἀγίου Αὐξεντίου οἶνον μέτρα δεκαεπτὰ καὶ ἐλαίου λίτρας ὁμοίως, ἡ τοῦ Κωνσταντίνου μονὴ οἶνον μέτρα πέντε, ἔλαιον λίτρας τέσσαρας, ἡ τοῦ Βασιλείου μονὴ οἶνον μέτρα τέσσαρα καὶ ἐλαίου λίτρας ὁμοίως, ἡ μονὴ τοῦ κυρίου Χαρίτωνος οἶνον μέτρα δώδεκα, καὶ ἔλαιον λίτρας τέσσαρας, ὁ ἅγιος Παῦλος ἐν νόμισμα, ὁ ἅγιος Διονύσιος ἐν νόμισμα καὶ διὰ τοῦ ἀγίου Ὀνουφρίου οἶνον μέτρα ἑπτὰ, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἐν νόμισμα, ἡ Πέτρα τοῦ Σίμωνος ὁμοίως, τοῦ Σαραβάρη οἶνον μέτρα πέντε, ἔλαιον τοσαύτως, ὁ Κατζαρίου οἶνον μέτρα ἑπτὰ καὶ ἔλαιον λίτρας τρεῖς, ὁ Ἄναπαυσίας ὁμοίως, τοῦ Ραβδούχου οἶνον μέτρα δεκατέσσαρα, ἐλαίου λίτρας ἑπτὰ, ὁ ἅγιος Σάββας οἶνον μέτρα δώδεκα, ἐλαίου λίτρας τρεῖς, τοῦ Μακρῆ οἶνον μέτρα δεκατρία, ἔλαιον λίτρας πέντε καὶ λεπτοκάρυα πινάκια τέσσαρα, διὰ τοῦ ἀγίου Πρωτάτου τὰ λιβάδια καὶ τὸν ἐκέισε τόπον ὀφειλοῦσι κατ' ἔτος δύο νομίσματα παρέχειν ἢ μονὴ τοῦ Χιλανδαρίου καὶ τοῦ Ζωγράφου.

Ταῦτα πάντα βουλόμεθα ἔχειν ἀμεταποίητα καὶ ὀρθά, μηδέποτε ποθὲν μέρος τι χαριζόμενον πρὸς τινος, καθὼς καὶ ὁ κράτιστος καὶ ἅγιος ἡμῶν αὐθέντης καὶ βασιλεὺς διορίζει καὶ ὑποθεσπίζει καὶ ὁ παναγιώτατος ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης σὺν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. Εἰ δ' ὅπερ μεθ' ἡμῶν γενησόμενον, πρῶτος, παρὰ φαύλου τὸ ψήφισμα θέμενος, εἰς ἀνατροπὴν χωρήσει καὶ καταλύσει τῶν ἀναγεγραμμένων, ἔνι ἀφωρισμένος καὶ κατηραμένος παρὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου καὶ παρὰ τῶν ἀγίων Πατέρων τῶν ἀρχαίων καὶ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῦτα ἐγένετο κατὰ μῆνα τὸν Μάϊον τῆς δευτέρας Ἰνδικτικῶνος τοῦ ς^αβ=6902 ἔτους ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ εὐλαβεστάτου βασιλέως ἡμῶν καὶ ἐπὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου.

ΜΑΝΟΥΗΛ.....

καὶ ἰατροὶ δὲ ἄρα λοιμοῦ τοῖς σώμασιν ἐπισκήψαντος καὶ ταῦτα λυπηνομένου, κἄν δυσίατον τυγχάνη τὸ ἐνοχλοῦν, ἀλλ' οὖν τοῖς ἐκ

προσενεγκεῖν τῇ μονῇ βουληθείη, ἢ χάριν προσενέξεως καὶ ἀφιερώ-
 σεως τοῦτο διδόνθαι παρ' αὐτοῦ, ὡς μηδὲν ἔχειν δικαίωμα ἐν τῇ
 μονῇ τὸν προσενεγκόντα διὰ τὸ προσενεχθέν, ἢ καθὼς ἐστὶν ἔθος γί-
 νεσθαι ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ μεγάλη λαύρα, τὸ δὲ ἐστὶ συμφωνίαν μὲν οὐδε-
 μίαν τούτων μεταξὺ προβῆναι διὰ τὸ καταβληθέν, ἀποκερδαίνειν δὲ καὶ 5
 αὐτὸν ἐκ τῆς μονῆς, ὅπερ καὶ ἕκαστος τῶν ἀδελφῶν· ἂν δὲ ἢ τῆς μο-
 νῆς ἐξέλθῃ ἀφηνιάσας, ἢ ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου
 καθηγουμένου καθίσῃ, προσχήματι ἡσυχίας τὴν ἰδιορρυθμίαν ἀσπα-
 σάμενος, τότε οὐδὲ τι ἀπὸ τῆς μονῆς ὀφείλει λαβεῖν, οὐδὲ ὑπέρπυρα
 ἐξ αὐτῆς ἀπαιτεῖν, εἴτε γε ὡς ἀφιέρωσις κατεβλήθησαν, ταῦτα εἰς τὸ 10
 μοναστήριον, ἱεροσυλία ἐστὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ πάλιν τὸν καταβαλόντα
 πειρᾶσθαι ταῦτα ἀναλαβεῖν, εἴτε κατὰ τὸν ἕτερον τρόπον τὸν καὶ ἐν
 τῇ ἱερᾷ Λαύρα διενεργούμενον, οὐδὲ οὕτως ὀφείλει τι λαμβάνειν ἐκ
 τῆς μονῆς, ὅτι τὰ ὑπεσχημένα οὐκ ἐφύλαξεν· οὐδ' ὥσπερ οἱ λοιποὶ
 τῶν ἀδελφῶν καὶ αὐτὸς ἐθέλει διάγειν· δεῖ οὖν αὐτὸν ἐκείνων γε 15
 στερηθῆναι ἅ κερδαίνουσιν οἱ ἄλλοι τῶν ἀδελφῶν διὰ τὴν καρτερίαν
 αὐτῶν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ὑποταγήν, ἣν
 πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν προεστώτα ἐνδείκνυνται τὸ σπεύδειν
 μηδὲν ἰδιόκτητον ἔχειν τὸν μοναχικῶς ζῆν ἐλόμενον ἀλλὰ τοῖς
 παροῦσιν ἀποτάξασθαι πᾶσι, τῆς ἐντολῆς μεμνημένον καὶ τῆς 20
 ἀπειλῆς, καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ περὶ ἀποταγῶν εἴρηται προμικροῦ,
 καὶ βίον διώκειν ἐσταυρωμένον, ὡς ἢ ὑπόσχεσις. Τοῦτο γάρ ἐστι
 τὸ ὄντως καλόν, «οὐδεὶς γὰρ τὴν χεῖρα αὐτοῦ φησὶ βαλῶν ἐπ' ἄ-
 ροτρον, καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετὸς ἐστὶν εἰσελθεῖν ἐν τῇ βα-
 σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν», ὅπισθεν καλῶν ἐκεῖνα, οἷς ὥσπερ βάρος διὰ 25
 τὴν εἰς Θεὸν πορείαν ἀπεταξάμεθα· ἐπεὶ δὲ τοῖς μοναχοῖς νῦν ἰδιό-
 κτητα εὐρίσκονται τινὰ κτήματα, πρόσοδον μερικὴν αὐτοῖς ἐκποιού-
 μενα καὶ διὰ τοῦτο οὐ ραδίαν ἔχοντα τὴν ἀποβολήν, τούτων μὲν τὴν
 χρῆσιν ἐχέτωσαν οὕτοι παρ' ὄλην αὐτῶν τὴν ζῶην ταῦτα γε καρπι-
 ζόμενοι, τελευτῶντες δὲ, τῇ κατ' αὐτοὺς μονῇ ταῦτα παραπεπτώκε- 30
 σαν κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν καὶ μέχρι τουνῦν συνήθειαν ἐν τῇ Λαύρα·
 εἰς τὸ ἔμπροσθεν δὲ προσήκει μὲν κατὰ τὴν ὑποτύπωσιν τοῦ ἀγίου
 Ἀθανασίου καὶ τὴν τούτων ἐπαγγελίαν, μηδὲν αὐτοὺς ἰδιόκτητον ἔ-
 χειν· εἰ δ' ἐμπόδιον αὐτοῖς ὁ καιρὸς, μὴ συγχωρῶν ἀθρόαν αὐτοῖς
 γενέσθαι τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολήν, τοῦτο ἄχρις ἂν ὁ καιρὸς 35
 πάλιν παράσχη συναιρομένου Θεοῦ, οὕτως ἐχέτωσαν τὰ ἐπικτηθησό-
 μενα, καθὼς ἐστὶ συνήθεια εἰς ἅπαν τὸ ἅγιον ὄρος· ἀπὸ δὲ τῶν προ-
 σόντων αὐτοῖς κινητῶν, ἀφιέτωσαν τοῖς ὑπουργοῖς αὐτῶν ὑποτακτι-
 κοῖς τὸ βούλεται πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἐκείνων ὑπηρεσίας, ἀφορῶντες καὶ
 εἰς τὸ ἀρμόδιόν τε καὶ ἄμεπτον. Τὸν καθηγούμενον γίνεσθαι οὐ μό- 40

νον τῆ τῶν ἐντὸς πεντεκαίδεκα βουλευτῶν ψήφῳ καὶ ἐκλογῇ κατὰ τὴν
 ὑποτύπωσιν τοῦ ἀγίου, ἀλλὰ καὶ τῆ συνελύσει καὶ συμφωνίᾳ τῶν ἔ-
 ξωθεν τῆς μονῆς οἰκούντων ἐγκρίτων ἀδελφῶν. Περὶ γὰρ τῶν τῆς μο-
 νῆς πραγμάτων, ἀρκέσει πάντως ἢ τῶν ἐντὸς αὐτῆς βουλευτῶν διά-
 5 σκεψις καὶ συμφωνία, πρὸς δὲ γε τὴν τοῦ καθηγουμένου ἐπιλογὴν
 χρεία πάντως καὶ τῆς τῶν ἔξωθεν παρουσίας, οὐχ ὅτι μόνον ἄπαξ γι-
 νόμενον, ἀβαρές ἐστὶ τοῖς ἔξωθεν τῆ μονῆ ἄπαξ παραβαλεῖν, ἀλλ'
 ὅτι καὶ πάντας δεῖ συνδραμεῖν ἐπὶ τούτῳ καὶ συμφωνῆσαι, ἅτε τὸν
 πνευματικὸν ἑαυτοῖς ἐπιλεγόμενους πατέρα καὶ τούτῳ ἀκολουθεῖν
 10 καὶ μιμεῖσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι παρὰ τῆς ἐντολῆς καθάπαξ κελεuo-
 μένους, οἳ καὶ ποιήσουσι τοῦτον ἐπιλεγόμενοι κατὰ τὴν ἱερὰν ὑποτύ-
 πωσιν τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, τοῦ συνταξαμένου τὰ κατ' αὐτοῦς, ὅς
 καὶ ὀφείλει μετὰ τῶν βουλευτῶν τοὺς διακονητὰς ἐκλέγεσθαι τῆς μο-
 νῆς, καὶ οὐς μὲν εἰς τὰ μετόχια αὐτῶν ἀποστέλλειν, ὁμοιοῖα κοινῇ,
 15 οἷς δὲ τὰς ὑπηρεσίας τῆς μονῆς ἐγχειρίζειν, οὕτω γὰρ οὐδεὶς αὐτοῖς
 ἀντερεῖ, οὐ δ' ὑπονοήσει τούτους νοσφισαμένους, ἐπειδὴ παρὰ τῶν
 βουλευτῶν οὗτοι ἐξελέγησαν· πάντας τοὺς ἀδελφοὺς στοργὴν ἔχειν
 καὶ ἀγάπην εἰς τὸν προεστῶτα καὶ ὑπακούειν αὐτοῦ ἐφ' οἷς ἂν εἴπῃ
 καὶ διατάξῃται, «ὁ ἀκούων γὰρ φησὶν ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ
 20 ἀθετῶν ὑμῶν, ἐμὲ ἀθετεῖ», καὶ ἔχειν αὐτὸν ὡς πατέρα μᾶλλον δὲ
 πλέον πατρός, ἐπειδὴ τὰ πνευματικὰ κρεῖττονα τῶν σαρκικῶν· τὸν
 δὲ καθηγούμενον βλέπειν ἅπαντας ὡς ἀδελφοὺς καὶ πατέρας, καὶ
 πᾶσι τρόποις πειρᾶσθαι, θεραπεύειν αὐτοὺς καὶ χειραγωγεῖν πρὸς
 τὴν τῆς σωτηρίας ὁδόν, ἐπεὶ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς οὐκ
 25 ἀπηξίωσε πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καλέσαι τοὺς ἀκολουθοῦντας
 αὐτῷ, «οὗτοι γὰρ φησὶν ἢ μήτηρ μου, καὶ οὗτοι οἱ ἀδελφοί
 μοι». Τὸ μῆτε εἰσελεύσεις ἰδίας ἔχειν εἰς τὸ μοναστήριον μῆτε ἐξε-
 λεύσεις, ἀλλὰ πάντας μετὰ προτροπῆς καὶ μετανοίας ἐξέρχεσθαι τοῦ
 προεστῶτος, μετὰ δὲ τὸ ἐπανελθεῖν αὐτοῦς, ἀνακρίνεσθαι παρ' αὐ-
 30 τοῦ διὰ τὰ καθ' ὁδὸν ψυχικὰ ἢ σωματικὰ συναντήματα, καὶ κανονί-
 ζεσθαι αὐτοὺς εἰ δεήσει παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀπολύεσθαι μετὰ συγχωρή-
 σεως· τὸ δὲ καὶ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς διαβήσεται τῶν γερόντων μονα-
 χῶν, εἰ γὰρ αὐτοὶ οἱ γέροντες μετὰ προτροπῆς ἐξελεύσονται τοῦ κα-
 θηγουμένου, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο πρὸς τοὺς αὐτῶν τηρηθήσεται
 35 ὑπουργοὺς, ἢ πῶς ἂν φανεῖεν μαθηταὶ τούτων καὶ ὑπουργοί, ὧν τὸν
 βίον καὶ τὴν πολιτείαν οὐκ ἐμιμήσαντο. Τὰ πάντα τὰ τῆς μονῆς, μετὰ
 βουλῆς τῶν κρειττόνων γίνεσθαι, καὶ τοῦ καθηγουμένου, ἐπεὶ γὰρ
 τῶν πόλεων ὅσαι καλῶς πράττουσι, τῆ τῶν ἀρίστων βουλῇ διοικούν-
 40 ται· καὶ οὐ τῆ τῶν πολλῶν οὐδὲ τῶν τυχόντων, οὐδ' αὐτῆ τοῦ ἄρ-
 χοντος μόνου, τὸ μὲν γὰρ δημοκρατία, τὸ δὲ τυραννίς, ἀμφότερα δὲ

ὁμοίως ἄτοπα, δίκαιον ἂν εἶη μηδὲν τῶν τοῦ μοναστηρίου γίνεσθαι
 ἄνευ τῆς τῶν κρειττόνων βουλῆς, ἀλλὰ πάντα μετ' εἰδήσεως καὶ
 γνώμης καὶ ἐνδόσεως αὐτῶν, καὶ τοῦ καθηγουμένου· εἶεν δ' ἂν οὖ-
 ται τῷ ἀριθμῷ πεντεκαίδεκα κατὰ τὴν ὑποτύπωσιν τοῦ ἁγίου, οἳ καὶ
 ἐξ ὀνόματος καταγράφονται ἐν τῇ θέσει τοῦ μοναστηρίου· ὅτε δὲ
 αὐτῶν τινι ἐπιβραΐη τῷ χρεῶν, λειτουργῆσαι τῇ τῶν ἐναπολειφθέντων
 βουλῇ, πρὸς τὸν ἐκείνου τόπον ἕτερος ἐκλεγέσθω, ὡσάν ὁ τῶν βου-
 λευτῶν ἀριθμὸς τηρῆται ἀμείωτος· τὸ συνέρχεσθαι τούτους ἐν τῇ
 συνάξει, εἰ οἷόν τε καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἀπαραιτήτως δὲ καθ' ἐκά-
 στην δευτέραν, καὶ βουλευέσθαι μετὰ τοῦ καθηγουμένου περὶ τῶν
 πρακτέων καὶ ἐξετάζειν τὰς διακονίας τοῦ μοναστηρίου πῶς ἐγένοντο
 παρὰ τῶν ἀποταχθέντων διακονητῶν, καὶ καταγράφειν αὐτῶν τῆς
 μονῆς τὸν γραμματικὸν εἴσοδον καὶ ἔξοδον καὶ ὑπογράφειν ἐν αὐ-
 ταῖς τινὰς τῶν βουλευτῶν διὰ τὸ ἀδιάβλητον· εἰ δὲ γένηται τις δια-
 φωνία ἐν αὐτοῖς περὶ τῶν πρακτέων, τὴν τῶν πλειόνων ψῆφον κρα-
 τεῖν· τὸν ἀπ' ἄλλης μονῆς προσελθόντια μοναχὸν ἐν ἐτέρᾳ μονῇ μὴ
 προσδέχεσθαι αὐτίκα παρὰ τοῦ ταύτης καθηγουμένου, οὔτε μὴν πα-
 ραβλάπτεσθαι τοὺς διὰ πλημμέλημά τι ἢ διὰ λειποταξίαν αὐτῶν τῆς
 ἰδίας μονῆς ἐξελθόντας καὶ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μάνδρας ἀπο-
 σκιρτήσαντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν πᾶσι τρόποις ἐπανακαλεῖσθαι εἰς τὸ
 μοναστήριον κατὰ μίμησιν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὅτι
 ἐπὶ τὸ πλανώμενον ἦκεν, ἀφείς τὰ μὴ πεπλανημένα κατὰ τὴν παρα-
 βολήν· τοὺς δ' ἀπ' ἄλλης μονῆς ἐξελθόντας καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ προσ-
 δραμεῖν ἐθέλοντας, κατὰ τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τότε προσ-
 δέξασθαι, ὅταν μηνύσαντος αὐτοῦ τῷ ἰδίῳ καθηγουμένῳ, ἀφ' οὗ
 ἐξηλθεν, συγχωρησάτω τῷ ἀδελφῷ τὸ ἀμάρτημα, οὗτος οὐκ ἐθελήσῃ
 τοῦτο ποιῆσαι, καὶ τοῦτο ποιεῖν οὕτως ὀφείλουσι, δεδοικότες τὸ ἐπι-
 τίμιον, ὅπερ οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ κανόνες διαγορεύουσι τῆς πρώτης
 καὶ δευτέρας συνόδου, περὶ τῶν ἀφ' ἐτέρας μάνδρας εἰς ἐτέ-
 ραν μεταπηδόντων, καὶ προσδεχομένων ἄνευ τῆς ρηθείσης δοκι-
 μασίας· τὴν ζύμην, ἀφ' ἧς αἱ εὐλογίαι γενήσονται αἱ πρὸς τὴν θείαν
 ἀναφοράν, καθαρωτέραν εἶναι, καὶ οὐ κατὰ τὴν ἄλλην ζύμην, τὴν
 εἰς διακονίαν τῶν μοναχῶν, εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄνω χρόνων, θυσίας τῷ
 Θεῷ κατὰ τὸ παλαιὸν προσαγομένης, τὸ πρῶτον καὶ ἐξαίρετον αὐτῷ
 ἔκαρποφόρειεν, πολλῷ μᾶλλον τῆς ἀναιμάκτου θυσίας νῦν αὐτῷ παρὰ
 τῶν ἱεουργῶν τελουμένης, τὴν ζύμην, ἐξ ἧς ὁ θεὸς καὶ ἀκηλίδωτος
 ἄριστος γενήσεται, καθαρὸν καὶ ἐξαίρετον εἶναι προσήκει, ἀφ' ἧς οὐ
 πλείους εὐλογίαι, ἀλλ' ἢ μόνως ὅσαι ἀρκοῦσιν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἐκ-
 κλησίας γενήσονται, τὸ γὰρ ἐπέκεινα τούτων ποιῆσαι, καὶ ὡς περιττε-
 ούσας μὴ τῷ Θεῷ ἀναφέρεσθαι, ἀλλ' ἐσθίειν ταύτας τοὺς μοναχοὺς,

ἐφάμαρτον εἰς Θεόν, καί τὴν αὐτὴν καταδίκην ἐπάγον τοῖς τολμη-
 ταῖς, ἣν ὑπέστησαν ὁ τὲ Ἴηλ καὶ οἱ τούτου υἱοί, οἱ μὲν πρὶν τῷ Θεῷ
 θυσιᾶσαι τὰ προσφερόμενα, λαμβάνοντες ταῦτα καὶ κατεσθίοντες
 καὶ ἄλλοις διαδιδόντες· ὁ δὲ μὴ ὡς ἐξαναστάς κατὰ τούτων μηδὲ κω-
 5 λύσας τῆς ὀρμῆς, ἐξ οὗ δὲ πταισματος, αἰσχροῦς αὐτοῖ τε ἀπώλοντο
 καὶ Ἴηλ ὁ τούτων πατήρ, ἣ τε τοῦ Θεοῦ κιβωτὸς ἐκείνη παρεδόθη τοῖς
 ἄλλοφύλοις, ὡς παρὰ τοῦ Θεοῦ μὴ ἀνασχομένου ταύτην μετὰ τῶν
 παρανόμων τούτων εὐρίσκεσθαι· μηδένα τῶν μοναχῶν τοῦ ἁγίου
 ὄρους ἐξέρχεσθαι, καὶ συντεκνίας καὶ ἀδελφοποιίας ποιεῖν μετὰ κο-
 10 σμικῶν, ἀνοίκειον γὰρ τοῦτο τοῖς μοναχοῖς, οἱ καὶ παισὶ καὶ πατράσι
 καὶ ἀπλῶς πᾶσι τοῖς καθ' αἷμα τούτοις προσήκουσιν ἀπετάξαντο·
 καὶ εἰ προλαβόντες δέ τινες κατεπράξαντό τι τοιοῦτον, μηκέτι εἰς τοὺς
 αὐτῶν ἀπίτωςαν οἴκους, μηδὲ συναριστάτωςαν τούτοις ἢ συνδειπνή-
 τωσαν ἢ ὄλως μετ' αὐτῶν ἐμποσιαζέτωςαν, μηδέ τι αὐτοῖς καταλιμ-
 15 πανέτωςαν ὡς κληρονόμοις αὐτῶν· τὰ μετόχια δίδοσθαι πρὸς οὓς
 ἂν ὅτε καθηγούμενος ἐπιλέξῃται μετὰ τῶν βουλευτῶν ἐπὶ μάρτυρι
 τῷ Θεῷ, μαρτυρούσης τῆς συνειδήσεως τούτων, ὡς οὐ κατὰ σχέσιν
 ἢ προσπαθῶς ἐδόθησαν ταῦτα ἢ ἔνεκα δωροληψίας· εἰ μὴ γε οὕτω
 γένηται ἀναφύονται γογγυσμοὶ καὶ ψιθυρισμοὶ παρὰ τῶν μοναχῶν,
 20 ὅθεν ἐπιγίνεται ἢ καταστροφή τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἡ τῶν ψυχῶν
 ἀπώλεια καὶ φθορά, ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ τῶν μοναχῶν ἀνατρέπεται
 ἡσυχία, καὶ ἡ μοναχικὴ κατάστασις τε καὶ πολιτεία, τοῦ γοῦν κυρίου
 λέγοντος, «ὅτι ὅς σκανδαλίσει ἕνα τῶν μικρῶν τούτων συμφέρει, ἵνα
 κρεμασθῇ λίθος ὀνικός περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ
 25 εἰς τὴν θάλασσαν», ὁ τοσοῦτος καὶ τοιοῦτος σκανδαλίζων, πόσον
 ὑφέξει τὸ κρῖμα τῷ τοιούτῳ ἀρμόσει τὸ «καλὸν ἦν εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ
 ἄνθρωπος ἐκεῖνος» ὅτι ὅσον τὰ ἀφ' ἑαυτοῦ, τὸ σῶμα τῆς ἀδελφότη-
 τος, ὅπερ ἔστιν αὐτὸς ὁ Χριστός, εἰς μέλη κατατέμνει καὶ μέρη διὰ
 τῆς καταλαλιᾶς καὶ τοῦ γογγυσμοῦ, εὐκαιρον οὖν ἔστιν εἰπεῖν ἐξάρατε
 30 ἐκ μέσου τὸν τοιοῦτον, ἵνα μὴ μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα δολοῖ· εἴτι
 ἂν εἰσαχθεῖ ἕν τῇ μονῇ ἀπὸ προσενέξεως, εἴτε χρήματα εἶεν, εἴτε
 ἱερὰ σκευῆ, εἴτε ἔλαιον, εἴτε ἄλλο τι τῶν εἰς χρείαν σωματικὴν·
 τὰ μὲν ἱερὰ ἕν τῷ ναῷ ἀνατίθεσθαι ὡς τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα τὰ δ'
 ἄλλα ἐγχειρισθῆναι τοῖς διακονηταῖς καὶ γνώμη τῶν βουλευτῶν καὶ
 35 τοῦ καθηγούμενου ἐξαντλεῖσθαι ταῦτα εἰς τὰς ἀπαραιτήτους χρείας
 τοῦ μοναστηρίου, μήτινα δὲ ἐξ αὐτῶν τὸ οἶνον ἰδιοποιεῖσθαι, ἱε-
 ροσυλία γὰρ τοῦτο, καὶ ἀλλότριον τῆς μοναχικῆς πολιτείας· μηδένα
 ἐνευθρον καὶ ἀγένειον παρὰ τῶν μοναχῶν εἰσδεχθῆναι, ἢ δι' ὑπουρ-
 γίας τινὸς ἢ διὰ τὸ μοναχικὸν αὐτὸν ἀμφιάσσεσθαι σχῆμα· λάθοι
 40 γὰρ ἂν ἐνευθεν καὶ γυνὴ τῆς μονῆς ἐντὸς τολμήσασα εἰσελθεῖν, εἰς

ἄνδρα μετασηματισθεῖσα καὶ τὸν εὐνοῦχον καὶ τὸν ἀγένειον ὑποκρι-
 ναμένη· μηδέποτε εὔρεθῆναι θῆλυ ζῶον τοῦ ἀγίου ὄρους ἐντός, κ' ἂν
 ὁποῖον ἄρα καὶ ἦ κ' ἂν ὀπόσην παρέχη μετὰ τῆς χρείας τὴν πρόσοδον
 ἄπαξ γὰρ ἀπηγόρευται τοῦτο παρὰ τῶν ἀγίων ἐκείνων καὶ φιλαρέτων
 ἀνδρῶν, οὐκ ἀφελῶς οὐδ' ἀλόγως, ἀλλὰ τῶν διὰ πάντων καθαρὸς
 εἶναι τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς, καὶ μηδὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοὺς ὑπο-
 χραίνεσθαι τῇ τοῦ θήλεος θεωρίᾳ· τοὺς οἰκοδόμους εἰσερχεσθαι μὲν
 ἐντός τῆς μονῆς καὶ τὰ πρὸς χρείαν τῶν ἀδελφῶν ἐνεργεῖν, παῖδας
 μὲν τοι μεθ' ἑαυτῶν οὐ συμπαραλήψονται ἀγενεῖους, ἐπὶ προφάσει
 συνεργίας αὐτῶν, ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται καὶ ἐπὶ τούτων λόγος, ὃς καὶ
 περὶ τῶν εὐνοῦχων καὶ ἀγενείων εἴρηται πρὸ μικροῦ. Τούτοις πᾶσι
 τοῖς τυπωθεῖσι καὶ ἐκτεθεῖσι παρὰ τῆς βασιλείας μου, ἅπαντας τοὺς
 ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς τοῦ ἀγίου ὄρους ἐμμένειν συνοῖσον ἡγη-
 σάμεθα, καὶ μηδαμῶς κατατολμᾶν τινὰ πρὸς ἀνατροπὴν χωρῆσαι
 τινος τῶν ἄνωθεν κεφαλαίων, μεμνημένον ὡς εἴρηται, καὶ τῆς ἀπει-
 λῆς καὶ τῆς μισθαποδοσίας, νῦν μὲν γὰρ στέφανοι καὶ γέρα παρὰ
 Θεοῦ τοῖς ἐργάταις τῶν τυπωθέντων, νῦν δὲ κόλασις ἠπειλεῖται καὶ
 πῦρ τοῖς τούτων καταφρονηταῖς· διὸ εἴ τις φωραθεῖ παρὰ φαῦλον
 θέμενοι, ἄπερ ἐπὶ συστάσει καὶ ὠφελείᾳ τῶν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει μονα-
 χῶν ἐκτέθειται καὶ τετύπεται, μεμνήσθω καὶ τῶν ἀπειλῶν τῶν παρὰ
 τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, καὶ γινωσκέτω, ὅτι καὶ παρὰ τῆς βα-
 σιλείας μου οὐκ ὀλίγην ὁ τοιοῦτος εὐρήσει τὴν ἀγανάκτησιν, ὡς κα-
 ταπεπατηκῶς τὴν ἰδίαν συνείδησιν, καὶ ἀφορμὴ σκανδάλου τοῖς πολ-
 λοῖς γινόμενος· ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν μερικωτέρων κεφαλαίων
 ἠξίωσαν οἱ μοναχοὶ καὶ παρεκάλεσαν τὴν βασιλείαν μου, ὑποτυπω-
 θῆναι αὐτοῖς τὸ πρακτέον, διορίζεται καὶ περὶ τούτων ἡ βασιλεία μου
 ἐν προστάγματι αὐτῆς, ὅσα ἐκεῖσε καταγράφονται, ὃ δὴ καὶ ἐπικου-
 ροῖ καὶ διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς, ἐπὶ τῷ πλη-
 ροῦσθαι καὶ ταῦτα παρὰ τῶν μοναχῶν ὡσπερ δὴ καὶ τὰ ἐνταῦθα κα-
 ταγεγραμμένα· ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ ὁ παρῶν χρυσόβουλλος λόγος τῆς
 βασιλείας μου γέγονεν, ἐπὶ τῷ προσεῖναι τοῖς κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος
 τὸν ἄθω τιμιωτάτοις μοναχοῖς, ὡς τυπικόν τε καὶ ὑποτύπων τῆς
 ὀφειλομένης παρ' αὐτῶν πολιτείας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ἰούνιον
 τῆς ἐνισταμένης τεσσαρεσκαιδεκάτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ
 ἔνεακοσιοστοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ςϞϛιδ' = 6914 ἔτους ἐν Ϟ' καὶ τῷ
 ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

ΤΥΠΙΚΟΝ ΗΤΟΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ
ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΑΘΩ

Οί τὸν μονότροπον τοῦ μονήρους βίου δρόμον εὐστόχως καὶ κατὰ
θεῖον σκοπὸν ἐξασκούμενοί τε καὶ ἐξανύοντες, καθαρότητι τε νοῦ
καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἐπιτηδεῖους ἑαυτοὺς πρὸς ἔλλαμψίν τε καὶ
φωτισμὸν τὸν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐτρεπίσαντες, οὐ μόνον
5 αὐτοὶ φωτοειδεῖς ἢ θεοειδεῖς εἶπείν μᾶλλον ἀποτελοῦνται, ἀλλὰ καὶ
τοὺς οἰστισινοῦν τῶν ἐν κόσμῳ προσομιλοῦσιν· οὗτοι ὁποῖου δ' ἂν τι-
νος εἶεν τάγματος ἢ ἐπιτηδεύματος φωτίζουσι τούτους καὶ προσερε-
θίζουσι καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον ἐκκαλοῦνται ζῆλον, οἷα πυρσὸς ἢ μαγνη-
τις ἐφελκόμενοι καὶ προσεπισπώμενοι. Τούτου δὴ τοῦ μονήρους βίου
10 ζηλωτῆς διάπυρος καὶ ἐραστῆς γεγονὼς Νικηφόρος ὁ ἀοίδιμος καὶ
μέγας ἐν βασιλευσίν, ὁ πολὺς τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀρετὴν, ᾧ γέρας
ἄξιον ὁ ἀριστοτέχνης θεὸς τὰς βαρβαρικὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων
χειρῶσασθαι παρέσχετο, δεξιῶ πέρατι τὴν αὐτοῦ φιλόθεον πρόθεσιν
ἐπεσφράγισεν ἂν, εἰ μὴ παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς τὰ τῆς βασιλείας
15 Ῥωμαίων σκηπτρα διευθύνοντων διεκωλύετο· τούτῳ οὖν τῷ θεῷ ζῆλω
κινούμενος ἀσκητήρια συνεχῆ κατὰ τὸ τοῦ Κυμινᾶ ὄρος δειμάμενος
μοναχοὺς ἐν αὐτοῖς ἐγκατέωκισε, καὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων χρεῖαν
ἀφθόνως ἐπεχορήγησε, πῆ μὲν οἴκοθεν, διὰ τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας,
πῆ δὲ διὰ τῆς πρὸς τοὺς κατὰ καιροὺς βασιλεύοντας μεσιτείας αὐτοῦ
20 συνεπίσχυσέ τε καὶ συνεκρότησε, ρόγας ἐπετείους παρεχόμενος αὐ-
τοῖς, σολεμνίων ὀρθώσεσί τε καὶ δόσεσιν αὐτοὺς προθυμότατα δεξι-
οῦμενος· αὐταῖς δὴ ταύταις ταῖς εὐποιΐαις καὶ πρὸς τοὺς μοναχοὺς
τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ὄρους μετὰ δαψιλείας ἐχρήσατο. Ἐντεῦθεν, εἰ καὶ
τὸ μοναδικὸν σχῆμα δι' ἣν εἶπομεν οὐκ ἡμπέσχετο περιπέτειαν, ἀλλὰ
25 τῇ τῶν ἀρετῶν ἐργασίᾳ καὶ φυλακῇ καὶ τηρήσει τοῦ νοός, ταῖς τε
μακροτάταις νηστεαῖς καὶ ταῖς εὐτόνοις ἀγρυπνίαις καὶ διηνεκέσι χα-
μεινίαις τοὺς ἐν ὄρεσι διαιτωμένους ὑπερηκόντιζε μοναχοὺς, ἀγωνιζό-
μενός τε καὶ σωφρονῶν, ὅσον ὁ ἡμέτερος παραστήσαι λόγος οὐ δύνα-
ται. Συνεχῶς τοιγαροῦν ἀφικνούμενος ἐν τῇ τοῦ μακαρίου θεοῦ αὐτοῦ
30 λαύρᾳ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου μοναχοῦ, τοῦ ἐμοῦ καθηγουμένου,
ἔσχηκε γνῶρισμα καὶ πίστιν ὁ ἀείμνηστος εἰς τὴν ἡμῶν ταπεινῶσιν,
πόθον τε πνευματικὸν καὶ ἀγάπην ἀμέθεκτον προοράσεως· πόρρω
γὰρ ἦν τῆς θείας ἐκείνης καὶ ἀλήπτου ψυχῆς ὑποστολῆς ἴχνος ἢ ὑπο-
κρίσεως. Ἐσχηκῶς οὖν τοιαύτην πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν ἀπεκάλυπτε καὶ
35 τὸν λογισμὸν αὐτοῦ ὅπως τε προηρεῖτο τὸν μονήρη βίον ἐλέσθαι καὶ

ὅπως παρὰ τῶν βασιλέων διεκωλύετο· χρόνου δέ τινος ἐν τῷ μεταξὺ παρωχηκότος, ἐμοὶ τε ἀπὸ τοῦ Κυμινᾶ μεταναστεύσαντος ὄρους καὶ πρὸς τὸ τοῦ Ἄθωνος μεταφοιτήσαντος, ἐκείνου δὲ μετ' οὐ πολὺ παρὰ Ρωμανοῦ τοῦ μακαριωτάτου βασιλέως κατὰ τῶν ἀθέων Κρητῶν ἐκστρατεῦσαι διορισθέντος, ἐν τῇ νήσῳ κατεστρατοπέδευσεν.

Ἐχόμενος οὖν τῶν ἀγώνων πλειστάκις ἐπέστειλεν ἡμῖν ἐν τῇ τῶν βαρβάρων νήσῳ περαιωθέντας ὡς αὐτὸν ἀφικέσθαι· ἡμῶν δὲ μὴ βουλευθέντων εἶξαι, γράμμασι πυκνοτέροις ἐκέχρητο, μὴ ποιησάμενος ἔνδοσιν ἕως πρὸς αὐτὸν τὴν ἄφιξιν ἐποιησάμεθα. Ἐν τοίνυν τῇ τῶν βαρβάρων τῷ βασιλεῖ συνδιατριβόντων ἡμῶν νήσῳ, οὐκ ἐνέλιπε τὸ παρακαλῶν καὶ προτρεπόμενος ὥστε πείσαι τὴν ἡμῶν μετριότητα παραδέξασθαι δομηθῆναι λαύραν ἐν τῷ κελλίῳ τῆς ἡμῶν ταπεινώσεως, πρὸς τὸ συντελεσθησομένης δηλονότι τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ λειτουργίας τοῦ βασιλικοῦ προστάγματος, μετὰ τὸ τὴν βαρβαρικὴν ἀλῶναι ναι πόλιν, γενέσθαι αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος, εἶγε κατευοδωθεῖν καὶ ἀποτάξασθαι, βιώναι τε βίον, ὃν ἀνέκαθεν ἠρετίσατο. Ἐμοῦ δὲ πρὸς τὸ πρᾶγμα δυσπειθῶς ἔχοντος, διὰ τὸ ἐλευθερίως καὶ μεμονωμένως βιοῦν, εἰθισμένως ἔχειν τε τὸ τῆς ὀχλήσεως ἄχθος· καὶ τὸ τῶν περισπασμῶν φεύγειν πολυάσχολον, ἀγαπητὸν γὰρ ἐλογιζόμεν εἰ ἐμαυτὸν σώσαιμι, ἄλλους γὰρ σώζειν ἴσως οὐκ ἀπαιτούμεθα, ἔτι δὲ δι' ἰσχυριζομένου ὡς αὐτῷ τούτῳ τοῦ Κυμινᾶ ὄρους ὑπαναχωρήσαι καὶ μηκέτι φίλων προσανέχειν ἀπαντήσεσι δύνασθαι, ὃ αὐτὸς ἦν ἐπὶ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς εἶχετο παρακλήσεως, παραινῶν καταθέσθαι πρὸς τὸ τελεσθῆναι τὸν σκοπὸν αὐτοῦ.

Εἶχε μὲν οὖν ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκείνον μετὰ τῶν τοσοούτων τροπαίων καὶ νικητηρίων· ἡμεῖς δὲ πρὸς τὸ ἡμέτερον κελλίον ἀφίγμεθα. Μετὰ δὲ χρόνον ἱκανὸν ἀπέστειλεν τὸν ἄνθρωπον αὐτοῦ τὸν μοναχὸν Μεθόδιον πρὸς ἡμᾶς· εὐρῶν οὖν ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον, ὃν δεδώκασι ἡμῖν ὃ τε μακαριώτατος καὶ εὐλαβέστατος κύρ Στέφανος ὁ τηλικαῦτα κατὰ τὸ ὄρος πρωτεύων τοῦ Ἄθωνος καὶ οἱ λοιποὶ γέροντες, καθὼς εἰθισμένον αὐτοῖς ἐστὶ τὸν διακαρτεροῦντα ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν ἔτεσιν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει καὶ προαιρούμενον ἡσυχάζειν λαμβάνειν τόπον μετὰ τῆς συμβουλίας αὐτῶν, οὗ ἂν ἀρεσθῆ, ἐνεχείρισεν ἡμῖν τὰ τοῦ βασιλέως γράμματα καὶ χρυσίον, ποσὸν λιτρῶν ἕξ. Συνδιαγωγῶν οὖν ἡμῖν ἐν τῷ κελλίῳ ἡμῶν ὡσεὶ μῆνας ἕξ, πλειστάκις ἐνοχλήσας ὥστε συγκαταθέσθαι ἡμᾶς τῷ τοῦ βασιλέως βουλήματι, οὗτο τῆς βασιλείας ἐπιλημμένου, κτισθῆναι λαύραν, κατενεύσαμεν, καὶ ἐπὶ παρόντος αὐτοῦ ὀρηθέντες κτίζειν, τὰ εἰς λόγον τοῦ βασιλέως κελλίᾳ συνετελέσαμεν, ἃ καὶ μέχρι νῦν διαμένουσιν. Ὑποσχομέ-

ων οὖν ἡμῶν καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας οἰκοδομὴν ἀπήει χαίρων ὁ ἄνθρωπος.

Εἰχόμεθα τοίνυν τοῦ ἔργου. Οὕτω δὲ παρεληλυθὸς τετραμήνου ἀκηκόαμεν ἀνηγορευθῆαι αὐτὸν βασιλέα, ἐγκρατῆ γενέσθαι τε τοῦ παλατίου· καὶ δὴ καταλείψαντός μου τὸ τῆς ἐκκλησίας ἔργον ἡμιτελές καὶ τὴν βασιλίδα καταλαβόντος πόλιν, ὡς αὐτὸν ἀφικομένου τε, οἷος εἰκὸς ἦν λόγοις ὀνειδιστικοῖς κατ' αὐτοῦ χρησάμενος ἔλεγον, ὡς διήθεν ἄλλα διαλογιζομένου σου καὶ μελετῶντος, ὡς ἀπέδειξε τὰ πράγματα, ἄλλα διωρίζου ἡμῖν· καὶ εἶχον ἓν αἰτίαις τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα εἰδὼς αὐτὸν πάντα ραδίως οἴσειν τὰ παρ' ἡμῶν λεγόμενα. Ὁ δέ μου ἀνθυπέφερον, ὄρκους πληροφορῶν καὶ ὑπεραπολογούμενος ἐνστατικῶς, αὐτῆς τῆς βασιλείας καταφρονῆσαι καὶ τοῦ διαδήματος· ἄλλως τε δὲ καὶ τῆς γυναικὸς μηδεμίαν ἐπιστροφὴν ποιῆσαι, καὶ καλοῦντος ἐπιτηδεῖου καιροῦ διαδρᾶναι πάντα, ἃ νῦν ἐμποδῶν νομίζεται, καὶ πρὸς τὸ ἅγιον ὄρος φοιτῆσαι καὶ τὰς συνθηκὰς πληρῶσαι τὰς πρὸς τὸν κύριον, μόνον λέγων· μὴ καθυφεῖς εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας οἰκοδομὴν ταύτην ἡμιτέλεστον καταλείψης. Βεβαίως οὖν ἅπαξ γινωσκέτω, πάντα λογισμὸν ἀπιστίας κατόπιν ἀφείς, ὡς, εἰ μὴ κύριος, οἷς κρίμασιν αὐτὸς μόνος ἐπίσταται, μαρτυρικῶς τέλει τὸν βίον αὐτὸν εὐδόκησεν ἀλλάξασθαι, ταῖς κατὰ Θεὸν ὑποσχέσεσι καὶ συνθήκαις δεξιὸν πέρασ ἐπέθηκεν ἄν· ἀλλὰ γὰρ πάντα, ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ, κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. Οὕτω δὴ τνικαῦτα βεβαιωθέντες καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ ρήμασιν ἐπανήκομεν εἰς τὸ κελλίον ἡμῶν, καὶ πάλιν εἰχόμεθα τῆς περὶ τὴν ἐκκλησίαν οἰκοδομῆς. Χρήματα τοίνυν καὶ παροχὰς ἀναλωμάτων καὶ δόσεις μισθῶν τοῖς εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας οἰκοδομὴν κεκοπιακόσιν ἐργάταις, ἔδωκε μὲν κάκεινος, ἀλλὰ πρὸς ἅπερ ἡμεῖς καταβεβλήμεθα, τὰ τοῦ τρισμάκαρος βασιλέως ἦττονα καταφαίνεται· τὰ πλεῖω γὰρ καὶ παρὰ ἄλλων φιλοχριστῶν, οἷα τις συνεισφορὰ καὶ συνεπιβολὴ καρποφορίας εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας συμπλήρωσιν ἡμῶν τῇ μετριότητι δέδοται· ὅσους δὲ κόπους καὶ συντριβὰς πεπόνθαμεν καὶ πειρασμοὺς καὶ ταλαιπωρίας ὑπομεμενήκαμεν, καὶ δόσεις ἐξόδων καταβεβλήμεθα εἰς τε λατομίας καὶ κατορύξεις καὶ χωμάτων καὶ λίθων ἐκφόρησιν καὶ φυτῶν καὶ θάμνων καὶ δένδρων προθέλυμνον ἐκτομὴν τε καὶ ἔκσπασιν, πρὸς τὸ δεῖμασθαι τὸν ἅγιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ναόν, τὴν τε τῆς λαύρας ἅπασαν κατασκήνωσιν μακρὸν ἂν εἴη διεξελθεῖν ἢ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν· ταῦτα γὰρ μόνος ἂν εἶδει βεβαίως ὁ κύριος, ὁ πάντα ραδίως ἐκ μὴ ὄντων παράγων εἰς ὑπαρξιν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τόπιον τῆς λαύρας ἀπέχον ὡσεὶ μίλια ι' κρημνῶδες καὶ ὑλῶδες καὶ αὐτὸ τετυχηκός, Μυλοπόταμος οὕτω προσ-

αγορευόμενον, ὅπερ ἐκκαθάραντες καὶ καθομαλίσαντες τῆς ὑποκειμέ-
 νης ὕλης καὶ τῶν πετρῶν, ἐκκλησίαν τε καὶ κελλία κάκεισε ἐπ' ὄνό-
 ματι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου δειμάμενοι ἐν τάξει τε
 καὶ χρήσει μετοχίου πεποιήκαμεν, ἀμπελῶνά τε ἐκέισε κατεφυτεῦσα-
 μεν, λόγῳ νάματος καὶ οἴνου μεταλήψεως ἕνεκα τῶν τε διὰ τὸ τοῦ 5
 κυρίου ὄνομα προσκαρτερούντων ἐν τῇ λαύρῳ ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐπι-
 δημούντων ξένων. Ἐχρῆν δὲ ἡμᾶς κατὰ τὴν προσήκουσαν ἀρχαίαν
 τῶν πατέρων ἀκρίβειαν ἀπερισπάστους εἶναι καὶ πραγμάτων ἐκτός·
 τὸ γὰρ ἀπερίσπαστον ἀφροντιστότερον, τὸ δὲ ἀφρόντιστον ἀταραχώ-
 τερον· τὸ δὲ διὰ πάντων τούτων συναγόμενον παρεκτικὸν καταστά- 10
 σεως τελεωτέρας καὶ μείζονος, πλὴν πολλὰ τὴν ἡμῶν ταπείνωσιν αἰ-
 τίαι πρὸς τοῦτο ἐξεκαλέσαντο, τὸ τὴν τοῦ ὄρους παράλιον εἶναι
 κρημνώδη τε καὶ ἀλίμενον ἐφ' ἑκατέρων μερῶν τῶν τε προσαρκτίων
 καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν μιλίων ἐπέκεινα ὄγδοήκοντα· δίκην γὰρ χερ-
 σονήσου τὸ ὄρος πρὸς τὸ πέλαγος σταυρικῶ σχήματι παρατείνεται, 15
 τῶν ἐν τῷ πελάγει νήσων Λήμνου τε καὶ Ἰμβρου, Θάσου καὶ τῶν λοι-
 πῶν ἀπέχον πολλῶ τῷ διαστήματι, ὡς διὰ τοῦτο, χειμῶνος ἐπιγινο-
 μένου, μὴ δύνασθαι πλοῖον μήτε ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὴν ἤπειρον ὥστε
 ἐμπορεύεσθαι τὸ τῶν ἀναγκαίων χρειῶδες μήτε πάλιν ἐκεῖθεν πρὸς
 τὸ ὄρος ἀφίχθαι ἢ καθορμισθῆναι τὸ παράπαν, τῷ τὰς παραλίας ἐκα- 20
 τέρωθεν ἀλιμένους τυγχάνειν· ἄλλως τε δὲ διὰ τῆς ξηρᾶς τὰς ἰδίας
 χρεῖας συγκομίσασθαι τινα παντελῶς ἀμήχανον, τοῦτο μὲν διὰ τὸ τῆς
 ὁδοῦ μῆκος, τοῦτο δὲ διὰ τὸ εἶναι ζώοις τὸ ὄρος σχεδὸν ἀδιόδευτον·
 ἀπὸ γὰρ τῆς ἠπέιρου μέχρι τῆς τοῦ ὄρους ἄκρας τῆς πρὸς ἥλιον ἀνί-
 σχοντα, τῆς θαλάσσης πλεῖστον ἐγκολλουμένης, ἔνθα καὶ ἡ λαύρα 25
 ἴδρυται, διάστημα ἐστὶ πλεῖον ἢ ἕλαττον μιλίων ἑκατόν. Τούτου ἕνε-
 κα προήχθημεν ἀμπελῶνα καταφυτεῦσαι, διὰ τὸ τῆς χρεῖας ἀπαραί-
 τητον καὶ μάλιστα εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας καρποφορίαν· εἰ γὰρ κα-
 δοίημεν ῥαδίαν τὴν ἐμπορίαν γενέσθαι, ὅπερ ἀμήχανον, ἄτιμον καὶ
 ἄτοπον τοῦτο καταστοχαζόμενοι λελογίσμεθα πέμπεσθαι τοὺς μοναί 30
 χοὺς οἶνον ἐμπορεύεσθαι ἔν τε κώμαις καὶ πόλεσι, συνεχῶς τε ἐπιχω-
 ριάζειν τοῖς κοσμικοῖς, συναγελάζεσθαι τε καὶ συνδιαιτᾶσθαι αὐτοῖς,
 ἐντεῦθεν καὶ γυναιξὶν ἀδεῶς προσομιλεῖν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς τούτων ἐν-
 τεύξεως βλάβην καὶ δυσωδίαν μηδαμῶς διαδιδράσκειν· εἰσὶ μὲν γὰρ
 ἀγροὺς ἐν τῷ ὄρει πολλοὶ καλλιεργήσαντες καὶ ἀμπελῶνας καταφυ- 35
 τεύσαντες, ἐτοίμους τε ἐξωνησάμενοι καὶ ἐπὶ φανερωτέρῳ ὄψει καὶ
 βελτίῳσι γενέσθαι τούτους σπουδάσαντες· ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἐκείνους,
 μὴ γένοιτο, σχόντες παράδειγμα, τὸ τῶν πεμπομένων δὲ ἀδελφῶν
 ἐπιτοῦταις διακονίαις συμφέρον ἀβλαβές τε καὶ ἄτρωτον ἴσα καὶ τῷ

ἡμετέρῳ ποιούμενοι οὕτω ποιῆσαι προήγμεθα. Περί μὲν δὴ τούτων ἀρκούντως εἰρήσθω λοιπόν.

Ὁ δὲ μακάριος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς ὁ ἀξίως τῇ φερωνύμῳ κλήσει πολιτευσάμενος, ἔτι περιῶν τὴν χρεῖαν τε καὶ διοίκησιν τῶν ἐν τῇ ἀνοικοδομηθείσῃ λαύρᾳ προσεδρευόντων ἀδελφῶν, δι' εὐσεβοῦς αὐτοῦ χρυσοβουλίου προεμηθεύσατο, οὗ τινος τὴν τῆς περιοχῆς ἀναφοράν, κυριότητά τε καὶ δεσποτείαν εἰς τὴν ἡμῶν ἀνήκειν μετριότητα καὶ εἰς τοὺς μεθ' ἡμᾶς διωρίσατο, καθὼς αὐταῖς λέξεσιν οὕτως περιέχει τὸ χρυσοβούλλιον: «Δεσπόζεσθαί τε μεθ' ἡμᾶς τὴν τοιαύτην λαύραν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ Ἀθανασίου διοριζόμεθα· πλὴν καὶ ἔτι ζωσῆς τῆς βασιλείας ἡμῶν βουλόμεθα τὸν αὐτὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν Ἀθανάσιον καθηγούμενον εἶναι τῆς τοιαύτης λαύρας καὶ τῶν πέριξ τῆς λαύρας κελλίων τῶν ὀγδοήκοντα μοναχῶν ἀσάλευτον. διοικεῖσθαί τε παρ' αὐτοῦ πάντα, κατὰ τὸ τῷ θεῷ φίλον καὶ τῇ μοναδικῇ καταστάσει ἀρμόδιον· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, εἰ μὲν ἡ βασιλεία ἡμῶν καὶ ἔτι τῷ βίῳ περιεστί, τὸν ἐκ τῆς αὐτῆς λαύρας καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν κελλίων διαφέροντα καὶ ὄν ἂν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος μοναχὸς Ἀθανάσιος τελευτῶν ἐπιτρέψειεν, ἐκεῖνον καὶ πρὸς τὴν τῆς ἡγουμενείας ἀρχὴν ἐγκαθίστασθαι· ἐπεδὴν δὲ καὶ ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐκ τοῦδε τοῦ ματαίου βίου καλέσειε, καὶ τοῦ κοινου καὶ ἡμεῖς ποτηρίου τοῦ θανάτου μετὰσχωμεν, οὐδένα βουλόμεθα τῶν πάντων ἕτερον εἰς τὴν τοιαύτην λαύραν καθηγούμενον προχειρίζεσθαι, ἀλλ' ὄν ἂν οἱ μοναχοὶ τῆς τε λαύρας καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν κελλίων, συναθροιζόμενοι τε καὶ διασκοπούμενοι, ἀρετῇ τε ἴδωσι διαφέροντα καὶ ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο ἔχοντα ἐκεῖνον καὶ πρὸς τὴν ἡγουμενείαν ἐγκαθιστᾶν. Ξένης δὲ λαύρας ἢ μονῆς οὐδόλως παραδεχόμεθα τίνα ἐν οἰωδήποτε χρόνῳ ἡγούμενον ἐν αὐτῇ γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὸν ἡμέτερον θάνατον ἐξεῖναι τι βουλόμεθα ταύτην κοσμικῶ ἢ ἐκκλησιαστικῶ προσώπῳ ἢ καὶ μοναχῶ δωρεῖσθαι ἢ ὑφ' ἐτέραν ποιεῖσθαι μονήν, ἀλλ' οὕτως ἐλευθέραν εἶναι καὶ αὐτοδέσποτον, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην τε καὶ διάταξιν».

Ταῦτα ἡ θαυμασία καὶ ἄληπτος ἐκείνη ψυχὴ διωρίσατο, τῆς ἡμετέρας γνώμης οὐκ ἄποθεν· μηδεὶς οὖν οἰέσθω βουλῆς ἄνευ εἰδήσεώς τε καὶ γνώμης ἡμετέρας λέξιν ψιλὴν ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ περιέχεσθαι, ἀλλ' ὡς ἂν ἡμεῖς αὐτῷ ὑπεθέμεθα. Ἐπεὶ οὖν, κατὰ τὴν τοῦ χρυσοβουλίου διάληψιν, ἔτι ζώντος αὐτοῦ, πάντα εἰς τὴν ἡμῶν ἀνατέθεικε γνώμην, κατὰ τὸ ἡμῖν αἰρετόν, τῶν πραγμάτων ἀντέχεσθαι, διατίθεσθαι τε καὶ διατάσσεσθαι περὶ τὴν τοιαύτην εὐαγεστάτην λαύραν, κυριότητί τε καὶ ἐξουσίᾳ ἥπερ βουλοίμεθα κεχρησθαι, κανονίζειν τε καὶ τυποῦν καὶ ρυθμίζειν καὶ ὅσα τῇ μοναδικῇ καταστάσει λυσιτελεῖ,

κατὰ τὸ δυνατόν ἡμῖν, διανοεῖσθαι τε καὶ διαπράττεσθαι, ῥάδιόν ἐστιν νοεῖν ὡς μετὰ τὸ ἀποβιῶναι τοῦτον τὸν μακάριον, πολλῶ πλέον ἐπαδείας τε καὶ ἐξουσίας ἡμῖν ἐστιν, ἅ τε τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐξηρημένων, τυποῦν τε καὶ κανονίζειν, καὶ μεθ' ἡμᾶς καταλιμπάνειν, τὸν βίον ἀλλάσσοντας, ὃν ἂν ὁ Θεὸς εὐδοκήσειεν, ἡμᾶς τε πληροφορήσειεν ἄξιον εἶναι τῆς τοιαύτης ποιμαντικῆς λειτουργίας.

Ἐγὼ μὲν γὰρ εὐχόμεν ἔτι περιεῖναι τῷ βίῳ τὸν ἄνδρα, μήτι γε μόνον ἡμῶν εἰς κοινὸν δὲ τοῦ κόσμου παντὸς ὄφελος καὶ προστασίαν ἀκαταγώνιστον, τὰ τε ἡμέτερα καὶ τὰς τῆς λαύρας καταλιπεῖν αὐτῷ, ὡς ἂν ὑπὸ τῆς βαθείας ἐκείνης καὶ συνετῆς φρενὸς ἄμεινον διωκθήσάν τε καὶ ἐνετάλθησαν· ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἐξεγένετο, καθὼς εὐχόμεν τῆς ἐπιθυμίας ἐπιτεύξασθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸ δόξαν τῇ Θεῖα Προνοίᾳ, παρὰ τὴν ἡμετέραν προσδοκίαν τε καὶ διάληψιν, ἐκείνον μὲν οἷς κρίμασιν ἀκαταλήπτοις ἐπίσταται, ἀπὸ τῶν τῆδε πρὸς ἀκύμονα καὶ τελωτέραν ζωὴν μετατάξασθαι προμηθευσασμένη καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν ἀκήρατον καὶ μόνιμον βασιλείαν αὐτῷ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων καμάτων ἀξίαν ἀμοιβὴν δωρησασμένη, ἡμεῖς δὲ τῷ ταλαιπώρῳ καὶ πικροτάτῳ βίῳ τούτῳ καὶ μυρίων σκοπέλων γέμοντι τέως παροικεῖν ἀφείθημεν, ἐντελλόμεθα μετὰ κατακρίσεων τῷ μέλλοντι μεθ' ἡμᾶς αἰρεθῆναι καθηγουμένῳ ὁμοῦ μὲν παρεγγυώμενοι, ὁμοῦ δὲ καὶ προσεπισκῆπτοντες δεσμὸν ἔχειν ἀπὸ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου, ἀχράντου τε καὶ ζωαρχικῆς τριάδος καὶ ἐκ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἴν' ὅταν μέλλῃ τῆς ἐπικήρου ταύτης ζωῆς τῆς μηδὲν στάσιμον ἢ βέβαιον ἐχούσης μεθίστασθαι, καταλιμπάνῃ διάδοχον καὶ αὐτὸς μετ' αὐτὸν εἰς τὴν τῆς ἡγουμενείας ἀρχὴν ἐκείνον, ὃν ἂν παρὰ τοῦ Θεοῦ πληροφορηθεῖ καταλλήλως πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ προσφυῶς ἔχοντα, ὃν καὶ τῶν ἰδίων ἀρετῶν τὸ φῶς διάδηλον διαδείκνυσι, εἰδήσει μὲν τοι καὶ γνώμη τῶν προκριτωτέρων ἀδελφῶν καὶ εὐλαβεστέρων. Καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς ἐγὼ ὁ πάντων ἔχων τὴν κυριότητα, καὶ οὗ τῷ λόγῳ ἀνθέστηκεν οὐδὲ εἷς, οὐ τῆς τῶν ἀδελφῶν γνώμης χωρὶς τὸν ἐμὸν βούλομαι καταλειπέναι διάδοχον· εἰ δέ τις ἐν τῇ τοῦ καθηγησομένου αἰρέσει, δαιμονιώδει φρονήματι ἀπατῶμενος, καὶ ἰδίῳ θελήματι ἀπαγόμενος ἕτερον ἐπιζητεῖ παρ' ὃν ὁ προεστὼς καὶ πᾶσα ἡ τῶν προκριτωτέρων ἀδελφῶν λογὰς ἐκκρίνει καὶ ἐπιλέξεται, καὶ στάσεις ἐν τούτῳ καὶ παρασυναγωγὰς καὶ φατρίας καὶ σχίσματα ποιούμενος φωραθεῖ, διωκέσθω καὶ ἀποτεμνέσθω, ὡς νενοσηκὸς μέλος τῆς ἀδελφότητος καὶ ὡς μὴ κατὰ Θεὸν τούτοις συζῶν, μηδὲ τὴν προκοπὴν αὐτῶν καὶ ὠφέλειαν καὶ τὸ συμφέρον ἐπιζητῶν. Εἰ δέ γε συμβαίῃ, οἷα εἰκός, μὴ ἐν τῇ λαύρᾳ τὸν καθηγούμενον τελευτῆσαι, τότε δὴ συνελεύσει καὶ διασκοπήσει καὶ ψήφῳ καὶ κρίσει τῶν εὐλαβεστέρων καὶ προεχόντων, ὡς εἰ-

ρηται, ἀδελφῶν, οὐδὲ γὰρ τοῖς πᾶσιν ἀπλῶς τὴν τοιαύτην κρίσιν καὶ ἐξουσίαν ἀφίεμεν· ἐπισκῆπτομεν καὶ διοριζόμεθα τὴν τοῦ καθηγουμένου γίνεσθαι ἐκλογὴν ἐξ αὐτῆς δηλονότι τῆς ἀδελφότητος καὶ οὐκ ἀπὸ ξένης φοιτήσαντος καὶ πλασθέντος αὐθημερόν, αὐτοσχεδίου τὴν

5 ἀρχὴν καὶ μηδὲν ἐπικομιζομένου τοῖς ἀδελφοῖς ἀρετῆς ἐφόδιον ἢ τὸ βούλεσθαι πρῶτον αὐτοῖς ψηφισθῆσεσθαι· οὐ τὴν διαγωγὴν οὐκ ἴσασι. καὶ γὰρ καὶ δὴ καὶ τοῦτο ὁ τῶν ἀδελφῶν ἱερὸς σύλλογος ἴστω ὡς δεῖν, ὡήθημεν ξένον ἀπὸ μονῆς ἐτέρας ἐληλυθότα μὴ τῆς ἀρχῆς ἐπιβαίνειν αὐτοσχεδίως· τὸ γὰρ ἐν τῷ χρυσοβουλλίῳ διαγορευδον οὕτως

10 κεφάλαιον: «οὐδένα βουλόμεθα εἰς τὴν τοιαύτην λαύραν καθηγούμενον προχειρίζεσθαι, ἀλλ' ὃν οἱ μοναχοὶ τῆς λαύρας διασκοπούμενοι ἀρετῇ τε ἴδωσι διαφέροντα καὶ ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο ἔχοντα, ἐκεῖνον καὶ εἰς τὴν ἡγουμενίαν ἐγκαθιστᾶν», δι' οὐδὲν ἕτερον συμβεβουλεύκαμεν ἐκδεδόσθαι παρὰ τοῦ τρισμάκαρος βασιλέως, ἢ διὰ τὸ μὴ

15 τὴν λαύραν ὑπὸ τινος ἐτέρου προσώπου ὑποπεσεῖν· μήτε Πατριάρχου μήτε ζακελλίου, μήτε τινος, ἄλλου προσώπου παραδυναστεύοντος, εἴτε ἡγούμενον προχειρίζεσθαι, ἀλλ' εἶναι αὐτὴν αὐτοδέσποτον καὶ αὐτεξούσιον, ὡς ἔφαμεν, εἰ γὰρ ἀφείθη τοῦτο τὸ παρὰ τινος ξένου προσώπου προχειρίζεσθαι καθηγούμενον, ὑπὸ τὴν ἐκείνου ἂν ἐτέλεσεν ἐξου-

20 σίαν ἢ λαύρα· ἀλλὰ τὸ ἔχειν ἐξουσίαν τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγούμενον, ἐκδημοῦντα τοῦ βίου, κατὰ διαδοχὴν καταλιμπάνειν διάδοχον αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν προστησόμενον κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν τε καὶ διάταξιν, ἱκανώτατον καὶ ἐπιτηδειότατον, διὰ τοῦτο προνενοήμεθα. Εἰ δέ γε συμβαίῃ, τελευτῶντος τοῦ καθηγουμένου, μὴ πληροφορεῖσθαι

25 εἰς τινὰ ὃν ἂν διάδοχον αὐτοῦ καταλίποι, τότε δὴ συνελεύσει καὶ διασκοπήσει καὶ κρίσει τῶν μοναχῶν διοριζόμεθα τὴν τοῦ καθηγουμένου γίνεσθαι ἐκλογὴν ἐξ αὐτῆς δηλονότι τῆς ἀδελφότητος καὶ οὐκ ἀπὸ ξένης φοιτήσαντος καὶ πλασθέντος αὐθημερόν, αὐτοσχεδίου τὴν ἀρχὴν καὶ μηδὲν ἐπικομιζομένου τοῖς ἀδελφοῖς ἀρετῆς ἐφόδιον ἢ τὸ

30 βούλεσθαι πρῶτον αὐτοῖς ψηφισθῆσεσθαι, οὐ τὴν διαγωγὴν οὐκ ἴσασι· καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς εἶπερ ἐν ἀπορίᾳ γενοίμην τοῦ διάδοχον εὔρεσθαι καὶ καταλιπεῖν, ὥστε κατὰ τὴν ἐμὴν θέλησιν ποιμαίνειν τοὺς ἀδελφοὺς ἐν τῇ τῶν μοναχῶν κρίσει καὶ ψήφῳ μέλλω καταλιμπάνειν τὴν τοῦ προεστῶτος ἐκλογὴν. Καὶ τοῦτο περιέχεται ἐν τῷ χρυσο-

35 βούλλῳ: ὡς ὅτι ξένης λαύρας ἢ μονῆς οὐδόλως παραδεχόμεθά τινὰ ἐν οἰωδῆποτε χρόνῳ καθηγούμενον γενέσθαι, ξένον δὲ ἐκεῖνον ἴσμεν, καὶ προσυπομνήσαντες τῷ αἰοιδίμῳ βασιλεῖ ἀνεθέμεθα ἐνησημανθῆναι τῷ χρυσοβουλλίῳ διὰ μείζονα ἀσφάλειαν, τόν, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωτα, μὴ τῷ τῆς λαύρας τόπῳ προσεδρεύσαντα, μήτε τοῖς ἀδελφοῖς

40 συνδιαπρέψαντα μήτε τοῖς πνευματικῶς ἀγῶσι συνασκηθέντα καὶ

συμμελετήσαντα, κἄν ταῖς ἀκολουθίαις καὶ στάσεσι καὶ τύποις καὶ καθίσμασι μὴ τῆς καρτερίας τὸ ἔντονον ἐπιδείξαντα, νεωστὶ ἔληλυθότα καὶ αὐθημερόν, κατὰ τὴν τῶν γιγάντων τερατώδη μυθοποιῶσαν ἀρχηγὸν διὰ τινος ἄλλης προστασίας ξένης καὶ τῆς τυχούσης πλαττόμενον τε καὶ σχεδιαζόμενον. ᾿Αλλὰ γὰρ τοῦτο διωρισθαι ἡμῖν συνοῖσον ἔδοξε· τὸν προσκαρτερήσαντα τῇ μονῇ καὶ συναναστραφέντα τοῖς ἀδελφοῖς μέχρι τριῶν ἢ καὶ δύο ἐτῶν, εἴ γε ἄρα καὶ παρὰ τινος ἄλλης μονῆς ἐφοίτησε, τὸν τοιοῦτον γὰρ οὐ φημι ξένον ἀλλὰ τέκνον ἡγημαὶ καὶ σῶμα τῆς ἐκκλησίας καὶ μέλος τῆς κατ' ἐμὲ ἀδελφότητος· καὶ κατὰ μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐμῆς κουρᾶς, ἀλλ' ἴσους αὐτοὺς εἶναι ταύτη, κατὰ πάντα τρόπον φιλοτιμίας καὶ γνησιότητος καὶ μάλιστα τοὺς καταλιπόντας τὰς ἑαυτῶν μονὰς καὶ πάντα τὰ κατ' αὐτοὺς εἰς τὴν ἡμῶν μετριότητα ἀνατεθεικότας· τοὺς γὰρ τοιοῦτους καὶ υἱοὺς καὶ κληρονόμους καὶ σπλάγχνα τῆς καρδίας μου λελόγισμαι εἶναι καὶ καταλιμπάνω μετὰ πάσης τῆς ἀδελφότητος, Παρεγγυῶμαι οὖν πᾶσι τοῖς κατὰ διαδοχὴν ἔσσεσθαι μέλλουσι καθηγουμένοις, δεσμοῖς ἐπιτιμίων ἀσφαλιζόμενος καὶ ὀρκίζων κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ φρικωδέστατον φόβον, μηδεμίαν διαφορὰν ἔχειν αὐτοὺς παρὰ τοὺς ἐν τῇ λαύρᾳ παρ' ἡμῶν δεξαμένους τὸ σχῆμα τὸ ἅγιον, μᾶλλον μὲν οὖν, εἴ γε κατ' ἀρετὴν διαφέρουσι σχετικώτερον διακεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ παραμυθίας ἀξιοῦν προσηκούσης, καταλλήλως τῆς αὐτῶν ἀρετῆς, ἀναλόγως τε τῇ αὐτῶν εὐλαβείᾳ καὶ προτιμητέους λογιζέσθαι καὶ εἶναι αὐτοὺς.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐντέλλομαι ὑμῖν· ὡς εἴ τις εὐρεθῆι ἐκ τῶν τοιοῦτων, λέγω δὴ τῶν ἀπὸ ξένης πεφοιτηκότων, διαπρέψας ἐν τῇ μονῇ, ἱκανός τε καὶ ἐπιτήδειος καὶ ἄξιος τῆς τῶν ἀδελφῶν ἐπιστασίας ἀναφανῆ ἀκωλύτως καὶ ἀνενοδιάστως ἐπιστατεῖτω, παρὰ τοῦ μέλλοντος τελευτᾶν καθηγουμένου κατὰ διαδοχὴν μαρτυρούμενός τε καὶ καταλιμπανόμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ παρὰ τῶν τῆς Λαύρας ἀδελφῶν ὁ τοιοῦτος ἐκλεγέσθω· καὶ γὰρ οὐδὲν ἐναντιοῦται ἢ λυμαίνεται ἢ παροῦσα διάταξις τῇ τοῦ εὐσεβοῦς χρυσοβουλλίου διαταγῇ, κἄν δοκεῖ διαφωνεῖν, ἀλλὰ καὶ πάνυ συνάδει, καθὼς ἤδη μικρῷ πρόσθεν διηγόρευται· ὡς ξένον ἐκεῖνον ὠνόμασε τὸν ἐκ τοῦ παραχρῆμα πρὸς ἡγουμενεῖαν τῆς λαύρας ἀπὸ ξένης μονῆς αὐτομόλως ἐπιδημήσαντα, ἢ τὸν διὰ χειρὸς δυνατῆς ἐπεισφρῆσαι μέλλοντα πρὸς τὴν τῆς λαύρας δεσποτείαν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ παρὰ τῶν ἀδελφῶν βουλόμεθα τοιοῦτον αἰρεθῆναι ποτε ἢ ζητηθῆναι τὸν μὴ τῶς κἄν ἕνα χρόνον, τὸ βραχύτατον, συνδιατηθέντα καὶ συνδιαγαγόντα αὐτοῖς. Ταῦτα διεξιέναι προήχθημεν, ἵνα καὶ τὸν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἀγιωτάτου βασιλέως σκοπὸν πάντων εὐσύνοπτον τοῖς ἐντυγχάνειν ἐθέλωσι τῇ παρούσῃ διαθήκῃ

ποιήσωμεν, καὶ τὴν ἡμετέραν γνώμην φανεράν καταστήσαι πρὸς ὃ τὸν ἀγῶνα ἐσχήκαμεν. Ἦν δὲ ὡς ἀληθῶς ἴση σπουδὴ καὶ φροντίς ἀμφοτέροις τὸ μὴ δεσποτεῖα τινὸς ἀσυντελοῦς προσώπου, παρὰ τὸ προσῆκον ὑποπεσεῖν τὴν ἐκκλησίαν.

5 Ἐπὶ τούτοις πᾶσι παρεγγυῶμαι καὶ διορίζομαι πάλιν τῷ προεστῶτι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἅπασιν, ἀπὸ μείζονος ἕως ἐσχάτου αὐτῶν καὶ ἐπιτιμῶ αὐτοῖς ἀπὸ κυρίου Θεοῦ παντοκράτορος καὶ τῆς ὑπεραγίας ἀληθῶς Θεοτόκου τὸ μὴ καταυθαδιάζεσθαι ἢ κατεπαίρεσθαι, καθ' ὅτανδῆποτε πρόφασιν, τῶν ἐκ διαφόρων μονῶν διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ
 10 καὶ τὴν ἡμῶν ἀγάπην πρὸς ἡμᾶς φοιτησάντων καὶ τῷ συλλόγῳ τῶν ἀδελφῶν συναριθμηθέντων καὶ καταλεγέντων ἢ ξενοκούρους ὀνειδί-
 ζειν ἢ παρορᾶν, οἷα πολλάκις ἀκοῆ παρειλήφαμεν ὡς ἔν τισι κοινοβίοις παρ' ἀστηρίκτων ἀνθρώπων καὶ μὴ φοβουμένων τὸν κύριον, φασὶ ταῦτα καὶ προσονειδίζεσθαι : «ὁ δεῖνα ξένης μονῆς ἐστὶ κουρᾶ
 15 καὶ διὰ τοῦτο περιφρονητέος· ὁ δεῖνα τῆς μονῆς τῆς ἡμετέρας καὶ διὰ τοῦτο προτιμητέος»· τοῦτο εἶ τις φωραθεῖη ποιεῖσθαι εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς λαύραν, μετὰ τὴν ἡμετέραν ἀποβίωσιν, ἵνα ἔχη τὴν ἐπιτιμίαν, ἣν ἐθέμεθα ἀπὸ κυρίου Θεοῦ παντοκράτορος, ἔχη τε διάδικον τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ τὴν ἡμῶν ταπεινώσιν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
 20 τοῦτο γὰρ ἡμεῖς τὸ ψυχικὸν νόσημα νόσου λοιμικῆς χαλεπώτερον ἡγοῦμεθα. Ἀλλὰ γὰρ τί χρῆ καλεῖν τοῦτο νόσον ; αἴρεσιν καὶ τῶν αἰρέσεων τὴν χαλεπωτάτην· τὸ γὰρ διατέμνειν καὶ διάφορον ἡγεῖσθαι τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν αἰρέσεως χαλεπώτερον, ἀλλοφύλου γὰρ μὴ τυγχάνοντος, μὴ ἕτεροδόξου, τῆς ψυχῆς τούτου κάκεινου κα-
 25 τὰ δημιουργίαν καὶ δεσποτείαν θεϊκὴν μηδὲν διαφερούσης, τοῦ δόγμα-
 τος ἀμφοτέρων ὑγιοῦς ὄντος, τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ καὶ δεσπότητος ἀμφο-
 τέρων τυγχανόντων καὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ· καὶ κυρίας τῆς τε γῆς καὶ τοῦ πληρώματος αὐτῆς ὑφ' ἓνα τελοῦσης δεσπότην καὶ κύριον, κατὰ τὸν εἰπόντα ἅγιον, τί διενήνοχεν οὗτος ἐκείνου, ὅσον κατὰ τὴν
 30 ἐν τόπῳ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ σχήματος ἀνάληψιν ; οὐδὲν ἄρα διοίσει ὁ ἕτερος τοῦ ἐτέρου, ἵνα ὁ μὲν ἐσώκουρος, ὁ δὲ ξενοκούρος κα-
 λοῖτο. Παρ' ἡμῖν ἡ τοῦ θελήματος ἐκκοπὴ ζητεῖται, καὶ τοῦτό ἐστι περισπούδαστον, καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὸ συνιέναι, ὅτι εἰς πένθος ἀλλ' οὐκ εἰς χαρμονὴν ἐκλήθημεν, καὶ τὸ μὴ ὀπισθεν ἕκα-
 35 στον τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ πορεύεσθαι· ἐπέπερ, ἂν ἐπέκεινα Γαδείρων ἦν ἐνδεχόμενον μονὰς εἶναι τινος, εἰτά τινες ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς φοιτήσαντες συγκατεiléχθαι τοῖς ἀδελφοῖς προήρηνται, ξένους αὐ-
 τοὺς οὐκ ἂν ὠνομάσαμεν· ἀλλὰ γὰρ καὶ ξένην μονὴν εὐλαβοῦμαι κατανομάζεσθαι, τὸ γὰρ ξένην εἰπεῖν τοῦ Θεοῦ χωρίζειν ὑπέληφα·
 40 καὶ γὰρ εἰ τι δικαίωμα μέγιστον ἦν τῷ τινος ἐπισχυρίζονται, χωρὶς

ἄλλου τινὸς κατορθώματος ἢ βελτίστου πλεονεκτήματος, ἢ τῆς ψαλίδος δόσις, πάντες ἤρκοῦντο τούτῳ καὶ κόπου τινὸς ἄλλου χρεῖα οὐδαμῶς καθεστήκει· οὔτε τοίνυν ὃν ἐγὼ αὐτὸς ἀπέκειρα ἀμελῆ καὶ βράθυμον καὶ ἀδιάφορον γενόμενον ἀποδέχομαι, καὶ τὸν ἀλλαχόθεν ἐλληλυθότα τὸ μοναχικὸν ἡμφιεσμένον σχῆμα προσίεμαι· καὶ μάλιστα παντοίαις ἀρετῶν κοσμούμενον καλλοναῖς· οὗτος γὰρ ἐμοὶ κατὰ τὸ ἀνάπαλιν, γνήσιος υἱὸς καὶ κληρονόμος καὶ τέκνον τῆς ἐκκλησίας, ὁ δέ γε τῇ τῆς ψαλίδος ἐπιδόσει καὶ τῇ τῶν τριχῶν ἀποθέσει, χωρὶς ἀρετῶν, κατὰ τὸν τύπον, ἐπερειδόμενος ξένος ἐμοὶ καὶ πάντῃ ἀλλότριος καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐχθρὸς· εἰ γὰρ ἑνὸς Χριστοῦ ἐσμέν ἅπαντες, ὡσπερ οὖν καὶ ἐσμέν τῇ αὐτοῦ χάριτι, καὶ μητρὸς μιᾶς τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τῆς πίστεως τῆς αὐτῆς καὶ ἑνὸς ἐπαγγέλματος, μὴ ἔριδες ἔστωσαν ἐν ὑμῖν μηδὲ καλεῖσθω ὁ μὲν ξένος, ὁ δὲ οἰκειότατος. Μόνη δὲ ἡ ἀρετὴ προτιμητέα· ἐντέλλομαι οὖν τῷ προεστώτι καὶ τοῖς τὰ πρῶτα φέρουσιν ἀδελφοῖς μου καὶ τέκνοις καὶ πατρᾶσιν ὥστε σημειοῦσθαι τὸν οὕτως ἀφυλάκτως ἔχοντα πρὸς τὰ τῶν ἀδελφῶν τοιαῦτα ὀνειδίη, καὶ εἰ μὲν κατὰ συναρπαγὴν ἢ καὶ τινα μικροψυχίαν συναπαχθεῖς ταῖς ἰδίαις ἀπαιδευσίαις, τὸν ἀδελφὸν ξενόκουρον ὠνειδισεν, ἀφοριζέσθω τῆς ἐκκλησίας, ἐπὶ τρισὶν ἑβδομάσιν ἀπεχόμενον δηλονότι τῶν ἁγιασμάτων μήτε δὲ συνεισιέναι καὶ κοινῆς τραπέζης μεταλαμβάνειν τοῖς ἀδελφοῖς ἀλλ' ἰδίᾳ, οἴνου καὶ ἐλαίου χωρὶς διαιτᾶσθαι καὶ μετανοεῖν καὶ εἰ μὲν διορθώσειεν ἑαυτὸν, ὥστε γλώσση μὲν σιωπῆς χαλινόν, στόματι δὲ χεῖρα προσεπιθῆναι, χάρις τῷ Θεῷ· εἰ δέ γε φωραθεῖη πάλιν ταῦτα καὶ φρονεῖν καὶ προσονειδίζειν, τέλεον ἐκδιώκεσθαι τῆς λαύρας καὶ ἀποτέμνεσθαι, ὡς σεσηπὸς καὶ ἀπερρωγὸς μέλος τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ἵνα μὴ καὶ ἑτέροις μεταδώῃ τῆς λύμης καὶ τῆς φθορᾶς αὐτοῦ.

Εἰσηγητέον δὲ λοιπὸν τῷ μεθ' ἡμᾶς προσησομένῳ τῆς ἀδελφότητος περὶ ᾧ αὐτὸν φυλάσσειν καὶ πράσσειν ἐπάναγκες. Οὐ διαλλάξεις ὃν παρέλαβε τύπον καὶ κανόνα παρὰ τῆς ταπεινώσεώς μου ἐν ἅπασιν, ἄνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης, οὔτε δὲ κτήση τοῦ κόσμου τούτου τι, οὐδὲ ἀποθησαυρίσεις ἰδιορίστως εἰς ἑαυτὸν μέχρι καὶ ἑνὸς ἀργυρίου. Οὐ διαμερίσεις τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν σου ἐν σχέσει καὶ φροντίδι παρὰ τοὺς ὑπὸ θεοῦ πεπιστευμένους σου πνευματικούς υἱοὺς καὶ ἀδελφούς, οὐδὲ εἰς αὐτοὺς τοὺς κατὰ σάρκα ἰδίους ἢ συγγενεῖς ἢ φίλους ἢ συνεταιρούς. Οὐ χρῆση τοῖς τῆς οἰκείας σου μονῆς οὔτε ζῶν οὔτε μετὰ θάνατον ἐλεημονητικῶς ἢ κληρονομικῶς εἰς τοὺς ἦδη προειρημένους· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ κόσμου εἶ, ἵνα μετέχης τῶν ἐκ τοῦ κόσμου, πλὴν εἰ μή που μετὰβοιῆν τινες ἐκ τοῦ κοινοῦ βίου εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς τάγμα καὶ οὕτω φροντίσεις, κατὰ μιμησιν τῶν ἁγίων πατέρων.

Οὐ κτήση δοῦλον, οὔτε εἰς οἰκείαν χρεῖαν οὔτε εἰς ἦν ἐνεπιστεύθης
 μονὴν τὸν κατ' εἰκόνα θεοῦ γεγονότα ἄνθρωπον· τοῦτο γὰρ μόνοις
 τοῖς ἐν τῷ βίῳ συγκεχώρηται, ὡς ὁ γάμος. Οὐ σχοίης ζῶν τῶν ἐκ
 τοῦ θήλεος γένους εἰς χρεῖαν ὑπουργικὴν ὃ τῷ θήλει παντάπασιν ἀ-
 5 ποταξάμενος. Παραφυλάξεις πάντως τὸ πάντα τὰ ἐν τῇ ἀδελφότητι
 κοινὰ εἶναι καὶ ἀμέριστα καὶ μηδὲν κατὰ μέρος τοῦ καθ' ἕκαστον εἰς
 ἐξασθενήσιν μέχρι καὶ ῥαφίδος· σοῦ δὲ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, μὴ τι γε
 ἄλλο, ἔστωσαν διαμεμερισμένα ἐν ἰσότητι ἀγάπης, πᾶσι τοῖς πνευ-
 ματικοῖς σου τέκνοις καὶ ἀδελφοῖς καὶ πατράσιν. Οὐ σχοίης μετὰ
 10 κοσμικῶν ἀδελφοποιῖας ἢ συντεκνίας ὃ φυγὰς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ
 γάμου. Οὐ κρατήσεις τόπον ἠσφαλισμένον καὶ τὴν οἰκονομικὴν φρον-
 τίδα, ἀλλ' ἔστω σοι κλεις ἡ μεγίστη τῶν ψυχῶν φροντίς τοῦ δεσμεῖν
 καὶ λύειν κατὰ τὰ λόγια. Τὸ χρυσίον δὲ καὶ τὰ κατὰ χρεῖαν ἐγχειρί-
 σεις τοῖς οἰκονόμοις, τοῖς κελλαρίταις, καὶ ὡς ἐπιβάλλει καθ' ἑκά-
 15 στην διακονίαν σου προδήλως πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος καὶ με-
 ταφέροντος, ὡς ἂν βουλεύῃ μετὰ τῶν προεχόντων ἐν τῷ τυχόντι
 προσώπῳ ἀπολαμβάνων τὸν λόγον ἐκάστης διοικήσεως. Οὐ κτήση
 ἱματισμὸν ἐξηλλαγμένον καὶ πολύτιμον ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς πατρο-
 μιμήτως καὶ ἐνδύσῃ καὶ ὑποδήσῃ. Οὐκ ἔσῃ ἀβροδίαιτος οὔτε ἐν τῇ
 20 οἰκείᾳ σου δαπάνῃ, οὔτε ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς τῶν ξένων, ὡς κατὰ τοῦ-
 το περισπώμενος· ἔστι γὰρ τῆς μερίδος τῶν ἀπολαυστικῶν τοῦ πα-
 ρόντος βίου. Οὐ σχοίης τὸ πολυπρόδοτον καὶ πολυγύρευτον ἄνευ ἀ-
 νάγκης ἐγκαταλιμπάνων τὸ οἰκεῖον ποίμνιον· ἀγαπητὸν γὰρ καὶ σχο-
 λάζοντα ἐν τῇ ποίμνῃ δυνηθῆναί σε διασῶσαι τὰ πολυτροπώτατα καὶ
 25 πολυδιεξόδευτα λογικὰ πρόβατα· οὔτε δὲ τοῖς ὑπὸ σὲ ἀδελφοῖς πα-
 ραχωρήσεις ἀβασανίστως ἀπέρχεσθαι ὅπουδῆποτε καὶ μάλιστα ἐν
 ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις, ὀπήνικα οὐδὲ βουλομένους ἐξῆ διὰ τὸ δύσ-
 πλοον ὑποστρέφεσθαι· εἰδὼς ὡς ἡ ἔξω τοῦ κελλίου διατριβὴ καὶ τὸ
 μετὰ τῶν κοσμικῶν χρονίζει θάνατον αἰώνιον κατὰ τὸν μέγαν Ἄν-
 30 τώνιον πέφυκεν ἀποτίκτειν. Οὐ καταλήψεις τὸ ποίμνιόν σου καὶ εἰς
 ἕτερον μετάβοις ἢ πρὸς μείζονα ἀξίαν ἐπαναδράμοις. Οὐ ποιήσεις
 σεαυτῷ καταγῶγιον ἢ τοῖς πνευματικοῖς σου τέκνοις οἶκον κοσμι-
 κόν, ἐν ᾧ εἰσι γυναῖκες ἐπὶ συχνῷ παραβάλλων, ἀλλ' ἐκλέξῃ εἰς ἀν-
 δρῶν εὐλαβῶν τὰς παροδικὰς καὶ ἀναγκαῖας χρεῖας ποιεῖσθαι. Οὐ
 35 κτήση μαθητὴν εἰς τὸ κελλίον σου προσπαθῶς ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀστηρί-
 κτων ἀλλ' ἐκ προσώπου ἀνυπόπτου καὶ ἐκ διαφόρων ἀδελφῶν τὴν
 ὑπηρεσίαν σου ποιήσεις. Οὐ προσκτήσῃ ἐν τῇ λαύρᾳ προάστειον ἢ ἀ-
 γρὸν εἰς βλάβην καὶ περισπασμὸν τῆς ἀδελφότητος ἄκαιρον, εἰ μὴ τι
 ἐν τῇ πόλει μετόχιον διὰ τὸ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ χρεῖαν εἰσιόν-
 40 τας ξενίζεσθαι· ἀρκοῦσι γὰρ τὸ ὑπ' ἐμοῦ τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ καὶ χά-

ριτι τούτοις καταλειφθέντα, εἶπερ αὐτῶν ἐπιμέλονται. Οὐ κωλύσεις τὸ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἐπιχορηγεῖν τοῖς ἐν τῷ τοῦ λιμένος καταγωγῆ ἀποχειμαζομένοις, ὅσας ἡμέρας ἢ μῆνας κρατηθῶσιν· οὐδὲ ἐλαττώσεις τὴν διακονίαν τῆς φιλοξενίας κἄν εἰς ἓν μόδιον δι' οἰκονομικὴν τινα παιδείου ἢ τῆς λαύρας κατασταίῃ δαπάνη τε καὶ χρεῖα. Οὐ προτιμήσεις τοῦ συμφέροντος τῆ ἀδελφότητι πρόσωπον παντὸς ἀνθρώπου ὑπερέχοντος καὶ ἐξουσιάζοντος κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα. Οὐδὲ ὑποσταλῆς μέχρις αἵματος ἐπὶ φυλακῇ τῶν θείων νόμων καὶ ἐντολῶν προθεῖναι τὴν ψυχὴν σου.

Ἐντελλόμεθα δὲ πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα μοναχοῖς τοῖς ἀπὸ τῆς τοῦ μακαριωτάτου βασιλέως τοῦ κυροῦ Νικηφόρου διαταγῆς ἐν τῷ εὐσεβεῖ χρυσοβουλλίῳ αὐτοῦ τεθεῖσι καὶ ἑτέραν ἀριθμοῦ προσθήκην μοναχῶν τεσσαράκοντα προστεθῆναι· ὡς εἶναι τῶν ἀμφοτέρων τῶν μοναχῶν ἀριθμὸν ἑκατὸν εἴκοσι, μετὰ τῶν ἐν τῷ μετοχίῳ καθεζομένων. Ἐπειδὴ καὶ ὁ κύριος Ἰωάννης ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς προσθήκην ποιησάμενος τοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς λαύρας σολεμνίου διακόσια τεσσαράκοντα τέσσαρα νομίσματα, ἀναλόγως τῷ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου βασιλέως κυροῦ Νικηφόρου γεγονότι· καὶ χρυσοβούλλιον ἑαυτοῦ ποιήσας ἐπιδεδωκεν ἡμῖν πρὸς τὸ χορηγεῖσθαι τῇ καθ' ἡμᾶς λαύρᾳ ταύτην ἀπὸ τῆς ἐπειξεως τῆς Λήμνου διηνεκῶς, ἐπιβεβαιῶν ἅμα καὶ τὴν διὰ χρυσοβουλίου καθόλον διάταξιν τοῦ δηλωθέντος μακαριωτάτου βασιλέως τοῦ κυροῦ Νικηφόρου.

Ἐκ δὴ τούτων τῶν ἑκατὸν εἴκοσι μοναχῶν πέντε μοναχοὺς κελλιώτας τῆς λαύρας ἕξωθεν ἡσυχάζειν βουλόμεθα, ῥογεύεσθαι τε κατ' ἔτος ἀνά νομισμάτων τριῶν καὶ σίτου μοδίων πέντε· οὓς καὶ παρεγγυώμεθα ἀκτῆμονας εἶναι καὶ ἐγκρατεῖς, εὐλάβειαν πᾶσαν καὶ ταπεινώσιν πρὸς τὸν καθηγούμενον ἀποσώζοντας· τοὺς δὲ ἱκανῶς ἔχοντας ἐξ αὐτῶν καὶ ἑτέρου προεστάναι ἀφ' ἑνὸς ἔχειν καὶ μόνου μαθητοῦ παραγγέλλομεν· ἐξεῖναι δὲ τινι δύο μαθητὰς οὐ βουλόμεθα ἄλλως τε μηδὲ προσθήκη τις ἄλλου κελλίου γινέσθω λόγῳ τινὸς κελλιώτου, παρὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην τε καὶ διάταξιν· μᾶλλον δὲ καὶ τούτων τῶν πέντε εἰ μεταναστεύσειέ τις ἢ τελευτήσῃ τὸ τηνικαῦτα, εἰ μὲν εὐρεθείῃ ἕτερος, οἷος ὁ λόγος ἐπιζητεῖ, ἱκανὸς πρὸς τὸ τοιοῦτον ἐγχείρημα, ἀντεισαγέσθω εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος· εἰ δὲ μή, οὕτω διαμενέτωσαν. Δίδοσθαι γὰρ ταῦτα κελλιώτας ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν οὐ βουλόμεθα.

Τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ἐν ὑποταγῇ εἶναι καὶ ὑφ' ἐνὶ ποιμένι ποιμαίνεσθαι τε καὶ προνοεῖσθαι διοριζόμεθα· τοῦτο γὰρ χρόνῳ πολλῷ καὶ κόπῳ καὶ δοκιμασίᾳ ἐπισκεψάμενοι καὶ πείρα τὸ εὐθὲς καὶ ὠφέλιμον εὐρηκότες, ἄριστον εἶναι μᾶλλον κεκρίναμεν καὶ ἀκινδύ-

νότερον, φημί δὴ κοινῶς τοὺς ἅπαντας βιοῦν ἀδελφούς· κοινῇ βλέπειν πρὸς τὸν αὐτὸν τῆς σωτηρίας σκοπὸν μίαν τε καρδίαν εἶναι ἐν τῷ κοινοβίῳ καὶ θέλημα ἓν καὶ μίαν ἐπιθυμίαν καὶ ἓν σῶμα ἐκ διαφόρων μελῶν συνηρμοσμένον πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελφότητος, καθὼς νο-
 5 μοθετεῖ ὁ ἀπόστολος· ἀληθῆ τε καὶ τελείαν καὶ ἀνυπόκριτον πρὸς τὸν προεστῶτα τὴν ὑπακοήν ἐνδείκνυσθαι· ἡ δὲ ἀληθῆς καὶ ἄμωμος ὑποταγὴ τῶν ὑποτακτικῶν πρὸς τὸν καθηγούμενον τούτῳ δείκνυται, τῷ μὴ μόνων τῶν ἀτόπων, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ προεστῶτος, ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ μὴδ' αὐτὰ τὰ ἐπαινετὰ χωρὶς τῆς ἐκείνου γνώμης ποιεῖν
 10 καταδέχεσθαι· τὸ γὰρ ἐγκρατεῦσθαι καὶ σωματικῶς κακοπαθεῖν μὴ πρὸς τι χρησίμως ἔχειν οὐκ ἂν διατειναίμην, ἀλλ' εἴ τις τὸ ἀρεστὸν αὐτῷ ποιῶν, μὴ πρότερον ἐρωτήσας, ταῖς ἰδίαις ὁρμαῖς κέχρηται, μεῖζον τοῦ κατορθώματος ἕξει τὸ πλημμελούμενον, ὁ δὲ τῆς ὑπακοῆς μισθὸς μεῖζον τοῦ κατὰ τὴν ἐγκράτειάν ἐστι κατορθώματος.
 15 Κοινῶς ἐσθίειν παρεγγυώμεθα τοῖς οὕτω ἠνωμένοις, κοινήν τὴν πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐπιτελεῖν ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τὴν τε νυκτερινὴν καὶ ἡμερινὴν, καθὼς ἔργῳ αὐτοῖς ὑπεδειξαμεν καὶ ἐγγράφως ἐντεταλάμεθα καὶ παραδεδώκαμεν,

Εἰ δὲ καὶ ποτέ τις βουληθεῖη θεοῦ ἀντιλήψει καὶ συνεργεῖα τὸν
 20 δι' ὑπακοῆς σκυλμὸν ἡσυχία καὶ μονώσει καὶ καθέδρα κελλίου ἀμείψασθαι, ἀπαγγελλέτω τῷ προεστῶτι τὸ πρᾶγμα, ὁ δὲ δοκιμαζέτω τὴν τούτου κατάστασιν ἀκριβῶς· καὶ εἰ μὲν μετέχει δυνάμεως τε καὶ ἐργασίας τῶν ἐν κελλίῳ καθεζομένων, ὡς ἤδη προϋμνασθεῖς ἐν τῇ ὑποταγῇ καὶ μαθὼν τὸ μετὰ προσοχῆς καὶ τηρήσεως τοῦ νοδὸς
 25 καθῆσθαι ἐν τῷ κελλίῳ, εὐχεσθαι τε καὶ ἀγρυπνεῖν νηφόντως καὶ ἐγκρατεῦσθαι καὶ μελετᾶν καὶ τῆς τῶν γραφῶν ἐρεύνης ἀντέχεσθαι μετὰ ταπεινώσεως καὶ ἐργοχείρου φροντίζειν προτρεπέσθω τοῦτο ποιῆσαι· εἰ δὲ τις τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἀμύητος ὑπάρχει, εἰργέσθω διακονεῖν μᾶλλον καὶ σκύλλεσθαι προτρεπόμενος ἵνα μὴ καὶ αὐτὸ ὃ
 30 ἔχειν δοκεῖ, διὰ τῆς ἀλόγου ἀπολέσας ἀργείας τῷ τῆς ἀκηδίας καὶ φιληδονίας πνεύματι περιπέση. "Ἴστω γὰρ ἀκριβῶς ὁ τοιοῦτος δι' οὐδὲν ἕτερον το ἴδια καὶ χωρὶς καθῆσαι ἐπιζητεῖν ἢ το ἀδεῶς ὅτε βούλοιο παραβάλλειν τῆδε κάκεισε καὶ τοῦ κελλίου πλάζεσθαι ἕξω, βρώμασί τε καὶ πόμασι καὶ ὕπνοις κεχρησθαι κατακόρως καὶ τὴν
 35 σάρκα διαναπαύειν, ἵνα μᾶλλον τὸ δεσμωτήριον ὡς ὁ λόγος, χαλεπώτερον ἑαυτῷ ἀπεργάσοιτο. Πλήν οὖν ἐντέλλομαι τῷ μεθ' ἡμᾶς προσησομένῳ τῶν ἀδελφῶν, κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ὀρκίζων αὐτόν· ἵνα τοῦ χρόνου προϊόντος, ὅσοις δ' ἂν ὁ κύριος γνῶσιν παράσχοι καὶ δύνανται τῶν ἐν ὑποταγῇ φημι τῆς λαύρας ἐντὸς προσκαρτε-
 40 ρούντων, τοῦ καθῆσαι μεθ' ἡσυχίας καὶ προσοχῆς ἐν τοῖς κελλίῳ αὐ-

τῶν, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, μηδένα κωλύειν ἢ παρεμποδίζειν ἢ
 διαταράσσειν φιλονεικῶς ἢ ὄνειδιστικῶς, μήτε δι' ἐπιταγῆς διακονιῶν,
 μήτε διὰ γογγυσμῶν μήτε δι' ἄλλων οἰωνδήποτε προφάσεων, ἀλλὰ
 πᾶσαν σπουδὴν ἐνδείκνυσθαι καὶ προθυμίαν τοῦ διαναπαύειν αὐτούς,
 ἔν τε ταῖς ἀναγκαίαις χρεαίαις καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀφειλομένοις· τὴν δέ γε
 5 τούτων ἡσυχίαν καὶ προσοχὴν μὴ ἀργεῖαν λογίζεσθαι· πολλάκις γὰρ
 εὐξάμην ἔγωγε τῷ Θεῷ καὶ εὐχομαι τοιοῦτους πάντας γενήσεσθαι·
 καὶ γὰρ ἐν τῇ τοῦ πατρὸς καὶ προεστῶτος μεμενήκασιν ὑποταγῇ, καὶ
 τῆς ἡσυχίας οὐκ ἀφεστήκασι· καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἐκατέρωθεν διπλῆ πάν-
 10 τως ἡ κτήσις τῶν ἀγαθῶν· διὰ τοῦτο γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὸν
 μακαριώτατον βασιλέα πεποιήκαμεν γράψαι, διαλαμβάνειν οὕτως
 καὶ μνημονεύειν τὸ χρυσοβούλλιον, ὥστε διανεμηθῆναι τὸ σολέμνιον
 τοῦ σίτου ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μοναχοῖς κελλιῶταις τούτέστιν ἡσυ-
 15 χασταῖς· καὶ ἐπισκῆπτω κάγῳ καὶ παρακαλῶ, ἵνα τοὺς διακαρτε-
 ροῦντας ἐν ἡσυχίᾳ μεθ' ὑποταγῆς τοῦ πατρὸς καὶ προεστῶτος καὶ ἀ-
 γωνιζομένους, ὡς εἴρηται, μετὰ ταπεινώσεως εἶς τε δόξαν Θεοῦ καὶ
 ὠφέλειαν ἑαυτῶν καὶ τῆς ἀδελφότητος καὶ εἰς σύστασιν τῆς λαύρας,
 παντὶ τρόπῳ διαναπαύεσθαι, παρά τε τοῦ καθηγουμένου καὶ τῶν
 ἀδελφῶν ὥστε ἀφρόντιδας εἶναι περὶ τὰ σωματικὰ καὶ τέλεον ἀνενο-
 20 χλήτους· καὶ καθάπερ ἡμεῖς ἔτι περιόντες ἐκ περιουσίας ἐσπουδάζο-
 μεν θεραπεύειν αὐτούς, οὕτω βούλομαι παρά τοῦ ἐμοῦ μέλλοντος
 γίνεσθαι διαδόχου θεραπεύεσθαι τούτους, μετὰ τὸ ἡμᾶς τὸν βίον
 ἀπολιπεῖν· εἰ δὲ καὶ τισὶ δῶψι ἰσχυρὸν ὁ Θεὸς ὡς πρὸς ἀναχωρητικω-
 25 τέραν καὶ μεμονωμένην ἡσυχίαν διὰ μεῖζονας ἀγῶνας καθίσει ἢ καὶ
 δοκιμασίαν πρὸς τοῦτο ποιήσασθαι μὴ κωλυέσθωσαν· καὶ γὰρ καὶ τὰ
 κελλία τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως μικρὸν τῆς λαύρας
 διεστηκότα καὶ τὰ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὸν τε ναὸν
 τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐξ ὀλοκλήρου σὺν τοῖς κελλίοις καὶ πᾶσι τοῖς
 αὐτῇ διαφέρουσιν ἐν τῇ τῆς λαύρας ὑποταγῇ, χάριν τῶν οὕτως ἀγω-
 30 νιζομένων ἀφήμι· εἰ δὲ ποτέ τις ἔλθοι εἴτε ἀποταγὴν προσφέρων
 πρὸς τὸ καθίσει ἐν τοῖς προειρημένοις κελλίοις, εἴτε ἐκλήψεως τρόπῳ
 εἰς δεκτικὸν παρεχόμενος τῷ μέρει τῆς λαύρας, πρὸς τὸ ἐκλαβέσθαι
 αὐτὰ ἐπὶ τισὶ ρητοῖς χρόνοις ἢ καὶ προσώποις μὴ ἐξεῖναι τῷ προε-
 35 στῶτι δέχεσθαι αὐτὸν ἕνεκα τῆς τοιαύτης προφάσεως· ὡς γὰρ ἐνετει-
 λάμεθα ἔτι διοριζόμεθα εἶναι αὐτὰ εἰς τὴν τῆς λαύρας ἐξουσίαν καὶ
 ἐπικράτειαν καὶ εἰς ὠφέλειαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν αἰρουμένων ἐξέρ-
 χεσθαι καὶ ἀγωνίζεσθαι καὶ δοκιμάζειν ἑαυτοὺς μαθητῶν ἡμῶν, καὶ
 πάλιν ἐν ὑποταγῇ εἰσιέναι. Ἔτερα δὲ κελλία, ὡς δῆθεν ἡσυχαστήρια,
 πλησίον τῆς λαύρας ἢ ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ περιοχῇ ἀνοικοδομηθῆναι οὐ
 βούλομαι· ἀρκοῦσι γὰρ καὶ ταῦτα τοῖς δυναμένοις μεμονωμένως καὶ

ἰδίως καθέζεσθαι· πιστεύω δὲ τῷ Θεῷ ὡς εἶ γε πέντε εὐρεθεῖεν τοιοῦ-
 τοι, δι' αὐτῶν καὶ τὴν λαύραν συνίστασθαι καὶ τοὺς ἀδελφούς προ-
 κόψαι διὰ τάχους ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν, εὐχαῖς αὐτῶν συμβουλiais καὶ
 νουθεσίαις πνευματικαῖς. Εἰ δέ ποτε συμβαίῃ διὰ τινὰ μικροψυχίαν ἢ
 5 καὶ ἀκηδίαν, ταῦτα γὰρ συμβαίνει τοῖς ἡσυχάζουσιν, ὀλιγορησαί τινὰ
 καὶ δέοι πρὸς καιρὸν τινὰ μεταβληθῆναι τε καὶ παρηγορηθῆναι μικρὸν
 καὶ ἑαυτὸν ἀνακτήσασθαι, ἵνα πάλιν τῶν πόνων ἀκμαιότερον ἀντι-
 λάβοιτο καὶ τῆς ἰδίας ἐνεργείας ἀνθέξοιτο, προτρεπέσθω παρὰ τοῦ
 προεστῶτος ἐξιέναι πρὸς μεταβολὴν εἰς τὸν Μυλοπόταμον, βουλόμε-
 10 νος καὶ αὐτὸν τῇ μεταβάσει τοῦ τόπου θεραπεύεσθαι προσηκόντως καὶ
 πρὸς τὸ εὐθυμον ἐπανάγεσθαι. Οἱ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην διαγωγὴν
 ἀδυνάτως ἔχοντες ἐχέσθωσαν τῆς ὑποταγῆς καὶ ἀγωνιζέσθωσαν ὡς
 ἀθληταὶ καὶ μάρτυρες, ἵνα μὴ τέλεον ἀμφοτέρων ἐκπέσωσι· μαρτύ-
 ρομαι γὰρ πᾶσιν αὐτοῖς ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀγγέλλων, ὅτι οἱ προσκαρ-
 15 τεροῦντες ἐν τῇ ἀνοθεύτῳ ὑποταγῇ καὶ μένοντες ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ
 Θεοῦ καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους στοργῇ οὐ δεῦτεροι τῶν ἄκρως ἀγωνιζο-
 μένων ἐν ἡσυχίᾳ ἔλθοιεν, ἀλλὰ καὶ ὑπέρτεροι εὐρεθήσονται καὶ τῶν
 αἰωνίων στεφάνων ἀξιωθήσονται παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀδεκάστου
 κριτοῦ.

20 Τὰ δὲ κελλία τοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Ἰβηρος, ὡς ἐν τῇ πρὸς
 αὐτόν μου διωρισάμην χαριστικῇ, οὕτω καὶ φυλάττεσθαι βούλομαι,
 φυλαττόντων δηλονότι τῶν διαδόχων αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεθ' ἡμᾶς
 εὐγνωμοσύνην καὶ ἀποτρεπομένων τὰ ἀπηγορευμένα τοῖς νόμοις, ἔτι
 δὲ τὸ πλατύνεσθαι πλέον τοῦ διατεταγμένου καὶ ἢ τὸν ὄγδοον ἀρι-
 23 θμὸν ὑπερβαίνειν ἢ πειραῖσθαι πωλεῖν αὐτὰ καὶ χαρίζειν καὶ οἰφθῆ-
 ποτε τρόπῳ ἀποτέμνειν τῆς λαύρας.

Ἐντέλλομαι δὲ καὶ τοῦτο σὺν ἀσφαλείᾳ πάσῃ καὶ παραγγέλλω
 τῷ τε καθηγουμένῳ τοῖς τε μετ' αὐτὸν τὰ πρῶτα φέρουσιν ἀδελφοῖς,
 ἵνα μηδέποτε ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς λαύρᾳ εὐνοῦχον προσδέξωνται, εἰ καὶ
 30 τάχα γέρων ἐστί, μήτε δὲ παιδίον, εἴπερ μέλλει εἶναι αὐτοῦ τοῦ τὰ
 σκῆπτρα τῆς βασιλείας διέποντος. Εἰ δέ τις παραβάτης τῆς ἐντολῆς
 μου ταύτης γενόμενος δέξεται ἄπερ ἀπηγόρευσα πρόσωπα, κεχωρι-
 σμένους ἔστω Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἀγίου Πνεύματος, τῆς ἀγίας καὶ
 ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, ἐχέτω δὲ καὶ τὴν κατάραν τῶν
 35 ἀγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τὸ ἀνάθεμα ὑπὸ τοῦ κλήρου τῶν δικαίων.
 Τῶν δὲ λοιπῶν εἴ τις προσιῶν προαιρεῖται δοῦναι ἀποταγὴν καὶ τῇ
 πνευματικῇ ἐνταγῆναι ἀδελφότητι, βιοῦν τε καὶ συγκακοπαθεῖν αὐ-
 τοῖς διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐντολὴν ἐν τε τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἐκκλησίας
 καὶ τῇ κοινῇ τῆς τραπέζης διαίτη ἀρκούμενος δεχθῆτω μὲν, τὴν δὲ
 40 ἀποταγὴν αὐτοῦ διδότης πτωχοῖς, ἵνα μὴ τῇ ταύτης δόσει ἐπερειδόμε-

νος αὐτὸς μὲν συνεχῶς πειράζεται καὶ τῶν ἀδελφῶν κατεπάρηται ὡς τι μέγα πεποηκῶς εἰς ὄνειδισμοὺς δὲ χωρήσας ἄρξεται θλίβειν τοὺς ἀδελφούς· εἰ δὲ τις μεμαρτυρημένος εἴη ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ γνώριμος ὡς μηδεμίαν ἐκ τῆς τοιαύτης αἰτίας ἀφορμὴν βλάβης προορᾷσθαι τὸν καθηγούμενον καὶ βούλεται ἐκ τῶν προσόντων αὐτῷ δοῦναί τινα τῷ Θεῷ προσφορὰν οὐδὲ τοῦτο ἀποβλητέον· πλὴν μηδ' αὐτὸ τοῦτο ἀδοκιμάστως γινέσθω. Αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῆς τῶν ἀδελφῶν κουρᾶς ἔχομεν συμβουλευσασθαι τε καὶ προτρέψασθαι, πρὸς τὸ μὴ εὐθύς καὶ παραχρηῖμα ἐξεῖναι αὐτῷ ἀποκείρειν τινὰς μέχρι συμπληρώσεως ἐνιαυτοῦ, εἰ μὴ τι τῶν εὐλαβῶν εἴέν τινες καὶ γνωρίμων καὶ μεμαρτυρημένων ἐπὶ βίου σεμνότητι· τοὺς γὰρ τοιούτους προσλαμβάνεσθαι καὶ θεραπεύειν ἐν τοῖς καθήκουσιν εὐχῆς ἔργον ἐμοὶ καὶ σπουδῆς τῆς μεγίστης καὶ πρώτης καθέστηκεν.

Εἰδέναι οὖν χρή, ὅτι καὶ περὶ τῶν Περιστερῶν ἦτοι τοῦ ἀγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἱερῶν ἀποστόλων Ἀνδρέου μονῆς, τῆς ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν τε καὶ δεσποτείαν τελούσης κατὰ τὴν τῶν δύο εὐσεβῶν χρυσοβουλλίων περιοχὴν τε καὶ διάταξιν τοῦ τε ἀοιδίου καὶ τρισμάκαρος βασιλέως τοῦ κυροῦ Νικηφόρου καὶ τοῦ ἔτι περιόντος εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως τοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ νυνὶ τὰ τῆς βασιλείας Ρωμαίων σκῆπτρα διέποντος διατιθεμένοις ἡμῖν οὕτως ἔδοξε διατάξασθαι· βουλόμεθα τοίνυν Στέφανον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν καὶ καθηγούμενον, καθὼς καὶ προνοεῖται καὶ ἄρχει τῆς τοιαύτης μονῆς, μένειν ἀδιάσειστον καὶ ἀλογαρίαστον, ὥστε μὴ ἔχειν ἐπαδείας τινὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς μετακινεῖν αὐτὸν ἢ παραλύειν τῆς ἐπιστάσεως τῆς τοιαύτης μονῆς τῶν Περιστερῶν, ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ ζωῇ, ἐπειδὴ καὶ ἐδούλευσεν ἡμῖν ὅλη τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ ἐγχωροῦν μεγάλως ἀνέπαυσε καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν ἀπένευμε καὶ τὴν ἀρμόζουσαν ὑποταγὴν ἐνεδείξατο καὶ βελτιώσεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ μονῇ πεποηκέναι φαίνεται· ὁ δὲ γε πειρώμενος, μετὰ τὸ ἡμᾶς τὸν βίον ἀπολιπεῖν, τῆς τοιαύτης ἀρχῆς μετακινήσῃ αὐτὸν ἢ ἄλλως πῶς καθ' οἰονδήποτε τρόπον θλίψιν τὴν οἴανουσιν αὐτῷ ἐπαγαγεῖν, ἀλλότριος ἔστω τῆς ἀγίας καὶ ζωαρχικῆς καὶ ὁμοουσίου τριάδος, ἐχέτω δὲ καὶ τὴν κατάραν ἡμῶν τῶν ταπεινῶν· μάλλον μὲν οὖν ἐντέλλομαι καὶ μνημονεύεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς ἐπιτελουμέναις ἀδιαλείπτως θείαις λειτουργίαις παρὰ τῶν τῆς λαύρας πρεσβυτέρων καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ καὶ ἐτησίως μνήμην αὐτοῦ ἐπιτελεῖσθαι· μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦδε τοῦ βίου μετάστασιν τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου καθηγουμένου, ἐβουλόμεθα καὶ μετ' ἐκεῖνον παρὰ τοῦ τῆς λαύρας προεστῶτος προβληθῆναι καὶ αὐθις ἠγούμενον· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντη κατημέληται τὰ

τῆς μοναδικῆς καταστάσεως ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ παρὰ τῶν προηγη-
 σαμένων, ἐκ μακροῦ τοῦ χρόνου, καὶ ἀδιαφορία πολλῇ καὶ ἀμελείᾳ
 κατέχονται σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῆς μονῆς μοναχοί, συνείδομεν οἰκο-
 νομία χρῆσασθαι πρὸς τὸ πρὸς ἓνα βλέπειν καὶ ὑφ' ἓνα τελεῖν, ἤγουν
 5 τὸν προεστῶτα τῆς λαύρας, πάντας τοὺς ἐν τῇ δηλουμένῃ μονῇ, ὥστε
 τῇ μοναρχίᾳ συναλαθῆναι πρὸς τὸ πνευματικώτερον, ἐν τε ταῖς προ-
 σευχαῖς καὶ ψαλμωδίαις καὶ ἀναγνώσεσιν, ἐν τε βρώμασι καὶ πόμα-
 σιν, ὡς ἡ δουλεία καὶ ὁ κόπος, ἢ ἡ ὁδοιπορία καὶ ἡ ἡλικία, ἢ ἡ νόσος
 ἐκάστου καὶ ἡ ὑγίεια κατὰ καιρὸν ἀπαιτεῖ· προβάλλεσθαι δὲ διοριζό-
 10 μεθα παρὰ τοῦ τῆς λαύρας προεστῶτος, ἐκ τῆς λαύρας, οἰκονόμους
 τε χρησιμωτάτους καὶ πρεσβυτέρους, διασκέψει καὶ δοκιμασίᾳ πολλῇ
 αὐτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ ὑφ' αὐτὸν μοναχῶν, ὥστε τοῖς μὲν
 διοικονομεῖσθαι προσηκόντως τὰ σωματικώτερα, τοῖς δε καταρτίζε-
 σθαι καὶ συγκροτεῖσθαι τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς ἐν τοῖς κατ' ἀρε-
 25 τὴν λόγοις τε καὶ τρόποις καὶ πάσαις ταῖς κατὰ θεὸν πράξεσι τούτου
 γὰρ γενησομένου, σὺν θεῷ φᾶναι, πέποιθα πολλήν παρ' ἀλλήλων καὶ
 ἐν ἀλλήλοις ἀναφανῆναι κοινωνικῶς καὶ μοναρχικῶς τὴν ἐπίδοσιν τῶν
 ἀγαθῶν καὶ ὠφέλειαν· μήτε τῶν ἀπὸ τῆς λαύρας μήτε τῶν ἀπὸ τῆς
 30 πολλάκις δηλωθείσης μονῆς ἐκ δυαρχίας πρὸς ἀλλήλους κατὰ μηδὲν
 διαφερομένων, ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τὴν τῆς ἀγάπης συναγομένων ἔνωσιν
 καὶ ὁμοφροσύνην τῷ ὑπὸ μίαν καὶ μόνην τὴν πρώτην ἀρχὴν ἀφορᾶν·
 καὶ εἴ τις ἡμῶν τὴν ἐπωφελεῖ ταύτην καὶ σωτήριον οἰκονομίαν πειρα-
 θῆῃ καταλῦσαι ποτε, ἀλλότριος ἔστω τοῖς ἀγάπης, ἢ δὲ ἀγάπη ἐστὶν
 ὁ θεός.

35 Προσκεῖσθω δὲ καὶ τοῦτο τοῖς διατεταγμένοις παρ' ἡμῶν, ὡς εἴ-
 περ βούλοιντό τινες, εἴτε τῶν ἐν τῇ λαύρᾳ προσκαρτερούντων ἀδελ-
 φῶν ἡμῶν εἴτε τῶν ἀπὸ ξένης φοιτῶντων κελλία ἕτερα οἰκοδομησαί
 ἢ καὶ ἀγρὸν ἀνεγεῖραι καὶ φιλοκαλῆσαι μηδαμῶς τοῦτο παραχωρη-
 σαι ἐν πάσῃ τῇ τῆς λαύρας περιοχῇ, φημί δὴ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν
 40 ἀποθηκῶν καὶ μέχρι τοῦ Ἐντιάθωνος· σκάνδαλα γὰρ ἐκ τούτου καὶ
 ταραχαὶ εἰσώσασιν ἀναφύεσθαι, ἄλλως δὲ καὶ τὰ τῆς μονώσεως καὶ
 ἡσυχίας ἐκ τοῦ πλησιασμοῦ κατὰ μικρὸν ἀκρωτηριάζεσθαι πέφυκε.
 Διὰ τοῦτο οὔτε παρ' ἐτέρου προσώπου οὔτε παρ' αὐτοῦ τοῦ καθη-
 γουμένου τῆς λαύρας κελλίον γενέσθαι ἢ ἀγρὸν διορίζομαι, ἀλλ' οὔ-
 45 τε δὲ ἀμπελῶνα ἕτερον μέχρι καὶ ἐνὸς πλινθίου, εἴτε ἐν τῇ τῆς λαύ-
 ρας ἀπάσῃ περιοχῇ εἴτε ἐν τῷ Μυλοποτάμῳ βούλομαι φυτευθῆναι·
 ἀρκοῦσι γὰρ, ὡς προεῖρηται, τὰ ὑπ' ἐμοῦ θεοῦ προνοίᾳ καταλειφθέν-
 τα· περὶ δὲ προβάτων ἢ αἰγῶν περιττὸν φήθην σημεῖναι, ὡς πάντῃ
 ἀνοίκειον μοναχοῖς καὶ μάλιστα τοῖς ἐν ὄρεσι καθεζομένοις τὴν τού-
 50 τῶν κτησίν ἡγούμενοι.

Ταῦτα δὴ πάντα καὶ ὅσα ἕτερα παρ' ἡμῶν ἐγγράφως τε καὶ ἀγράφως ἐξελάβου, ὡ πάτερ καὶ ἀδελφέ, ὅστις ἂν εἴης ὁ προεστὼς ὁ καὶ τὸ κύριος καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν τῆς λαύρας, ἣν εἶχομεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα μὴ πλέον τι λέγω, παρὰ θεοῦ καὶ τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως εἰληφῶς παραφυλάξεις καὶ φρουρήσεις εἰς δόξαν θεοῦ, εἰς καύχημα ἑμοί, εἰς ὠφέλειαν τῶν μαθητιῶντων, εἰς ζῆλον ἔνθεον τῶν ἀκούοντων καὶ ὁρώντων· ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔση κατευοδούμενος ἐν κυρίῳ· τὸ γὰρ ἐναντίον ἀπείη καὶ λέγειν καὶ ἐννοεῖν.

Ἴδου οὖν παρατίθημί σοι, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, πᾶσαν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα, ὅπως αὐτὴν εἰσ-¹⁰δέξῃ· ὅπως προσλάβοις καὶ ὀδηγήσοις καὶ διαφυλάξεις, ὡς ἄρνας Χριστοῦ, ὡς μέλη φίλτατα, θάλπων καὶ περιέπων ἕνα ἕκαστον, κατὰ τὸ ἴσον τῆς ἀγάπης μέτρον, ὅτι ἐπίσης ἡ στοργὴ τῶν μελῶν τοῦ σώματός ἐστιν ἐφ' ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ.

Ἄλλὰ δεῦρο καὶ ὑμεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκού-¹⁵σατέ μου τῆς οἰκτροτάτης φωνῆς. Δέξασθε καὶ ἀποδέξασθε τὸν κύριον τὸν ἡγούμενον, καθότι ἐγὼ ἐξελεξάμην αὐτόν. Ἀσπάσασθε αὐτόν ὡς διάδοχόν μου, δι' αἰδοῦς καὶ τιμῆς προσβλέποντες αὐτόν καὶ τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα νόμιμον, ὡς ἐν ἑμοί καὶ ἐν αὐτῷ διαφυλάξατε, μὴ καταφρονούντες τῆς ἐν κυρίῳ νεαρᾶς αὐτοῦ προβολῆς, μηδὲ ἐκ-²⁰ζητοῦντες πλεῖον τι παρὰ τῶν δωρηθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου χαρισμάτων. Ἄρκετόν αὐτῷ διακρατῆσαι ἄπερ παρὰ τῆς ταπεινώσεώς μου ἐντέταλται· καὶ εἰ ἀγαπᾷτέ με, τέκνα μου καὶ τῆς ἀγάπης μου μέμνησθε, τὰς ἐντολάς μου φυλάξατε· καὶ τὴν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς ἔχετε. Εὐπείθειαν δὲ καὶ ταπεινώσιν καὶ τὴν μέχρι θανάτου²⁵ ὑπακοὴν πρὸς τὸν καθηγούμενον ἀνασώσατε, μὴ ἀντιλέγοντες ἢ θλιβόντες ἕν τι. Τὸ ἀγγελικὸν ὑμῶν ἐπάγγελμα ἀδιάψευστον τηρήσατε· τὸν κόσμον μισήσαντες μὴ ἐπιστραφήτε πρὸς τὰ τοῦ κόσμου ἔργα· λυθέντες τῶν δεσμῶν τῆς προσπαθείας μὴ ἐνδεθῆτε αὖθις πρὸς σαρκικὰς σχέσεις· ἀπαρνησάμενοι πάντα τὰ τερπνὰ καὶ ἐπὶ κηρα τοῦ πα-³⁰ρόντος βίου μὴ δι' ὀλιγωρίαν ἀποπηδήσητε τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν ὑποταγῆς, γενόμενοι ἐπίχαρμα δαιμόνων. Πρὸς τὸν δρόμον τῆς ὑποταγῆς μέχρι τέλους ἐγκαρτερήσατε, ἵνα τὸν τῆς δικαιοσύνης ἀμαράντινον στέφανον κομίσησθε. Τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀγόμενοι ἀρνηταὶ τοῦ οἰκείου θελήματος γένοισθε, πρὸς μόνον διατυπούμενοι τὰ παρὰ τοῦ³⁵ καθηγουμένου ὑμῶν ἐγκρινόμενα. Καὶ εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐάν φυλάξητε αὐτὰ μέχρι τέλους, ὁ γὰρ χορὸς τῶν μαρτύρων ὑμᾶς εἰσδέξεται καὶ στεφανηφοροῦντες ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἀπολαύσοιτε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Τὸ λοιπὸν τέκνα σώζοισθε καὶ μέμνησθέ μου τῆς ταπεινώσεως.

”Ανδρες βροτοί, φύγωμεν ἐκ κόσμου πλάνου !
Χριστὸς καλεῖ, δράμωμεν ! Εὐπλους γὰρ βίος,
Ζάλης μεριμνῶν καὶ στροφῶν ὑπερπλέων !
Φροντὶς γὰρ αὕτη τῷ μοναστῇ καὶ μόνον,
Τυχεῖν ἐκείνου τοῦ γαληνοῦ λιμένος,
Ἐν ᾧ πέπαυται τῶν λυπηρῶν πᾶς πόνος.
”Ω πῶς πάνυμνος ὁ ξένος τούτων βίος !
Καὶ τίς φρόνιμος πραγματευτῆς κερδάνων ;
”Ὅς πάντ’ ἀφείς ἔλοιτο τὸν σταυρὸν φέρειν !

